

NEAUTORIZOVANI MAGNETOFONSKI SNIMAK
2 SJEDNICE PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE,
ODRŽANE 10.12.1998.GODINE

Sjednica je počela u 12,50 sati.
Sjednicom je predsjedavao Halid Genajc.

HALID GENJAC:

Dame i gospodo,

Otvaram 2. sjednicu Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

I dozvolite mi, prije svega, da pozdravim prisutne: zamjenika Visokog predstavnika ambasadora Šumahera, kopredsjedavajuće Vijeća ministara i članove Vijeća ministara, ostale prisutne goste, predstavnike međunarodnih organizacija i, naravno, poslanike.

U pripremi ovog zasjedanja, mi smo imali i sastanak Kolegija predsjedavajućih, a neposredno prije ovog termina i sastanak sa predstavnicima parlamentarnih stranaka.

Usaglasili smo sljedeći

D N E V N I R E D

1. Izbor članova radnih tijela Predstavničkog doma
2. Priprema za predstojeću Madridsku konferenciju,
3. Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o putnim ispravama Bosne i Hercegovine,
4. Poslanička pitanja.

Prije ovih sastanaka Kolegija koje smo imali, dobili smo i pismo ambasadora Vestendorfa u kome se potenciraju prioriteta pitanja koja treba da riješi ovaj predstavnički dom.

U ime svih predstavnika svih parlamentarnih stranaka, ja želim da se zahvalimo ambasadoru Vestendorfu na pismu i, naravno nadajući se da ćemo našim produktivnim radom, ta pitanja koja su, zaista, prioriteta i riješiti.

Dnevni red je uvažio i najhitnije potrebe koje treba da se riješe i najaktuelnija pitanja koja treba da se riješe. Dakle, prijedlog dnevnog reda.

Ovaj prijedlog dnevnog reda stavljam pred poslanike na usvajanje i pozivam poslanike da se dizanjem ruku izjasne ko je za predloženi dnevni red.

Ima li neko protiv? Hvala.

Ima uzdržanih?

Dakle, jednoglasno je usvojen dnevni red.

I odmah na početku da kažem da je prisutno 37 poslanika, od ukupno 42, četiri poslanika su najavili svoj opravdani izostanak, zbog ranije planiranih obaveza, odnosno putovanja, a očekujem da se jedan ili dva poslanika u toku zasjedanja pridruže.

Prelazimo na 1. Tačku dnevnog reda:

IZBOR ČLANOVA RADNIH TIJELA PREDSTAVNIČKOG DOMA

Podsjećam poslanike da, prema Privremenom poslovniku Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom ima ukupno sedam komisija.

Te komisije su sljedeće:

Komisija o ustavnim i pravnim poslovima, Komisija o međunarodnim vanjskim pitanjima, Komisija za vanjsku trgovinu i carine, Komisija o pitanjima finansija i budžeta, Komisija o pitanjima ljudskih prava, imigracije izbjeglica i azila, Komisija o saobraćaju i komunikacijama i na kraju Komisija o administrativnim pitanjima.

U najavi dužan sam još napomenuti da je u materijalima za današnje zasjedanje poslat je i draft dokumenata za Madridsku konferenciju, a upućena i inicijativa poslanika Tokića Prijedlog zakona o Vijeću ministara.

Informisan sam da nisu svi poslanici dobili kompletan materijal. Vjerovatno je negdje u distribuciji došlo do tehničkih problema. Ustavnovićemo šta je u pitanju. Uglavnom Prijedlog zakona i inicijativa koja je došla, upućena je prema poslanicima.

Dakle, od ovih sedam nabrojanih komisija, prema Privremenom poslovniku, predviđeno je da svaka komisija može imati najviše 10 članova i pri tome da trećina članova svake komisije bude sa prostora entiteta Republike Srpske. Uvažavajući te elemente poslovničke, uvažavajući i činjenicu da su do sad komisije imale po devet članova, sve komisije uvažavajući i raspravu i zahtjeve iz rasprave koja je danas vođena na sastanku predstavnika parlamentarnih stranaka, mi smo dogovorili se da dvije komisije imadnu po 10 članova, a ostale po devet članova.

Prema tom dogovorenom principu, usaglasili smo i kandidate za komisije i prijedloge sastava svih komisija.

Ja ću sad krenuti sa čitanjem prijedloga kandidata za komisije jednu po jednu i, naravno, usvajajući sastav jedne po jedne komisije.

Prva komisija, Komisija o ustavnim i pravnim pitanjima. Usaglašeno je da ova komisija broji 9 članova, devet članova, dakle, sve stranke prisutne danas na sastanku predstavnika parlamentarnih stranaka su predložili svoje kandidate i usaglašen je prijedlog sastava Komisije na sljedeći način: Miodrag Deretić, Milenka bošnjak, Mirko banjac, Ana Havel, Jadranko Prlić, Bogić Bogičević, Sejfudin Tokić, alma Čolo i Rasim Kadić.

Imamo tehničkih problema.

Prije svega, pročitani prijedlog sastava Komisije o ustavnim i pravnim poslovima stavljam na raspravu i pitam ima li neko od poslanika, eventualno, neki novi dodatni prijedlog ili sugestiju?

Koliko vidim niko se ne javlja i stavljam prijedlog Komisije u punom sastavu, kako sam pročitao, na glasanje.

Molim vas ko je da Komisija o ustavnim i pravnim poslovima bude u pročitanoj sastavu, da digne ruku? 35 za.

Ima li neko protiv?

Uzdržan?

Konstatujem, dakle, da je sastav Komisije jednoglasno usvojen sa 35 glasova za.

Sljedeća komisija je Komisija o međunarodnim vanjskim pitanjima. Usaglašen, dakle, usaglašeno je da ova komisija broji 10 članova što je u skladu sa Poslovníkom i stranke su predložile svoje kandidate.

Prijedlog sastava Komisije o međunarodnim vanjskim pitanjima bi bio u sljedećem sastavu: Tomić Neven, Lozančić Ivo, Divković Ivo, Branko Dokić, Dragan Mirković, Desanka Rađević, Adnan Jahić, Ibrahim Spahić, Safet Oručević i Zlatko Lagumdžija.

Dakle, otvaram raspravu u pogledu predloženog sastava Komisije o međunarodnim vanjskim pitanja.

Ima li, eventualno, nekiproslanik prijedlog, dopunu ili sugestiju oko ove komisije.

Gospodin Špirić, izvinjavam se.

NIKOLA ŠPIRIĆ

Gospodo predsjedavajući, uvaženi gospodo poslanici, dragi gosti, dame i gospodo,

Mislim da ovaj dom, odnosno Predstavničko vijeće Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine zaslužuje mnogo veću pažnju i mnogo temeljitiju pripremu. Ja mislim da, ovo što zakazuju za dogovaranje u 11 sati da bi Skupština počela u 12 je i suviše malo vremena da bi se ozbiljno radilo. Ovo miliči na nešto veću mjesnu zajednicu, nešto žešće medijski praćeno.

Ja milim da nam više za vrijeme zasjedanja Skupštine ne dijelite materijale koje smo kao poslanici morali dobiti prije da ih proćitamo. Molim vas, takođe, da ih štampate na jezicima kako je dogovoreno. Dakle, poslanicima iz Republike Srpske da bude ćirilčno pismo. Molim as, dakle, da uozbiljimo kako bismomogli stvarno da rspralvjamo i mislim da sastav Komisija smo morali dobiti u pisanoj formi, ćak i stranaćki da se jednostavno, bez obzira što je ovo sve usaglašeno, otvori jedna demokratska rasprava.

Dakle, upućujem kritiku na način pripreme, na način pisanja i distribucija materijala i mislim da se ovo ubuduće ne bi trebalo ponavljati i zahtijevam da se prestanu dijeliti materijali koji nisu štampani onako kako je to u Poslovníku i kako je to do sad bila praksa. Inaće ćemo ući u jednu opstrukciju radi, možda, na prvi pogled nebitnih razoga, a mislim da su jako bitni.

Hvala vam lijepo.

HALID GENJAC

Hvala.

Uvažavam ove sugestije i ove primjedbe i mislim da, ne ulazeći u objektivizaciju svih pitanja koja dovode do ovoga, mislim da je rješenje u uspostavi adekvatnih stručnih službi sekretarijata Parlamenta i svih onih pitanja koja su potrebna da se riješe i koja su sadržana u pismu ambasadora Vestendorfa da bi ovaj parlament, zaista, stekao uslove za kvalitetan rad i blagovremenu pripremu.

Obzirom da niko nije bio prijavljen u pogledu sastava ove komisije izmjena.

Stavljam sastav Komisije na glasanje i pozivam poslanike da s dizanjem ruku, izjasne ko je za predloženi sastav?

Ima li neko protiv?

Uzdržanih?

Konstatujem, dakle, da je predloženi sastav Komisije o međunarodnim vanjskim pitanjima usvojen jednoglasno.

Dakle, ponavlja se upozoren sam od kolege da se ponavlja situacija negdje jedan broj, par poslanika ne glasa. Molim poslanike da se izjašnjavaju za, protiv ili uzdržan, jer to je i pravo i obaveza, dakle, svih poslanika.

Treća komisija, Komisija za vanjsku trgovinu i carine. Usaglašeno je da ova komisija broji 9 članova i prijedlog da to bude u sljedećem sastavu: Jadranko Prlić, Neven Tomić, Ivan Mijačević, Vito Rakić, Nikola Špirić, Radenka Balta, Raifa Alagić, Munira Karić i Nedžad Branković.

Ima li sugestija, pitanja u pogledu ovog sastava Komisije ili prijedloga?

Koliko vidim, nema.

Stavljam prijedlog Komisije na glasanje, molim poslanike da dizanjem ruku izjasne se ko je za predloženi sastav? Tridesetšest, jednoglasno, dakle ne treba ponavljati glasanje.

Konstatujem da je i ovaj sastav Komisije usvojen u predloženom sastavu.

Četvrta komisija je Komisija o pitanjima finansija i budžeta. Usaglašeno je da ova komisija ima 10 članova. Prijedlog je da to bude slijedeći poslanici: Špirić Nikola, Vito Rakić, Milenka Bošnjak, Nedžad Branković, Mustafa Pamuk, Edhem Bičakčić, Suada Muminagić, Pero Skopljak, Neven Tomić i Ivo Divković.

Ima li pitanja, sugestija u pogledu sastava Komisije, prijedloga? Koliko vidim ne prijavljuje se niko.

Stavljam predloženi sastav komisije na glasanje i pozivam poslanike da dizanjem ruku se izjasne ko je za predloženi sastav? Konstatujem da je i ova komisija jednoglasno usvojena.

Peta komisija je Komisija o pitanjima ljudskih prava, imigracije, izbjeglica, i azila. Ova komisija bi imala devet članova i predložen je slijedeći sastav: Malkić Abdurahman, Mediha Filipović, Smail Bećirbašić, Tokić Sejfudin, Mara Perkanović, Branislava Jovanović, Miodrag Deretić, Ivan Mijačević i Ana Havel.

Ima li prijedloga za izmjenu? Niko se ne javlja.

Stavljam Komisiju na glasanje. Ko je za predloženi sastav? Dakle jednoglasno je usvojen prijedlog. Zahvaljujem.

Šesta komisija je Komisija o saobraćaju i komunikacijama. Komisija bi imala devet članova. Predložen je slijedeći sastav: Branko Dokić, Dragan Mirković, Radenka Balta, Bogić Bogičević, Tarik Čaršimamović, Nedžad Branković, Abdurahman Malkić, Neven Tomić i Ivica Pašalić.

Ima li novih prijedloga? Ne prijavljuje se niko za diskusiju.

Stavljam sastav ove komisije na glasanje. Ko je za da digne ruku molim vas. Dakle, jednoglasno je usvojen ovaj sastav.

Sedma komisija je Komisija o administrativnim pitanjima. Komisija bi imala devet članova i predložen je slijedeći sastav: Desanka Rađević, Nikola Špirić, Vito Rakić, Ivo Lozančić, Suada Muminagić, Mustafa Pamuk, Alma Čolo, Pero Skopljak i Jozo Leutar.

Ima li novih prijedloga? Nema.

Stavljam komisiju na glasanje u predloženom sastavu i poslanike pozivam da se dizanjem ruku izjasne ko je za predloženi sastav? Jednoglasno je usvojen i ovaj sastav Komisije.

Konstatujem da smo izabrali radna tijela Predstavničkog doma, uz napomenu da prema Poslovniku članovi komisija će između svog sastava izabrati predsjednike i

podpredsjednika ovih komisija što će potvrditi Predstavnički dom. Čestitajući izabranim članovima u komisijama pozivam da se komisije maksimalno angažuju na pripremi svih pitanja za Predstavnički dom, jer očekujem da će u vremenu koje je pred nama komisije odigrati u ovom Predstavničkom domu jednu od ključnih uloga.

Prelazimo na 2.tačku dnevnog reda, koju smo definisali kao:
PRIPREME ZA PREDSTOJEĆU MADRIDSKU KONFERENCIJU

Poslanici se sjećaju da je na konstituirajućoj sjednici Predstavničkog doma a i na sastancima kolegija prije konstituirajuće sjednice veći broj parlamentarnih stranaka inicirao razgovor odnosno raspravu na temu priprema za Madridsku konferenciju tražeći da se Predstavnički dom upozna sa onim što je do sada urađeno na pripremama delegacije za učešće na predstojećoj Madridskoj konferenciji, da se eventualno dostave materijali koji su spremni, da predstavnici Vijeća ministara eventualno Predsjedništva Bosne i Hercegovine upoznaju Predstavnički dom sa tokom dosadašnjih priprema i da poslanici, zavisno od toka rasprave daju i svoj doprinos pripremi delegacije BiH za učešće na Madridskoj konferenciji. U skladu sa onim što smo dogovorili na Kolegiju ja sam poslao pismo odmah nakon konstituirajuće sjednice i članovima Vijeća ministra i članovima Predsjedništva pozivajući ih da dostave eventualno usaglašene materijale i do tada pripremljene i da pripreme svoja izlaganja sa ciljem da se poslanici u Predstavničkom domu upoznaju sa tokom priprema za učešće na Madridskoj konferenciji.

Zvanično, kao Parlament Bosne i Hercegovine i kao predsjedavajući Predstavničkog doma nisam dobio draft dokumenta koji je pripremljen za Madridsku konferenciju i nisam dobio zvanično aneks. Draft dokumenta deklaracije koje sam posebno dobio uputio sam u materijalu poslanicima, a draft aneksa koji smo prije par dana takođe posebno dobili, dao sam na prevođenje. Naravno aneks detaljnije razrađuje pitanja koja su pomenuta i navedena u temeljnom dokumentu.

Ja sam primjetio jednu podignutu ruku gospodin Špirić se javio za diskusiju pa ćemo nastaviti.

ŠPIRIĆ:

U ime kluba poslanika tražim pauzu od 10 minuta da bismo počeli raspravu vezanu za ovu tačku.

HALID GENAJC:

U skladu sa Poslovníkom ja sam dužan dati pauzu od 10 minuta.

NAKON PAUZE

HALID GENJAC:

Podsjećam vas da se radi o tački dnevnog reda: pripreme za predstojećú Madridsku konferenciju. Očekujemo uvodna izlaganja onako kako sam najavio, međutim za diskusiju se prijavio ambasador Šumaher, ja ga molim da uzme riječ.

HANS ŠUMAHER

Hvala vam gospodine predsjedavajući što ste mi dali riječ.

Dame i gospodo, cijenjeni zastupnici. Madridska konferencija Vijeća za implementaciju mira jeste jedna od tački prekretnica implementaciji Dejtonskog

sporazuma i nema nikakve sumnje da institucije i organi na svim nivoima u Bosni i Hercegovini i na nivou entiteta da će im biti potrebna pomoć i savjeti međunarodne zajednice za još duži period vremena. Međutim, biću otvoren pa ću priznati da je poprilično nevjerovatno da je međunarodna zajednica spremna i da je u mogućnosti da drži onaj nivo pomoći što se tiče i finansijskih sredstava i osoblja i sve ostale vrste pomoći na onom nivou na kojem je sada. Mi želimo da sve domaće strane i domaći političari da vi preuzmete tu ulogu i uvjeravam vas da će odgovornost domaćih političara biti glavno pitanje o kojem će se raspravljati na Madridskoj konferenciji. Međutim, odlučni smo da raspravimo na Madridskoj konferenciji o svojim daljnjim naporima o svojim naporima naredne dvije godine i da sa punom odlučnošću postignemo sve ciljeve iz Dejtonskog sporazfuma i uzimajući u obzir sve naše ovlasti, a naročito uzimajući u obzir ovlasti iz Bonskog dokumenta. Bilo je veoma važno da se u pripremama za ovu konferenciju uključe i domaće vlasti i to smo uradili na jedan primjeren način uz saradnju sa svim izvršnim tijelima Bosne i Hercegovine i njenih entiteta i u nacrtu dokumenta u najvećoj mogućoj mjeri su uzeli u obzir mišljenja Predsjedništva, Vijeća ministara i svih ostalih strana uključenih u ovaj proces i predsjedavajući Zastupničkog doma i cijenjeni zastupnici su se požalili da Madridski dokument i njegov aneks nisu na formalan način bili dostavljeni Parlamentu, međutim dame i gospodo to ne bi bilo u skladu sa svim radnim pravima koja se primjenjuju u našim demokratijama. O čemu god vi sada budete razgovarali molim vas da ne zaboravite da ovi papiri koje sada držite u rukama da je to još uvijek radna verzija dokumenta međunarodne zajednice koja još uvijek njih analizira, tako da ono sa čim se ne slažete iz tog dokumenta i o ono o čemu budete raspravljali, iz tog dokumenta se može promijeniti u naredni sat vremena. U razgovoru sa nekim od članova Parlamenta pokušao sam da objasnim kakav je demokratski rad Parlamenta. To znači da radni dokument, radna verzija bilo kojeg dokumenta da se o takvoj verziji ne može javno raspravljati. Bilo bi mi više nego drago da sam imao prilike da razgovaramo o ovim pitanjima sa Komisijom Zastupničkog doma za vanjska pitanja. Međutim, do sada ta Komisija nije bila formirana, tako da smo, koliko god smo bili u mogućnosti, pokušali da uključimo sve relevantne potrebe u pripremnom procesu. Tu su bili uključeni i Predsjedništvo i Vijeće ministara, sa kojima smo već prije nekog vremena započeli razgovor u vezi s tim. Zahvalan sam Vijeću ministara na saradnji. Sada je do Vijeća ministara i do predsjedavajućih Vijeća ministara da oni predstave svoje mišljenje. Želio bih, što se tiče dva opšta pitanja, da kažem nešto u vezi s tim, da zatražim vašu podršku. Kao prvo, mislim da je velika šteta i da je zapanjujuće što Bosna i Hercegovina ide na Madridsku konferenciju tri mjeseca nakon izbora, a i na tu Konferenciju bez izabrane Vlade. Mi smo obavijestili Predsjedništvo o tome. Međutim, žao mi je što moram reći do danas nismo dobili nikakav odgovor. I, zaista je šteta što već za tri mjeseca nije bilo urađeno. To pokazuje nedostatak odgovornosti da se za tri mjeseca nije pravilno izabrala Vlada, uzimajući u obzir sve okolnosti i ekonomske okolnosti u kojima se sada nalazi zemlja. Očekujem da Parlament danas pozove Predsjedništvo da riješi ovo pitanje što prije. Rekao bih još nešto što se tiče Vijeća ministara. U potpunosti je prihvatljiv stav iz vašeg dokumenta da je potrebno da se radi još više na ekonomskoj obnovi i na dotoku pomoći i na uključivanju evropske integracije. Međutim, ne mislim da je ovo jedan izblansirani segment. Što se tiče vašeg pozivanja Međunarodne zajednice da i dalje dostavlja pomoć Bosni i Hercegovini na neodređeno vrijeme, dok u isto vrijeme Radne grupa za restrukturiranje, za reformu Vijeća ministara nije u mogućnosti da uskladi svoj stav. Uvijek se olako kritikuje Međunarodna zajednica kada se, navodno, uključi u vašu

unutrašnja pitanja. A, što se tiče poboljšanja rada vaše Vlade, tj. Vijeća ministara, mi smo jasno rekli da je to vaša odgovornost. Mi samo želimo da dajemo smjernice i podrške. Vi ako želite možete to smatrati kao ..... da li Vlada i svi domaći čimbenici mogu da riješe ovaj problem bez uplitanja Međunarodne zajednice i bez upotrebe ovlasti Visokog predstavnika koja su mi data iz Bonskog dokumnta. Tako, biće mi drago, da ću i vaš doprinos u diskusiji po ovom pitanju imati. I, nadam se da će ovo pitanje riješiti novo Vijeće ministara koje izabere Predsjedništvo, pa će riješiti efikasnost rada Vijeća. Jedina nam je šansa da postignemo sve ciljeve iz Dejtona tako što ćemo raditi skupa. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Zahvaljujem zamjeniku Visokog predstavnika, ambasadoru Šumaheru, na ovim korisnim razjašnjenjima, jer zaista je bilo pitanja među poslanicima. Držim da je ovo razjašnjenje i korisno i udovoljava onim pitanjima koja su bila postavljena od strane poslanika - zašto nismo dobili radne verzije ovih dokumenata. Za diskusiju se prijavio gospodin Silajdžić kopredsjedavajući Vijeća ministara.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Poštovano predsjedništvo, dame i gospodo poslanici i zastupnici,

Vi ste primili materijal u skladu sa diskusijom koju smo imali na posljednjoj sjednici Parlamenta, koji predstavlja sažetak aktivnosti Vijeća ministara na pripremama za Madridsku konferenciju. Dakle, Madridsku konferenciju priprema Međunarodna zajednica, autor Aneksa i Deklaracije je Međunarodna zajednica. Vijeće ministara je ugradilo, u skladu sa svojim ovlaštenjima i nadležnostima, koliko je to bilo u mogućnosti, svoje primjedbe, sugestije, prijedloge u taj papir. Dakle, u tim dokumentima je ugrađeno okoliko primjedaba, sugestija i prijedloga Vijeća ministara koliko je to bilo moguće. Međunarodna zajednica je prisutna u kontinuitetu na sastanicima sjednica Vijeća ministara, gospodin Šumaher je, uglavnom, prisutan na tim sjednicama u kontinuitetu. Prema tome, u kontinuitetu je upoznata preko njega i Međunarodna zajednica sa otvorenim pitanjima sa kojima se susreće Vijeće ministara. Vijeće ministara vam stoji na raspolaganju, člano vi Vijeća ministara su prisutni na ovoj sjednici. Da elaboriramo materijal koji je pred vama. Ponavljam, to je sažetak naših dvomejsečnih aktivnosti. Ali, materijal i Madridsku konferenciju, naravno, treba, u odnosu na Vijeće ministara posmatrati u kontinuitetu našeg dosadašnjeg rada.

Ako mi dozvolite, vjerovatno će i kolege iz Vijeća ministara govoriti, ja bih istakao dva pitanja o kojima postoji apsolutna saglasnost u Vijeću ministara. Ja bih ovog trenutka istakao i prema Međunarodnoj zajednici i prema Madridskoj konferenciji, gospodin Šumaher je na neki način već sažeo ta dva pitanja i ja ću ih samo ovdje napomenuti.

Prvo je, nastavak donatorskih i kreditnih aktivnosti i nakon završavanja programa koji iznosi 5,1 milijardu dolara. Da ponovim, nastavak tih aktivnosti. Ukoliko se donatorske i kreditne aktivnosti ne nastave, bojim se da možemo dovesti u pitanje i ovo što smo do sada postigli. To je prvo.

Drugo, postoji potpuna saglasnost u Vijeću ministara i ne samo u Vijeću ministara da je Bosni potrebno ući u Evropske integracije što prije. Dakle, Bosna i Hercegovina u Evropskim integracijama što prije. Narav, evropske integracije imaju uvjete za prijem u svoje članstvo. Mi mislimo da bi se razlike koje postoje unutar Vijeća ministara, Predsjedništva, Parlamenta, političkih stranaka itd. relativizirale prijemom Bosne i Hercegovine u te integracije, a samim tim harmonizirali

usklađivanje naših standarda, naših zakona, našeg ponašanja sa standardima i normama koje smatramo evropskim, a sebe smatramo, naravno, dijelom Evrope i građanima Evrope. Članovi Vijeća ministara, kopredsjednik, dopredsjednik, ministri stoje vam na raspolaganju ukoliko su potrebne neke elaboracije, ja zadržavam pravo da se ponovo javim. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Stavićemo prioritet predstavnika, odnosno članova Vijeća ministara, ukoliko ima još potrebe da se ispred Vijeća ministara javi.

Gospodin Bosić.

BORO BOSIĆ:

Prvo da se zahvalim što imamo priliku da danas nastupimo pred Predstavničkim domom i da pozdravim sve prisutne. Gospodin Silajdžić namjerno nije rekao još o nekim stvarima, ostavljajući prostor i nama da govorimo, nije rekao gdje se još Savjet ministara apsolutno slaže. Jedna od krupnih stvari je npr. implementacija donešenih zakona na nivou Bosne i Hercegovine. Ukupno je Savjet ministara u ove dvije godine, a vi ćete imati priliku o tome kada budemo diskutovali o Izvještaju Savjeta ministara da detaljnije diskutujete i da razmatrate 18 zakona. Naša je konstatacija da je implementacija tih zakona na samom početku, pri čemu, ne želeći u ovom trenutku da dalje elaboriramo, mi samo kažemo praktično implementacija tih zakona zato je i na entitetima, odnosno na Republici Srpskoj Federaciji. Smatramo da nema razloga da se ti zakoni brže neimplementiraju i da se sprovedu u djelo. Takođe, Savjet ministara je apsolutno opredjeljen da podrži izgradnju demokratskih institucija sistema na svim nivoima, to znači i na nivou Bosne i Hercegovine i na nivou entiteta i na lokalnom nivou. Izgradnja i zaživljavanje svih demokratskih institucija stvorice potpuno jedan drugi prostor politički i ekonomski i time ćemo se još brže približiti. Savjet ministara će u tom kontekstu, vjerovatno, u narednom periodu, bez obzira ko bio u njemu, uzeti aktivno učešće, daće punu podršku daljem razvoju i utemeljenju svih demokratskih institucija, onako kako je to upravo predviđeno Dejtonskim mirovnim sporazumom. Toliko za početak.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Gospodin Tomić.

NEVEN TOMIĆ:

Dame i gospodo, dozvolite da uz predsjedavajućeg Vijeća ministara, sukladno našem dogovoru, pred ovu točku dnevnog reda, uzkažem još na nekoliko stvari. Prije svega, Vijeće ministara je sačinilo Izvještaj o radu i na današnjoj sjednici prihvatilo tekst Izvještaja o svom radu koje će u znatnoj mjeri oslikati realizaciju zaključaka Banske konferencije i onoga što je Vijeće ministara uradilo u proteklom periodu i danas je taj materijal sa sjednice Vijeća održanog prije ovog Parlamenta, upućen prema Parlamentu u redovnu proceduru sukladnu Ustavu Bosne i Hercegovine. I, upravo iz tih razloga, Vijeće ministara smatra da, u narednom periodu treba raditi i insistirati i tražiti od Međunarodne zajednice da jača sustav odgovornosti, transparentnosti i sankcioniranja nezakonitog djelovanja na svim nivoima vlasti, da se javna infrastruktura u Bosni i Hercegovini uspostavlja njenom funkcionisanju, sukladno sa Aneksom 9. Mirovnog sporazuma, tražimo punu realizaciju Programa povratka, sukladno Aneksu 7. i temelju Zakona koji smo predložili ovom Parlamentu - dakle,

sačinjavanje cjelovitog Programa povratka na nivou Bosne i Hercegovine. Takođe, naš je cilj, kao što je već rečeno, na razvijanju daljih političkih ekonomskih odnosa sa evropskim integracijama, sa krajnjim ciljem pristupanja Evropskoj uniji, ospostavljanje odnosa sa Svjetskom trgovinskom organizacijom i dalje ubrzanje procesa obnove integracije ekonomskog prostora u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, poseban značaj ima jačanje i dalji razvoj zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine i mišljenja samo da je Vijeće ministara u svom dosadašnjem radu bilo ono koje je bilo najizložnije javnosti, ali da je kao zajednička institucija i učinila znatne napore da se slovo Mirovnog sporazuma implementira u Bosni i Hercegovini. U ovoj fazi to je bilo kroz institucionalno organiziranje, kroz donošenje zakona, a sada slijedi proces pune implementacije tih zakona, harmoniziranje i usklađivanje entitetskih zakona sa zakonima Bosne i Hercegovine i stvaranje preduvjeta za razvoj Bosne i Hercegovine, sukladno zaključcima i stajalištima Mirovne konferencije o Bosni i Hercegovini.

Toliko, hvala.

HALID GENJAC:

Gospodin Prlić, ministar vanjskih poslova.

JADRANKO PRLIĆ

Kolegice i kolege zastupnici, članovi Vijeća ministara,

Ne želim oduzimti previše vremena, kolegama zastupnicima koji su, vjerovatno, sudjelovali u raspravi. Pošto je dogovoreno u Vijeću ministara da ukoliko svak od nas kaže nekoliko najbitnijih stvari iz resora Ministarstva na kojem sam na čelu. Ja sam sebi uzeo za pravo da kažem tih par riječi.

Prije svega, mi moramo imati u vidu našu poziciju. Bosna i Hercegovina nije član vijeća za implementaciju mira i mi neodlučujemo u Madridu. To je bitno da znamo o čemu se radi. Prije godinu dana, predsjedavajući Predsjedništva je želio napraviti jednu intervenciju za što mu je rečeno da on nije član i da on nije faktor koji odlučuje.

Najbitnije pitanje koje ovaj parlament ima u ovom momentu, ja govorim i kao ministar i kao član Parlamenta, još uvijek nisu regulirane te stvari koliko mogu biti koliko ne mogu biti, jeste da li mi jesmo u stanju u većoj mjeri preuzeti odgovornost za vođenje ove zemlje, u skladu sa Dejtonskim ustavom. To je najbitnije pitanje. Veliki borj aneksa će naći pred Konferencijom u Madridu. Stotinjak dvije stotine zadaaka, rokova što je potrebno uraditi da bi Bosna i Hercegovina mogla funkcionirati. Da li ćemo mi, zaista, biti subjekt u svemu tome, ili ćemo i dalje biti objekt koji će, nakon ove madridske konferencije, dobiti te materijale da ih pokuša provoditi, a opet sa izuzetno brojnim poteškoćama.

Želim reći da međunarodna zajednica jeste bitan faktor u izgradnji mira u Bosni i Hercegovini. Ona je potpisnik, ona je svjedok Dejtonskog mirovnog sporazuma i Bosna i Hercegovina se, očigledno, gradi zajednički na okvirima međunarodne zajednice i nas u Bosni i Hercegovini.

Završava se, upravo sada, razdoblje konsolidacije, kad je riječ o Bosni i Hercegovini, ali se jasno ističe da, bez uloge međunarodne zajednice, Bosna i Hercegovina doživila kolaps.

I kad je riječ o funkcioniranju zajedničkih institucija i kad je riječ o tzv. materijalnom dijelu tog problema, dakle, uopće mogućnost da funkcionira državna zajednica, imajući u vidu i trgovinski bilans, finansijsko stanje i sve ostalo. Dakle,

ovo je najbitnija stvar, da li mi jesmo us tanju na sebe preuzeti odgovornost da vodimo zemlju, u skladu sa onim što je Ustav predvidio, ili ne? Ili ćemo koristiti i predstavnike međunarodne zajednice, i urpavo vijeća, i predstavnike one koji su u Sarajevu da se nastavlja borba za određene političke ciljeve i nakon potpisa Dejtonskog mirovnog sporazuma na drugačiji način.

Kad je riječ o Ministarstvu vanjskih poslova, nekoliko stvari je bitno. Prije svega, mi imamo puni koncenzus svih tijela u Bosni i Hercegovini, kada je riječ o članstvu u Vijeću Evrope. Međutim, nije u pitanju samo politička odluka. Naš cilj je sljedeći, ja molim Parlamnet da da potporu tom stavu. Otvorena je procedura prijema Bosne i Hercegovine u ovu organizaciju i naš cilj jeste da Bosna i Hercegovina bude u vijeću Evrope za 50-setu godišnjicu ove organizacije. Da bi to bilo moguće potrebno je ispuniti određene uvjete. Ja bih zamolio Parlament za potporu ispunjavanja ovih uvjeta. Riječ je, prije svega, o usvajanju izbornog zakona u bosni i Hercegovini, riječ je o tome da se poboljša stupanj implementacije odluka Vijeća za ljudska prava i obdusmena, da se donesu odgovarajući zakoni na razinama entiteta koji garantiraju izbor neovisnih sudaca i neovisnog sudstva u Bosni i Hercegovini, da se kompletiraju zakoni o vlasništvu, da se postigne značajan napredak u restrukturiranju policijskih snaga u oba entiteta, te da funkcioniraju potpunije institucije zadužene za ljudska prava.

Kada je riječ o susjedima, Vijeće će se, vjerovatno bavati našim odnosima i sa Republikom Hrvatskom i sa Saveznom Republikom Jugoslavijom. Naš je cilj uspostaviti diplomatske odnose i sa Saveznom Repbulikom Jugoslavijom, što je moguće prije, govoreći o odnosima sa Evropskom unijom, mi jesmo u regionalnom pristupu koji bi polazio od jednostavnog stava. Evropska unija nije spremna razvijati odnose sa nekim zemljama koje nisu u stanju imati kvalitetne odnose sa svojim susjedima. Jasna poruka Parlamenta, u smislu uspostave diplomatskih odnosa i reguliranje preostalih odnosa, uspostavi diplomatskih odnosa sa Saveznom Republikom Jugoslavijom i reguliranje preostalih odnosa sa Repbulikom Hrvatskom, u tom pogledu jeste izuzetno bitna. Smatram da Parlament treba dati potporu daljim aktivnsotima na implementaciji Deklaracije Evropske unije o Bosni i Hercegovini. U skladu sa tom deklaracijom, uspostavljena je zajednička radna grupa koja se bavi pripremom prijedloga određenih zakonskih akata koje snače prilagođavanje Bosne i Hercegovine zahtjevima Evropske unije. Vjerovatno bi se ove godine moglo dati sljedeće godine, zapravo, potpora aktivnsotima na izgradnji zakona u oblasti pravosuđa, u oblasti obrzaovanja, medija, ekonomskih reformi, kao iprincipa za dobro upravljanje, dakle, vođenje državnim poslovima. Smatram, također, da je bitno, imajući u vidu inicijativu Ureda visokog predstavnika, da se otvori na sličan način i politički dijalog sa Evropskom unijom. Želim reći da mi još nismo u stanju imati bilo koju razinu odgovornog odnosa sa Evropskom unijom.

Kada je riječ o još nekim stvarima, a bitne su za vanjsku politiku one se odnose na stabilizaciju. Po prvi na ovim prostorima je, marganiziran način, smanjen broj pet tipova naoružanja, u skladu sa Sporzaumom koji je potpisan u Firenci, u lipnju 1996.godine i smatram da bi bilo dobro da Parlament da potporu početku razgovora, u skladu sa člankom 5. S tim člankom 5. predviđeni su razgovori na široj regiji, uključeno je 20 zemalja, a odnose se na primjenu odgovarajućih konvencija o razoružanju i inače kontroli naoružanja,koje su potpisane u Evropi, a odnose se na ovu regiju, mi smo tome dali potporu, očekujemo potpioru i Parlamenta. Dakle, to su najbitnije informaicje koje sam smatrao da je bitno reći pred početak ove rapsrave.

Hvala vam.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Ima li još neko iz Vijeća ministara da ima potrebu. Imam prijavljenih dva, dakle, gospodin Spahić, gospodin Tokić, gospodin Lagumdžija, Bogičević i Vito Rakić.

IBRAHIM SPAHIĆ:

Dame i gospodo zastupnici, poslanici,

Mene raduje što smo imali priliku čuti izvješće predstavnika Vijeća ministara na način koji odražava i moć i nemoć tog vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Također, me raduje što sam čuo riječ gospodina Prlića, jer vidim da on sam od sebe traži podršku kao ministar spoljnih poslova i kao poslanik ovog Zastupničkog doma, što znači da imamo barem jednog sigurnoga koj će podržati ovo o čemu govori gospodin Prlić.

Što se tiče dokumenta koji je pred nama, naravno, da je ovo radni materijal i vrlo dobro što je u proceduri. Želio bih predložiti jednu sasvim operativnu stvar Parlamentu, a to je da Komisija za spoljnu politiku konstituiramo, praktično, odmah nakon ovoga zasjedanja, kao i ostale komisije kako bi radna tijela obezbijedila jedno od temeljnih pitanja koje podstiču gospodin Vestendorf, a to je demokratska procedura, razmatranju svih dokumenata koji se tiču sudbine Bosne i Hercegovine, bilo na unutrašnjem planu, kad je riječ o nutrašnjem političkom dijalogu, bilo našoj poziciji i u Evropi i svijetu.

Prema tome, prvi znak dobre volje koju je iskazao gospodin Prlić prema samom sebi, pri dvostrukoj ulozi koju imam, mogao biti iskorišten u jednoj, također, poziciji koju je u pismu gospodina Vestendorfa, veoma precizno naznačena, a ona kaže da postoji preporuka uz čestitke poslanicima, da se u narednom periodu Parlament Bosne i Hercegovine pozabavi pitanjima koja se odnose na, prije svega, utvrđivanje odnosa s pram onoga što su zakoni koje je stavio na, privremeno je li, na snagu gospodin Vestendorf i time bi Zastupnički dom pokazao političku volju odgovornost preuzimanja vlastite uloge i vlastitih institucija za realizaciju onoga što se tiče sudbine Bosne i Hercegovine. To je prvi elementarni znak dobre volje poslanika i zastupnika. I to bi bila najbolja potvrda da, osim verbalne podrške, ovome što činimo imamo, dakle, otvoren prostor zatim, i za usvajanje preostalih zakona kako je predloženo od strane Vijeća ministara i od strane samoga Visokog predstavnika.

Naime, očigledno da dolazi vrijeme odluka i da više ne možemo tražiti nepostojanje vrijeme za odlaganje rješenja sve do trenutka dok ih ne stavi na snagu, po svojim vlastitim ovlaštenjima i ovlaštenjima koje ima po međunarodnoj zajednici, gospodin Vestendorf.

Najbolji odgovor na ovo pismo od strane poslanika bilo bi da se prihvate ova dva principijelna stava, uključujući demokratsku proceduru koja nije moguća naprosto zbog toga što ne postoje demokratske uspostavljene institucije u samom Parlamentu i naravno, da odnos političkih snaga pokazuje da, kada bi izjava predstavnika vijeća ministara bila zaista iskrena danas pred Zastupničkim domom, da bi mi, vjerovatno, imali onda konstituiranu političku volju. Kad bi ona bila rezultat političkog dijaloga u Bosni i Hercegovini, vjerovatno bi ovi zahtjevi iz pisma gospodina Vestendorfa bili, kako bih rekao, u punom jeku realizacije i pomakli bi se od onoga u čemu se sada nalazimo.

Drugo što bih želio da zatražim da se nakon zasjedanja Komisije za spoljnu politiku, konačno na dnevni red Zastupničkog doma, poslije dvije i po godine, već treća godina od Dejtona, još dvije godine bio mandat i više ovoga doma i drugih, stvarina dnevni red, naravno, uz mišljenje Predsjedništva i Ministarstva vanjskih poslova i vijeća ministara, spoljna politika Bosne i Hercegovine u jednoj demokratskoj proceduri, jer je nedopustivo da jedna zamlja, hoće preuzet ovlasti sa svojimpolitičarima odgovornim više ili manje, a da pri tome Parlament, koliko znam, nikada formalno nije se bavio spoljnom politikom, osim što je primao izvještaje o spojnoj politici, spoljno političkim potezima.

U vezi sa dva pitanja koje je pokrenuo gospodin Šumaker u vezi sa podrškom za konstituiranje Vlade, nesporno je da Građanska demokratska stranka Bosne i Hercegovine upozoravala u protekla tri i po mjeseca, da je nedopustivo u demokratskoj proceduri da se ne osigura konstituiranje Vijeća ministra i ostalih vlada na svim razinama u Bosni i Hercegovini u situaciji ovakoga ekonomskog rasula u našoj zemlji, socijalne bijede i marginaliziranja različitih slojeva građana Bosne i Hercegovine, od invalida do ljudi koji su unesrećeni po raznoj osnovi, koji su ostali bez posla. U trenutku kad se prave koncentrani programi za zapošljavanje, recimo, nezaposlenih četiri miliona Nijemaca u Njemačkoj, ne vidim razloga zašto Bosna i Hercegovina nema takvu Vladu koja je u stanju ponuditi program koji se tiče njenih građana i ne vidim razloga koji su to viši politički interesi koji odlažu konstituiranje Vlade i koji je to viši interes i čiji je to viši interes da se građani Bosne i Hercegovine ne mogu uhvatiti u koštac, putem svojih legitimnih organa sa problemima pred kojima se nalaze.

U vezi strukturom tog vijeća ministara, naravno, da je naš interes da to bude moderno, a Evropska vlada jednako toliko koliko mi želimo efikasnu integraciju u evropske institucije i da ta vlada bude respektabilna u cijelom području Bosne i Hercegovine i da, zaista može predstavljati Bosnu i Hercegovinu u različitim tijelima i institucijama, osobito u onom dijelu koji se tiče neposredno sudbine Bosne i Hercegovine.

Naravno, da i za mene se postavlja, zaista, pitanje lisica i kokoši, kao i za gospodina Klarka i radujemo što sam dobio priliku da mogu da komentiram tu izjavu u vezi sa propalim, naravno, planovima o podjeli Bosne i Hercegovine i da je momentalno blokada u bosni i Hercegovini diktirana interesima gubitnika ideja o podjeli Bosne i Hercegovine kada ne postoji mogućnost za takvo nešto dalje u Bosni i Hercegovini i da je bilo važno, stvarno, da se okrenemo pitanjima koji su od interesa za samu zamlju Bosnu i Hercegovinu, mi koji smo dobili legitimitet od građana, prilikom posljednjih izbora.

Ako je Vilston Čerčil tri godine poslije II svjetskog rata, mogao pozvati Evropu na ujedinjenje i ako je formiran pokret i različiti evropski pokret za ujedinjenje, i ako je formiran pokret i različiti evropski pokret za ujedinjenje, i ako je od tog prošlo 50 godina, zar ne može bosanskohercegovačko društvo, njeni političari, ovaj parlament, zajedno sa svim odgovornim ljudima, pozvati građane Bosne i Hercegovine i političke snage na ejdan dijalog opitanjima koja su na dnevnom redu. Želio bih u tom smislu da skrenemp ažnju na slijedeće. Očito je da dok ne usvojimo stalni izborni zakon da nema šanse da smo sposobni da sami rukovodimo političkim, ekonomskim, socijalnim i drugim procesima u BiH. Zato smatram važnim da se to stavi kao prioritet u Parlamentu BiH, kao i revizija svih zakona koji nisu u skladu sa evropskim konvencijama o ljudskim pravima. Zašto smatram da je danas važno postaviti pitanje ponovo Aneksa 7 na drugi način. Mi smo počeli proizvoditi praktično

kao zemlja svakoga pojedinca u Bosni i Hercegovini i svaki narod manjinom u odnosu na njihove socijalne, nacionalne i političke, vjerske i sve druge interese osobito ekonomske. Sada se već prave analize u kriznim grupama o tome kako treba zapošljavati manjine u BiH. Ta posljednja analiza koju sam dobio pokazuje, zapravo, da se u svijet BiH društva potpuno unosi pojam po kojem ćemo mi živjeti uslovljeni na način da će svaki čovjek biti obespravljen taktički na cijelom području BiH. Tu nema ništa od ravnopravnosti građana i ništa od ravnopravnosti naroda BiH. I za kraj bih želio da skrenem pažnju na dva pitanja koja me posebno interesuju. Prvo bih želio skrenuti pažnju na pitanje koje se odnosi na slobodu kretanja, ja naime zaista cijenim izborne baze koje su sačinile ova dva doma. Dom naroda i Predstavnički/Zastupnički dom BiH, ali mislim da političari BiH moraju pokazati sposobnost i odgovornost da se mogu kretati slobodno po svojoj teritoriji po BiH jednako kao i po Evropi i svijetu, gdje se mogu suočavati sa problemima, čak i sa različitim, potpuno drugačijim političkim vizijama i odnosima i u konkretnim stvarima, mislim da je to zadaća ovog parlamenta, kao i Vlade. Ja ne razumijem Vlade niti Parlament koje stoje izolovane u određenom dijelu zemlje i koje pri tom hoćemo da budu respektirane od vanjskog svijeta to jednostavno nije moguće, u vezi sa slobodom kretanja političari, prije svega poslanici, a potom i Vlada moraju pokazati sposobnost, a zapravo i odgovornost i mogućnost da se kreću po cijeloj teritoriji BiH da bi je predstavljali. Ne samo da bi šetali po Bosni nego da bi pravili programe za tehnološki, znanstveni i drugi razvoj.

Drugo pitanje koje želim posebno pokrenuti, jeste pitanje u vezi sa ljudima, sa novom generacijom, sa mladim ljudima. Mislim da je vrijeme da se pred Parlament BiH uz kongres i susret ovaj koji imamo u Madridu, dakle uz ovaj skup, postavi pitanje odgovornosti ovoga parlamenta za nove generacije, postavi pitanje da li mi imamo u stvari program koji će osigurati da desetine hiljada ljudi ne traže tri i po godine poslije svoju šansu u Americi, Kanadi nego da se osjećaju dijelom Evrope, Amerike i svijeta i da rade dobro svoj posao. Suštinsko pitanje jeste privatizacija i tranzicija u BiH, jeste posao, jeste nova ekonomska politika. Ja bih volio da mi imamo veliku diskusiju o tome, ko će vam biti ministar za ekonomsku politiku, ko će nam biti ministar i ko će nam biti službe, koje će se baviti odnosima sa Evropskom i sa svijetom. Kako ćemo zapravo donositi efikasno odluku u odnosu deklaracije o specijalnim odnosima sa Evropskom unijom, to je centralno pitanje ali u interesu građana BiH i u interesu same Evrope, sa susjedima prirodno je da smo mi zainteresirani da budu uspostavljeni diplomatski odnosi, ali granice prvo moraju biti zaštićene da bi bile otvorene. Istovremeno moraju biti na jedan način i otvorene i zaštićene, zbog toga smatram da je prilika da Madridskoj konferenciji Zastupnički dom i učesnicima na Madridskoj konferenciji Vijeću za implementaciju mira kažemo da postoji jedan princip, ako nismo prihvatili, niko nije prihvatio mir bez slobode, niko nije prihvatio mir bez pravde, niko nije prihvatio mir bez kuće, mi ne možemo imati drugi izbor nego graditi mir, implementirati ga sami, tamo gdje možemo na način da stvaramo povjerenje među ljudima, da vraćamo suštinski ono što se zove zajednica čega BiH društvo u svim svojim razlikama jednostavno jeste žedno jednako kao vode, kao hljeba i kao posla i zato bih želio da skrenem pažnju da mi kao Parlament preuzmемо političku inicijativu za taj posao. I pri tom bih volio da ubuduće ispred Vijeća ministara imamo priliku čuti jednog čovjeka, kojeg će onda prije sastanka, prije Zastupničkog doma osigurati jedinstvo mišljenja i ideja vezanih za programe koje ovdje imamo priliku slušati. Hvala lijepo.

HALID GENJAC

Hvala. Gospodin Tokić.

TOKIĆ SEJFUDIN:

Poštovano predsjedništvo, predsjedavajući, dame i gospodo poslanici i zastupnici. U ime Socijaldemokrata Bosne i Hercegovine ja bih iznio naše stavove u kontekstu pripreme za Madridsku konferenciju. Na početku bih istakao potrebu da u ovim našim salama malo više pogledamo istini u oči ne nasjednemo na atmosferu koja navodno diše značajnim progresom u procesu implementacije mirovnog sporazuma, te značajnim rezultatima itd. Mi dijelimo mišljenje da postoje značajne blokade, opstrukcije, stagnacije, čak i negativni trendovi u ostvarivanju tri strateška cilja koja očito najveći dio sazivom ovog najvišeg doma BiH dijeli, a to je dosljedna primjena Mirovnog sporazuma, brža tranzicija BiH u istinsko pluralno društvo i zasnovano na krupnim promjenama u oblasti ekonomije i pravnog sistema i uključivanja BiH u integracione procese, prvenstveno u evropske integracione procese, EU i partnerstvo za mir. Ta tri polja ozbiljne su blokade i ozbiljni su zastoji. Mi ćemo domete Madridske konferencije a pogotovo implementaciju dokumenata Madridske konferencije kao stranka i kao predstavnici građana koji su nas birali, mjeriti po stepenu ostvarivanja jedanaest po nama prioriternih ciljeva.

1. – Privatizacija. I to privatizacija zasnovana na principu jednakopravnosti svih građana uz maksimalno uvažavanje minulog rada. Bez privatizacije promjene svojih odnosa nisam siguran da će donatorska sredstva na kojima ministarsko vijeće insistira dati svoje potrebne rezultate.

2. – Izgradnja novog poreskog i bankarskog sistema koji će stvoriti ambijent tržišta sa jednakim šansama svih subjekata u njemu na tržištu od privatnih poduzeća nemaju svi jednake šanse, neki koji su bliže određenim strukturama u okviru postojećih i zakonskih rješenja koji su vrlo destimulativni i za zapošljavanje i za investicije određeni subjekti imaju privilegiju, mi već njih prepoznamo pod navodnicima kao uspješne privatne poduzetnike, ali oni se vrlo često kreću u krugovima tačno određenog političkog ambijenta pa često i familijarnog ambijenta. Istinski nosioci progresa, ideja na tržištu danas su potisnuti.

3. – Usaglašavanje svih zakonskih akata i propisa, svih nivoa državnog organizovanja sa Ustavom BiH i durgim rješenjima Dejtonskog mirovnog sporazuma. U tom kontekstu posebno afirmaciju ravnopravnosti tri konstitutivna naroda na cijeloj teritoriji BiH. Kad govorim o ovome govorim o činjenici da vrlo često se donesu zakonska rješenja na nivoima entiteta, pa i države BiH koja su onemogućena različitim propisima, zakonima na nivoima kantona i opština. Pokušavam objasniti paradoksalnu činjenicu da danas u BiH oni najodgovorniji često govore slijedeću rečenicu – ja jesam za primjenu Dejtonskog mirovnog sporazuma ali i za poštivanje zakona. Od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma donešen je već set propisa i z akona koji suprotstavljaju Dejtonskim rješenjima i to manje više na svim teritorijama i na mnogim državnim nivoima. Mislim da korupcija, zloupotreba položaja, malverzacije postaju sastavni dio naše svakodnevnice i nedopustivo je da se ljudi mire sa tom činjenicom, nedopustivo je da najviši faktori ove države na različitim nivoima govorima ima korupcije. Na ulicama, u kontaktu sa običnim ljudima više niko ne spori da ima korupcije. Šta to pokazuje? Pokazuje činjenicu da postojeće institucije, zakonodavne, sudske, izvršne, nisu se dovoljno organizovale i nisu adekvatno odgovorile na ta pitanja. Na kraju krajeva danas kad bi pitali nekog građanina koji sasvim pouzdano zna o zloupotrebama položaja malverzacijama zašto

ne napravi tu prijavu on bi se nasmijao – “kome prijavu?” – dakle onim istim koji to rade. BiH su potrebni novi zakoni, posebni zakoni, pa po našem mišljenju i posebne institucije u okviru sudstva koje će se sukobiti sa ovim teškim problemom. Ja mislim da u ovom našem dokumentu pod tačkom 5. mi smo naveli realizaciju Aneksa 7, ali smo posebno podcrtali ostvarivanje prava na privatnu imovinu. Mislim da se vješto zamaglila situacija sa ovim društvenim stanovima i da se potpuno zaboravilo na činjenicu da imate građana u Banja Luci koji ne mogu raspolagati sa svojom privatnom imovinom. Oni su svo vrijeme živjeli u Banja Luci, ali ne mogu ostvariti pravo na svoju privatnu kuću. Kao što imate ovdje maksimalne domete demokratičnosti i prava na privatnu imovinu koji se svode na to da građani srpske nacionalnosti koji su otišli iz područja Sarajeva imaju pravo vidjeti svoju kuću, neki imaju pravo vidjeti, a neki ne mogu ni vidjeti svoju kuću. U tom kontekstu ja mislim da nema nijedna vlast ni jedna struktura pravo da privatnu imovinu uopšte više politizira. Mislim da je međunarodna zajednica upala u zamku širokih propisa koji ni nama nisu počesto jasni oko društvene, državne svojine, pa svojine preduzeća i da je zanemarila osnovno suštinsko prvo na privatnu imovinu bez kojeg nema izgradnje ni jednog društva ni na političkim ni na moralnim ni na demokratskim osnovama.

6. Obezbjedenje uslova za izgradnju države sa punom afirmacijom nezavisnosti i odvojenosti zakonodavne, sudske i izvršne vlasti. U tom kontekstu ja pozivam sve ove, ovdje ima jedno četiri pet možda i više prisutne da ne budu istovremeno i članovi komisija i članovi parlamenta i članovi Ministarskog vijeća. Da sami u sebi prelome i odluče što će biti, bez obzira da li se to radilo o Silajdžiću, Tomiću, Prliću ili obrnuto, Prliću, Tomiću, Silajdžiću.

7. Mislim da se mora definisati nadležnost distrikta Sarajevo. Mislim da je to pitanje neopravdano zanemareno u madridskim dokumentima i ovome što se govori i mislim da kad se određeno pitanje ne postavi adekvatno onda se to pokušava liječiti drugim vrlo lošim zakonskim rješenjima. Svi smo ovdje bili svjedoci, vidjeli smo sad prijedog koji bi trebao da omogućiti da svaki zaposleni u institucijama ima pravo na imunitet, to je lakrdija. Mi trebamo riješiti pitanje distrikta, djelovanje centralnih institucija i na takav način razriješiti pitanje bezbjednosti, djelovanje i svega onoga što trebaju imati zaposleni bilo da se radi o tehničkim ili stručnim službama.

8. Mi smo za uspostavljanje diplomatskih odnosa BiH i Jugoslavije i to smaramo bitnom pretpostavkom da se na međunarodnim standardima rješavaju sva sporna pitanja. Dakle, uspostavljanje tih diplomatskih odnosa bez uslovljavanja na ravnopravnim osnovama i to odmah.

Mislim da smo prošlog raspravi svako na svoj način dali punu podršku Haškom sudu, ja bih ovdje istakao da je to jako bitno s aspekta individualne odgovornosti i izbjegavanja onoga što mediji pa neki politički faktori stalno pokušavaju govoriti o kolektivnoj odgovornosti za zločine koji su učinjeni u proteklom periodu.

10. Smatram da mi sami ovdje kada govorimo o jačanju centralnih institucija moramo govoriti o jačanju Parlamenta. U madridskim dokumentima se govori o jačanju i vijeća ministara i Predsjedništva. Ja mislim da se može pojaviti to kao izdvojeni centri moći ukoliko ovaj Parlament zaista ne preuzme svoju ulogu i svaki član ovog Parlamenta počne odlučivati, dizati ruku ne u skaldu sa pogledom na onoga kako bi trebao slijediti glasanje nego sa punom odgovornošću sa problemima koje BiH ima.

11. Pred nama su oblici izraženih masovnih socijalnih nezadovoljstava i oni su naravno opravdani, ali upamtimo da se već umjesto rješavanje tih socijalnih problema razvija svojevrsna utakmica na koga usmjereiti te socijalne nemire. Vrlo rado bi se ti socijalni nemiri usmjerili na međunarodnu zajednicu i u tonovima i nekih diskutantata prije mene osjetila se na određeni način potreba, a pogotovo u medijima, evo što imamo reći i intervju kopredsjedavajućeg Silajdžića, osjeća se potreba da se na određeni način odgovornost za sudbinu ove zemlje prenese za socijalno stanje i prenese na Međunarodnu zajednicu. Onaj ko nije spreman preuzeti odgovornost na svoja pleća, neka ne nosi ni funkciju bilo koju, pa makar ona bila, po našem milješnju i neustavna kao, odnosno kopredsjedavajući. Zahvaljujem.

Ja bih za kraj samo upitao - mene interesuju modaliteti i tražio bih da Parlament na kraju donese zaključke u pravcu dalje aktivnosti Parlamenta po povratku iz Madrida. Gospoda će otići u Madrid, vratit se - Parlament mora preuzeti kontrolne funkcije provedbe dokumentat iz Madrida. Zahvaljujem se na vašoj pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI:

Dvije prethodne diskusije su nešto malo duže bile od poslovnčkih. Ja bih molio poslanike da povedu računa da je deset minuta diskusija i da pokušate to unutar deset minuta.

Gospodin Lagumdžija.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

Kolege predsjedavajući, cijenjene dame i gospodo, drage kolege zastupnici, članovi Vijeća ministara, gospodine Šumaheru i svi prisutni,

Ja bih zamolio, gospodine predsjedavajući, da se u principu ubuduće držite jednog principa, a to je - ako startate na jedan način, privedite to kraju. Drugim riječima, ako ste svom kolegi iz CD Koalicije - kolegi Tokiću dali toliko vremena, dozvolite da drugi poslanici koriste toliko vrijeme ili ubuduće prekidajte odmah. U krajnjem slučaju, mislim da nije problem da malo duže ovdje neko izađe, ako neko ima šta reći, tim više što su članovi Vijeća ministara nam dali dovoljno prostora, jer su njihova izlaganja bila najblaže rečeno sažeta. Mislim da smo tu uštedili jako puno vremena, kad je već vrijeme u pitanju. Ja se posebno zahvaljujem gospodinu Šumaheru što nam je dao uvodne napomene. žalosno je da nam je Ured visokog predsjednika dao uvodne napomene. Takođe je žalosno da od prvog kopredsjedavajućeg do drugog, pa nadalje smo imali diskusije. Ja se takođe zahvaljujem kolegi Prliću, koji s obzirom na mjesto i lokaciju gdje sjedi govorio vjerovatno kao zastupnik, ali moram reći da se u njihovom izlaganju vidjelo da je ipak ministar spoljnih poslova i dužan sam reći da je on ipak malo dalo više svjetla u svojim uvodnim napomenama ispred Vijeća ministara i mislim da je to nešto što treba konstatovati. U krajnjem slučaju, mislim da se moramo naučiti da odavde govorimo o onim stvarima koje su dobre i da na njih ukažemo ne bi li se one ponavljale. Ja, sasvim prirodno, neću kritikovati uvodne napomene, izlaganja i sl. osim samo dati nekoliko kratkih komentara kao uputa - naputak, kako god hoćete da se ovakve stvari ubuduće ne dešavaju. Rečeno je da smo dobili materijale i prepremu za Vijeće ministara. Ispravite me ako griješim. Da li sam ja slučajno taj koji je dobio malo materijala, ako vam se ovo čini malo ili je ovo zaista sve? Je li zaista ovih šest stranica, u kojima se na jednoj stranici potpisao ministar sa dva zamjenika, u kojoj se na drugoj stranici potpisao pomoćnik ministra, i u kojem su dva zamjenika istog

ministra, bez stava tog ministra, poslali svoja odvojena viđenja Madridskog dokumenta. Da li je, ja se izvinjavam kolege zastupnici, jeste li vi dobili nešto više od ovoga. Ako su ovo uvodni materijali koji su nam dostavljeni i to dostavljeni na klupe pred sami početak, a neki od ovih materijala nose datume, čak i prije našeg prošlog zasjedanja, ja zaista smatram da je ovo najblaže rečeno, ponižavajući prema ovom Parlamentu. Mi u Madrid idemo s ovim, s ovih šest stranica, što se naš poslanika tiče. Ja samo želim da postavim nekoliko pitanja prije nego dam prijedloge. Mislim da je kolega Prlić, ustvari, usmjerio diskusiju i on me ponukao da sasvim krenem drugim smjerom, jasno nam rekavši da se mi ustvari ništa ne pitamo. Fino nam je čovjek rekao da naši ovi što su članovi Predsjedništva, šefovi države, kad dođu da oni nisu članovi tog vijeća, da se oni ne pitaju. E, kad se mi ne pitamo za to šta će biti tamo, onda ja predlažem da mi preusmjerimo svoju raspravu u tome da damo Vijeću minsitara, nadležnim minsitarstvima domaće zadatke za ono za što se mi kao Parlament pitamo, a mi se pitamo šta će biti od sprovođenja toga za što se mi ne pitamo. Jer, mi ovdje biramo ljude koji treba da se brinu o sprovođenju onoga što će neko da nam u Madridu propiše i dajte malo da se, ja ću zato zaključke predlagati u tom svjetlu, da donesemo neke odluke ili preporuke ili zaključke koji će ići ka tome da se provodi ono što treba da se provodi. Ja moram priznati da sam ja očekivao, iskreno priznajem, da od Vijeća ministara umjesto, da tako kažem par malih ekskurzija u konkretne stvari, čuo sam ništa drugo nego jedan broj izuzetaka prema kojim neću da griječim duše, čuo sam jedno takvo filozofiranje na temu o životu i šire u Madridu i našim obavezama, ja sam očekivao od Vijeća ministara da dobijemo:

1. Šta je urađeno po pitanju dokumenata od Sintre, S.Petesburga. Portugala, Luksemburga do sada?

2. Šta nam kažu šta predlažu i šta oni očekuju, jer ovih šest stranica ne smatram tim.

3. Da dobijemo treću stvar, šta oni sad misle raditi? Šta će oni raditi kad se vrate iz Madrida?

Mi ne možemo da 100 dana pustimo Vladu na miru, kao što se u svakoj zemlji radi, jer evo prošlo je 100 dana - ova je na miru jer je nema. Proći će 100 dana, mi nećemo to uraditi.

Izvinjavam se na nepreciznosti, ako je neko na to alergičan. Nisam imao namjeru.

Dakle, ja tražim da nam se dostavi za prvu narednu sjednicu, ono što je ustavna obaveza Vijeća ministara. Ne da nam ovdje izlazi i pojašnjava jedan po jedan - ja mislim ovo, onaj misli ono, s ovim se slažemo, s ovim se baš ne slažemo. I, onda ćete ponovo sjesti sutra u Vijeću ministara. Zahvaljujem se, ali to više ne može, od Madrida neće moći sigurno. U krajnjem slučaju, kad svijet na proljeće dođe da izbacuje kroz prozor ljude koji su odgovorni za ekonomski kolaps ove zemlje da znaju koga će da izbacuju, da izbacuju selektivno. Dakle, molim vas, vi ste po Ustavu dužni - da vas podsjetim član 5.4.a) da nam Izvještaj dostavite najmanje jednog godišnje. Kolega Bosić je rekao da će bit neki izvještaj. Prije dvije godine ste izabrani, mnogi od nas tvrde dan-danas da ste protivustavno neki izabrani i još vaš izvještaj nemamo koji ste po Ustavu trebali uraditi. Mogli ste nam to za danas pripremiti, pa bar bi bio odgovor na neka od pitanja. Posebno skrećem pažnju na ono što nam je kolega Prlić ukazao. Mi se ovdje ne pitamo i Odluka o ulasku u Evropsku uniju nije politička odluka, već pitanje uvjeta. Neću vam čitati šta piše u Deklaraciji Evropske unije iz Luksemburga od 8. juna, jer tamo vrlo jasno piše koji su uvjeti, tražim da nam se da - kolega Prliću - od vašeg Minsitarstva izvještaj, ako vijeće

ministara ne može, šta je urađeno po toj Deklaraciji, po stvaranju tih uvjeta, da vidimo i da se Parlamentu od odgovarajuće komisije da, da se vidi šta nam je činiti i da se ti uvjeti počnu stvarati. Tako ti je to. Ja da sam dobio uvodne napomene, da sam dobio u uvodnim napomenama šta je urađeno, s čim se ide u Madrid, ne bih ja ovoliko govorio. Ja moram da kažem šta vi niste uradili gospodo iz Vijeća ministara, ako gospodin iz Vijeća ministara dobacuje. U tom svjetlu, ja bih takođe zamolio da se ovdje nekoliko zaključaka da na usvajanje kasnije.

Prvi zaključak - da nam Vijeće ministara ili nadležno ministarstvo pripremi Informaciju i da komisijama prosljedi informaciju iz koje bi se napravio operativni program onoga što slijedi iz Luksemburške deklaracije, još nisam došao do Madridske. Zatim, da se konstatuje, tu upotpunosti podržavam kolegu Spahića, mislim da je dao odličan prijedlog, da se odmah sada konstituiše poslije ovoga Komisija za međunarodne odnose i da se gospodin Šumaher pozove na Komisiju za međunarodne odnose da nas izvjesti o tome šta se ustvari dešava u ovim papirima, da se uključimo u to. Ako nam kaže, mi smo ozbiljni ljudi, ovo je tajno, ovo ne možete znati, nema nikakvih problema, ali da onda damo nekakav doprinos tome. Takođe, kolega Genjac predlažem da zaključimo da se konstituišu u narednih sedam dana sve komisije Parlamenta i da komisije u svojoj nadležnosti po Poslovniku da ne čitam šta je, pripreme operativni program iz svog domena, koji proizilazi iz Madridskog dokumenta koji će nam biti tamo izdiktiran i da se odmah to uradi. Da se Vijeće ministara zaduži da u narednih 15 dana pripremi izvještaj o dvogodišnjem radu i da nam da prijedlog, ali kao Vijeće ministara, i ako hoćete, opet možete ko ministri ponaosob i njihovi zamjenici, za komisije da možemo da vidimo kako da dođemo do operativnog programa, šta možemo uraditi u naredne dvije godine poslije Madridske konferencije. Takođe, predlažem da se ovo na što nam je gospodin Šumaher ukazao, da to razriješimo. Da se Vijeće ministara na prvoj pauzi sastane i da nam kaže šta je problem sa konstituisanjem Vijeća ministara, šta je problem. Imate li problem neki? Da nam odgovori neko zašto se ne pravi Vijeće ministara.

Ako dnevni red za Madridsku konferenciju nije Vijeće ministara, ako ga nemamo nakon 100 dana, onda je povlačim ovaj prijedlog. Ja mislim da ćete se vi složiti samnom da je nepostojanje vijeća ministara sigurno ozbiljna stvar za ovu zemlju. Dakle, zamolio bih, u tom svjetlu, da danas kandidujemo jedan operativni zaključak današnjeg Parlamenta, ponukan madridskim papirom i idući u susret madridskom papiru. Ja neću govoriti o ovim stvarima koje su nam dva zamjenika ministara ovdje dala, u kojem su nam rekli da do 2003. treba da dođemo do 2,5 hiljade dolara nacionalnog dohotka. Mislim da je to jako dobro, ali od toga nema ništa u situaciji u kojoj imamo granice na način na koji imamo u madridskom dokumentu i tražim da Vijeće ministara za prvu narednu sjednicu Parlamenta nam pripremi odgovarajući zakonski projekat koji ima uporište u madridskom dokumentu, da se konstituiše carina, carinsko-policijska služba, kako ovdje stoji, koja odgovara državnim institucijama, da bi se zaštitile carine, granice zbog kojih danas u ovoj zemlji, po vašim procjenama, između milijardu i dvije milijarde što dolara što maraka, godišnje u ovu zemlju ulazi neocarinjeno, i ja bih vas zamolio da se ovdje izjasnimo kolega Genjac, zato što svaki dan se može izračunati koliko je to miliona dolara. I, na kraju, tražim od Vijeća ministara da nam za iduću sjednicu Parlamenta, odmah poslije Madridske konferencije, pripremi izvješće sa ovim operativnim programom i da to u miru božijem fino uradimo, odmah poslije Madrida - bez ljudi iz Međunarodne zajednice, pošto oni odoše na božične i novogodišnje praznike, i ako budemo njih čekali mi negdje tamo u februaru mjesecu možemo ove ljude ponovo ovdje vidjeti,

imaju ali oni to duže rade, mi ovdje imamo sve praznike, zato predlažem da to uradimo odmah poslije Madrida, jer 20. decembra počinju blagdani ovdje - od Ramazana pa nadalje i traju zaključno sa, tamo negdje sredinom januara, pa bih molio da se to uvaži da to prije Ramazana uradimo, ako hoćete prije Božića, sasvim svejedno u ovoj godini. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVALA:

Ja, još jednoj apeliram da se unutar deset minuta, naravno nećemo oduzimati riječ, ali da se unutar deset minuta pokušaju diskusije izbalansirati.

Sljedeći prijavljeni diskutant je gospodin Bogičević.

BOGIĆ BOGIČEVIĆ:

Poštovani, dozvolite da, prije no što kažem, podsjetim da je u Dejtonu potpisan i Aneks 6. - a to je Sporazum o ljudskim pravima. Danas je 10. decembar, danas čitavo čovječanstvo obilježava 50 godina od usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. I dozvolite, da podsjetim na taj datum, ako ne i da čestitamo svim građanima Bosne i Hercegovine ovaj značajan jubilej, jednostavno, zbog toga što je u državi Bosni i Hercegovini godinama bilo ugroženo osnovno ljudsko pravo, pravo na život, posljedice su poznate. Još uvijek je ugroženo pravo na imovinu, sloboda kretanja i brojna ljudska prava koja su potpisana prije tri godine u Dejtonu u Aneksu 6.

Drugo, danas je rečeno da Bosna i Hercegovina nije član Vijeća za implementaciju Mirovnog sporazuma. Ima li smisla bilo šta reći o nacrt deklaracije. Juče, u pripremi za Madrid raspravljala je Republika Srpska, njen parlament, danas Parlament Bosne i Hercegovine, sutra Parlament Federacije. Ova deklaracija će, očito, biti proizvod međunarodne zajednice. A ako ima smisla nešto reći, onda bih rekao slijedeće. U Deklaraciji se govori o našoj težnji ka samoodrživoj privredi, samoodrživoj Bosni i Hercegovini, o zaštiti individualnih i kolektivnih prava, o vladavini zakona, o nezavisnom sudstvu, nepovredljivosti privatnog vlasništva, nekorumpiranom državnom aparatu i uopšte o korupciji itd. Ako težimo tim univerzalnim vrijednostima, onda bi bilo dobro, ako je to moguće, da ovu, ne znam koju po redu, deklaraciju oslobodimo od suvišnih proklamacija i apela. U ovoj državi apeli i proklamacije se ne poštuju.

Drugo, bilo bi dobro da znamo šta je to samoodrživi mir. Povratak izbjeglica, recimo, uvažavanje vlasničkih prava, ekonomski razvoj i obnova predstavljaju aksiom samoodrživog mira, svima jasna, nema prostora političkim manevrima, nema prostora sabotazi. Tako, recimo, povratak izbjeglica i raseljenih u svoje kuće, ulazak u svoj posjed za to je ustavni imperativ, o tome nije potreban politički dogovor, dovoljno je svima ustavnim sredstvima pravne države, provesti imperativnu normu Ustava. Kada takva norma nije provedena radi se o prekršaju Ustava. Zato politička rješenja su u provođenju Ustava nepotrebna i nelegalna. Ja znam da politički interesi i dalje nadilazi ustavnu normu Bosne i Hercegovine. Međutim, političke partije ne mogu odlučivati o imperativnim normama Ustava, one mogu samo raditi na njihovom provođenju, kao i institucije države.

Drugo, svjedoci smo da se, recimo, o drugoj normi Ustava koja se odnosi na konstitutivnost naroda i jednakopravnost naroda u Bosni i Hercegovini, organizuju brojne naučne i političke rasprave širom Bosne i Hercegovine. Mislím takođe, da je to nepotrebno, da je to suvišno, da je riječ o primjeni ustavne norme potpisane u Dejtonu koju treba primijeniti. Ja naravno, znam da Bosna i Hercegovina nema

ustavne mehanizme za primjenu. Zato bi bilo dobro da međunarodna zajednica i u Madridu obezbijedi mehanizme da se na cijeloj teritoriji efektivno provedu odredbe Madridske deklaracije. Država Bosna i Hercegovina ne posjeduje sopstvene snage prinude, kao što je policija i stajaća vojska, nema vrhovni sud i doći ćemo u situaciju da provedba i madridske deklaracije zavisi samo o dobroj volji političke partije ove ili one, institucije ove ili one. Ja znam za to da s pravom najviše u Nacrtu deklaracije ima riječi o ekonomskim reformama, jer tu postoji jedino uporište da se nešto napravi na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ako imamo centralnu banku, a imamo, to podrazumijeva i jednu valutu koju imamo. Valuta traži jedinstven platni promet koji se predlaže u Deklaraciji. Platni promet podrazumijeva cirkulaciju kapitala na čitavom teritoriju

Bosne i Hercegovine, a sve to podrazumijeva odgovarajuću pravnu regulativu. I zato u ime poslanika Socijaldemokratske partije, dajemo podršku Madridskoj deklaraciji. Vijeće za implementaciju, naravno, u Nacrtu koji smo pročitali, anekse, naravno nismo pročitali.

Hvala.

HALID GENJAC:

Zahvaljujem.

Sljedeći prijavljeni je gospodin Rakić.

VITO RAKIĆ:

Gospodo predsjedavajući, uvaženi narodni poslanici i zastupnici,

Madridska konferencija je prilika da se izvrši analiza svih aktivnosti i ponašanja svih učesnika u implementaciji Dejtonskog sporazuma. Samo je tako moguće, nakon jedne takve analize, izvršiti jednu konsolidaciju i uspostaviti osnovne teze koje prožima Madridska konferencija, a to je samoodrživi mir i samoodrživa ekonomija.

Ja se ne slažem sa nizom mojih prethodnika, jer jednostavno mi zaboravljamo neke stvari. Bosna i Hercegovina je zajednička država i može da se temeljna dosljednoj primjeni dejtonskog sporazuma i na bazi zajedničkog interesa i međusobnog povjerenja oba entiteta i svih građana Bosne i Hercegovine. Mnogi koji su diskutovali prije mene, diskutuju o Bosni kao unitarnoj državi, te Bosne više nema. Ja smatram da je ovo jedan dugotrajan proces, da je to jedan proces poslije jednog ratnog stradanja naroda koji može steći povjerenje jedni prema drugima sa planiranim pravo projektovanim mogućim rješenjima koji ovog trenutka ne iritiraju nikoga.

Mi u Republici Srpskoj smatramo i kad pogledamo malo i ovaj poziv, ko je dobio poziv za sastanak za Madridsku konferenciju, dobila je delegacija Republike Srpske, dobila je delegacija Federacije i normalno dio zajedničkih organa. Znači, mi u Republici Srpskoj smatramo da smo značajne stvari uradili u implementaciji Dejtonskog sporazuma.

Prvo na demokratizaciji odnosa uradili smo toliko da se ne može više desiti da se uspostavi skupštinska većina ili bilo koja vlada da se formira bez najmanjeg koncenzusa četiri stranke, a to je dovoljno da se obezbijedi transparentnost i da se obezbijedi da Narodna skupština, iako nam često izgleda, dugo traje, jalovo radi, dolazi do prvih rješenja. Vi se samo sjetiti, a vjerovatno znate, sve zakone o privatizaciji, ključne zakone o preduzećima o hartijama o vrijednosti, o berzama,

faktično Narodna skupština je donijela sa glasovima svih stranaka, ja mislim da za ove zakone samo nije glasao jedan poslanik.

Mi smo imali i težak zakon o imovinskim odnosima, odnosno zakon o izmjeni zakona o napuštenoj imovini i vidjeli ste da je i taj zakon, praktično su podržale sve stranke, izuzev jedne stranke. Znači, Republika Srpska je stvorila jednu demokratsku bazu da se generiše zajednički interesi svih koji tamo žive i žele da žive i da se na takvim principima gradi zajednička država Bosna i Hercegovina.

Ja neću govoriti o nekim drugim stvarima koja su urađena u ovom periodu. Sloboda kretanja građana, znate da zadnjih sedam, osam mjeseci praktično ni jednog ekcesa nije bilo u Republici Srpskoj. Znači domete šta je urađeno u Brčkom, ali ne pada nam na pamet da organizujemo mitinge da bi militerizovali narod da bi Brčko bilo dodjeljeno Republici Srpskoj. To oni koji rade, neka razmisle dobro šta rade, a mislim da bi međunarodna zajednica to morala sankcionisati.

Potpisani Okvirni sporazum o reformi i modernizaciji policije. Policija Republike Srpske do kraja ove godine imaće oko 400 radnika koji nisu srpske nacionalnosti. I ovi poslanici koji se danas nalaze iz Republike Srpske došli su sa jednom tezom da postavljaju samo ona pitanja i pokreću one zakone koji će nas voditi zajedničkom napretku. Ne želim da iniciramo one zakone i one probleme koji nas razdvajaju, jer smatramo da je vreme potrebno da jedni kod drugih steknemo povjerenja i možemo nešto više graditi iznad toga.

Ja bih rekao ovdje posebno o dva pitanja.

Prvo pitanje je problem oporavka privrede. To će biti jedno od osnovnih pitanja u daljem opstanku ukupno i Republike Srpske i Federacije i nazovimo zajedničke države Bosne i Hercegovine. Mi praktično nikakve pomake nismo napravili i ako u nekim izvještajima imamo da je obim proizvodnje dostigao nivo od 15% od onoga 1991. godine, nažalost mi smo izgubili tržište jedne Jugoslavije koja je imala 22 miliona stanovnika, izgubili smo izvozne poslove i mi u suštini danas imamo 10% onog tržišta koga smo imali 1991. godine, a sve su ove nekakvi sitni pomaci.

I u Republici Srpskoj i u Federaciji koliko znam usvojeni su svi zakonski paketi koji mogu stvoriti osnovu da dođemo privatizacije i da dođe dojedne ukupne rekonstrukcije privrednog sistema u Bosni i Hercegovini.

Jedini zakon koji nedostaje RS koji je odista značajan a to je Zakon iz oblasti radnog prava, tržišta rada itd. da nespominjem taj problem, da bome opet moraju oba entiteta raditi jedan i drugi, da bi se uspješno provela privatizacija po meni entiteti vlada moraju strateški pristupiti rekonstrukciji privrednog sistema i ukupno reprogramirati jedan privredni sistem koji je planiran za nekakvo drugo tržište u odnosu na sve ono što se danas dešava. Da bi bilo moguće provesti privatizaciju i provesti takve zahvate još će doći do nestanka radnih mjesta i još će radnika biti otpušteno. Prema tome, da bi se ti zahvati u prvom trenutku mogli provesti po meni je neophodno osnovati socijalne fondove kroz koje bi se moglo riješiti to pitanje i mislim da tu međunarodna zajednica mora imati značajan doprinos. Govoriti dalje o privrednim kretanjima i ukupnoj rekonstrukciji bilo bi neozbiljno danas da pričamo o tome i teško je o toj temi govoriti samo u dvije - tri rečenice jednostavno sam htio taj problem posebno da istaknem jer ćemo ako nešto značajnije nepoduzmemo doći u veoma tešku situaciju.

Drugo pitanje koje moram da posebno apostrofiram to je rješavanje izbjeglica, rješavanje izbjeglica je finisano Dejtonskim sporazumom, međutim to na ovakav način kako je do sada rađeno sigurno se neće riješiti. Po meni u oba entiteta moraju postojati agencije ili čvrsta vladina ministarstva koja će na bazi opredjeljenja svih

izbjeglih i raseljenih uraditi planove i biti njihov servis kako će riješiti svoj problem uz punu koordinaciju jedne druge agencije, odnosno jednog ili drugog ministarstva. Normalno uz formiranje opet fonda koji bi mkoao potpomoći i jednu i drugu agenciju da se rješavaju ta pitanja.

Na kraju želim da kažem dvije - tri stvari. Mi smo kao poslanici došli na ovu skupštinu u zavisnosti kako se uspio ko spremi i koji je materijal dobio. Postavilo se pitanje na pripremi da li uopšte raspravljamo raspravu. Mi smo prihvatili da je otvaramo jer ova rasprava i ovi problemi su nama svima dobro poznati. Rješenja koja nudi Madridska deklaracija ja moram još jednom da posebno podvučem ne mogu biti radikalna niti mogu biti nametnuta. Sve što bude radikalno i bude nametnuto teško će se provoditi, a ja mislim da je to vrijeme do sada pokazalo.

Hvala.

HALID GENJAC:

Ja imam potrebu da repliciram i koristim to pravo.

Apsolutno se slažem da militarizaciju u pogledu Brčkog treba sankcionisati prilikom donošenja arbitražne odluke, ali ne militarizaciju koja će nastati tobože mirnim manifestacijama koje traže pravdu za Brčko, nego militarizaciju koja je dovela do nepravde o Brčkom i koja je prognala Brčake iz Brčkog i koja je dovela do stradanja Brčka u Brčkom. Tu militarizaciju zaista treba sankcionisati.

Sljedeći prijavljeni diskutant je , izvolite replika.

RAKIĆ VITO:

Gospodine Genjac,

Ja kada sam pošao prošli put sa ove skupštine i slušao sam u autu radio cijelo vrijeme ta dva sata potparalos sada da kažem i koje stranke SDA je pozivao narod sutradan u 12 sati. Da li jedna stranka bilo koja stranka ima na to pravo da poziva i okuplja narod oko nekih političkih pitanja koja nisu u toku izbori su završeni, rekli smo svi svoje, dobili smo svoje glasove i provodimo politiku zašto nas je narod birao. A nemojte tražiti ili nemojmo tražiti ponovo od naroda podršku je li sve ono što smo radili i 1990. i prije takve su nas podrške dovele tu gdje smo danas.

HALID GENJAC:

Hvala.

Ima još jedna replika i posle gospodin Silajdžić, dakažem da političke stranke i treba da rješavaju politička pitanja i svaka stranka ima pravo i potrebu da poziva na političke manifestacije mirne političke manifestacije, i ne vidim tu ništa sporno.

Sljedeći prijavljeni diskutant je gospodin Deretić.

Izvolite gospodin Silajdžić, replika, pa neka onda gospodin deretić.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Dame i gospodo,

U vezi sa opisom ili nazivom zajedničke države. Bosna i Hercegovina je zajednička država svih nas, u to nema nikakve sumnje, međjutim, ako je poslanik prije mene želio da opis pravni države Bosne i Hercegovine onda mislim da to nije u skladu sa Dejtonskim sporazumom. U Dejtonskom sporazumu Bosna i Hercegovina je država. Nepiše zajednička država, ja znam da u izvjesnim političkim krugovima ima

pokušaja da se uspostavi nešto što se zove zajednička država i u prijevodu sa engleskog kada se prevede govorimo o krugovima izvan Bosne i Hercegovine stoji upravo tako zajednička država-kamnl stejt. Bosna i Hercegovina to nije i Bosne i Hercegovine ima, jednog dana ćemo moati razjasniti šta to znači unitarna Bosna i hercegovina, ako Bosna i Hercegovina unitarna znači jedinstvena Bosna i Hercegovina,onda je gospodo ima. Ja je tako prevodim, ako unitarna znači jedinstvena, onda nje ima, ako nitarna znači nešto drugo, onda treba da znamo šta to znači, ali molim vas uzmite Aneks IV Dejtonskog sporazuma u njemu piše da je Bosna i Hercegovina država i da nastavlja svoje postojanje po međunarodnom pravu itd. znači nastavlja postojanje, država koja nastavlja postojanje prema tome, u opisu nepiše da je to zajednička država nego da je to država.

Svi znamo da problemi polaze odatle i zbog toga bih molio da nezapočinjemo ovakve diskusije, ako je već tako nešto rečeno, onda ja moram na ovaj način sada kao poslanik reagovati i reagovao sam.

Što se tiče ovih ranijih informacija i dezinformacija koji neki poslanici ovdje izlažu ja zadržavam pravo da kasnije reagujem, a ovo je samo bila replika.

HALID GENJAC:

Hvala.

Gospodin Deretić.

MIODRAG DERETIĆ:

Gospodo predsjedavajući,

Uvažene kolege poslanici, uvaženi gosti,

Ja bih prije nego što dam svoj doprinos vezano za Nacrt koji smo dobili pred Madridku konferenciju samo i prvo sam replicirao na jedan navod gospodina Silajdžića, da Bosna i Hercegovina nije unitarna država i ne može biti unitarna država, Bosna i Hercegovina je jedan apsolutno bar u pravnoj teoriji jedan nedefinisani oblik pravnog subjekta. Nešto između konfederacije i federacije. Prema tome u pravnoj teoriji s obzirom na doredbu Dejtonskog sporazuma Bosna i Hercegovina ni u jednoj varijanti ne može biti unitarna država, to je što se toga tiče, gospodine predsjedniče i drugo, samo ću ispraviti uvaženog prethodnika mog kolegu gospodina Rakića u Skupštini Republike Srpske protiv Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenoj imovini glasale su ne jedna stranka nego dvije stranke, Radikalna stranka RS i Srpska radikalna stranka. Ja ću navesti jedan razlog i osnovni a pored tog razloga još ih ima sijaset što taj zakon predviđa samo i prefereira povratak , a apsolutno zanemaruje druga dva prava koja su predviđena Dejtonskim sporazumom.

Što se tiče ove platforme ili nacrtja ja ću tu vrlo kratko u uvodnom dijelu samo reći zaista je nedopustivo da mi kao poslanici u najvišem zakonodavnom tijelu Bosne i Hercegovine dobijamo materijale dakle uoči same skupštine uoči smaog zasjedanja, s tim više, ako se dobro nesjećam upravo je gospodin Silajdžić obećao da ćemo u subotu dakle dva dana poslije zadnje naše ovdje sjednice, dobiti materijale nažalost mi ih nismo dobili, i nismo imali dovoljno vremena da te materijale

proučimo i da damo zaista jedan kvalitetan doprinos za budući rad na predstojećoj madridskoj konferenciji.

Ja ću poći od člana 2. Ustava Bosne i Hercegovine u kojem doslovice stoje odnosno postoje dvije liste tzv. nadležnosti dakle, nadležnosti zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine i nadležnosti entiteta u Bosni i Hercegovini. Dakle, ovim ustavom je pretpostavljena nadležnost u korist entiteta u svakom slučaju kao u ostalom i Dejtonskim sporazumom, a to proizlazi iz člana 3. tačka 3a. gdje je doslovice utvrđeno - sve vladine funkcije i moći koje nisu izrazito date u ovom ustavu institucijama Bosne i Hercegovine će biti funkcije i model entiteta. Nadležnost institucija Bosne i Hercegovine ograničeni su i odnose se samo na sljedeće stvari, to ću posebno apostrofirati premda mislim da ih svi dobro znamo. Spoljnu politiku, spoljno-trgovinsku politiku, carinsku politiku, monetarnu politiku, finansiranje institucija i plaćanje obaveza Bosne i Hercegovine, imigracija, izbjeglištvo i azil, provođenje međunarodnih i međuentitetskih politika, uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkih i međunarodnih komunikacija, regulisanje međuentitetskog transporta i kontrola vazdušnog saobraćaja. Sve iznad ovoga je erozija Dejtonskog sporazuma i sve iza ovoga, dakle, proizilazi iz kompetencija ovih institucija na nivou Bosne i Hercegovine. Bosna u Hercegovina preko svojih institucija nije ovlaštena da stavlja određene zadatke entitetima. Ona ima orginarnu javnu vlast, ali samo u domenu svojih ovlaštenja koje su joj date u nadležnost članom 3. Tačka 7. Ustava Bosne i Hercegovine. Dakle, Ustavom Bosne i Hercegovine podijeljena je nadležnost između zajedničkih institucija i entiteta. I pored toga, želim se, a to je do sada notorna činjenica, ići u promjenu nadležnosti, gdje bi bili ugroženi interesi entiteta. Entiteti imaju sva ovlaštenja koja nisu prenijeta na zajedničke institucije. Entiteti vrše vlast na osnovu sopstvenog prava, a pod određenim uslovima mogu preuzimati vršenje prava i obaveza u međunarodnim odnosima.

Na sceni je jedna integristička koncepcija koja zagovara unitarnu Bosnu i Hercegovinu. To je sada također nama svima, koji se, bar, bave pravom, apsolutno jasno. Opasna je tzv. još jedna volutaristička koncepcija koja zagovara tzv. duh Dejtona i, nažalost, ovaj duh Dejtona ta jedna sintagma koja je vrlo interesantna potekla je, nažalost, od predstavnika međunarodnih organizacija, a koja ima za cilj reintegraciju odredbi Sporazuma radi ostvarivanja određenih skrivenih ciljeva. Danas je najprisutnija i najopasnija tzv. unitaristička upravo koncepcija, odnosno, koncepcija koja ide za integracijom i koja je podržana, a što je posebno opasno, od strane jednog dijela međunarodne zajednice. Ovu koncepciju i nekritički podržava i Međunarodna komisija za Balkan, što nas posebno, bar u Republici Srpskoj, zabrinjava. Te posebno neke nevladine organizacije, među kojima posebno prednjači Krizna grupa. Proizvod svega i pokušaj stvaranja tzv. političke nacije bosanaca koja se veže za državnošću Bosne i Hercegovine, ovo je samo, dakle, posljedica jedne komunističke ideologije i totalitarnog uređenja ranijeg političkog sistema. Nažalost, mi bez toga, izgleda, ne možemo i još uvijek robujemo onome što se dešavalo 1945. pa do 1992. Erozija Dejtonskog sporazuma je svakodnevna i to na štetu, prije svega, Republike srpske. Sve se čini u korist unitarizacije, putem političkih deklaracija, Vijeća za implementaciju mira koje su donesene u Sintri u maju 1997. godine i Savjeta za implementaciju koja je Deklaracija donešena u Bonu u decembru 1997. godine i ova posljednja u Luksemburgu u šestom mjesecu, dakle, ove godine. Sve ove deklaracije, pogotovu Luksemburška deklaracija je, faktički, sve te odluke i zaključci, oni samo imaju i preporučuju da se provode određene odluke. Dakle, nemaju zakonodavnu snagu. No, međutim, mi smo u takvoj poziciji da se one apriori, dakle, moraju provesti, dakle, da

ti zaključci i takve odluke imaju malte ne jaču snagu nego snagu ovoga ovdje parlamenta. U tom kontekstu posebno zabrinjavajući široka ovlaštenja koja su data Visokom predstavniku, čime je Bosna i Hercegovina u mnogome dobila osjećaj protektorata.

Relevantni faktori u međunarodnoj zajednici ponašaju se prema Bosni i Hercegovini i entitetima naredbodavno, a Visoki predstavnik sve više nastupa kao prinudni upravnik Bosne i Hercegovine. Voljom međunarodne zajednice, smjenjuju se funkcioneri koje biraju ili imenuju njihovi legitimni organi. Nisu prihvatljivi argumenti kojima se pravdaju široka ovlaštenja i mjere koje poduzima visoki predstavnik za koje, prema Dejtonskom sporazumu, Aneks 10 apsolutno nema ovlaštenja. Pored toga, političke deklaracije koje donosi Komitet za implementaciju, prvo ne mogu obavezivati potpisnike Mirovnog sporazuma, pogotovo, kad je uočljivo da obaveze koje se nameću navedenim političkim dokumentima izlaze iz okvira slova, dakle, a ne duha Dejtonskog sporazuma. Pored navedenog, pojavljuju se i drugi vidovi kršenja Dejtonskog sporazuma, kao što je donošenje tzv. Krovno zakon o privatizaciji, koji je donijet od strane Visokog predstavnika, što nije u madležnosti zajedničkih institucija, a entiteti ih, bar koliko je meni do danas poznato, nisu dali saglasnost na njegovo donošenje. Stoga ga treba uzeti da ima privremeni karakter. Zatim proširenjem javnih korporacija. Iako je Aneksom 8. Dejtonskog sporazuma predviđeno kao obaveza samo sa obraćanja korporacija, dakle, ni jedna druga, izuzev saobraćajne korporacije.

Ista situacija je sa jedinstvenim saobraćajnim tablicama tzv. transformacijom policijskih snaga, smanjenje nadležnosti institucija entiteta u informativnoj blasti, formiranje komisija za dodjelu radio i televizijskih frekvencija na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine. Sve, takođe, dakle, predstavlja jedan protustavni čin, kao i uvođenje supervizora za državnu televiziju, što sve izlazi, kao što sam unaprijed pomenuo, iz okvira Dejtonskog sporazuma.

Dakle, iz predloženog nacrtu madridske deklaracije Vijeće za implementaciju mira, takođe, polazi da se sa određenim prijedlozima ide i dalje, ka onome, o čemu sam pričao, dakle, daljnjim razgrađivanjem Dejtonskog sporazuma. Nažalost, ja nisam imao priliku da do današnjeg dana, čak nisam ni znao da postoji nekakva još aneks o ovome nacrtu, nisam imao priliku da ga vidim i da ga prostudiram i da ispred Radikalne stranke Republike Srpske dadnem svoje mišljenje povodom toga.

U svakom slučaju oako ponašanje, apsolutno je neprihvatljivo. Dakle, ne može se podržati, jer svako daljnje odstupanje od Dejtona vodiće ka destabilizaciji mira u Bosni i Hercegovini, a što, zaista, niko ne želi, pa u tom smislu sugerišemo da sve ono što odudara od Dejtona treba u ovom nacrtu izostaviti, a sve ono što je već iz okvira Dejtonskog mirovnog sporazuma, vratiti u njegove okvire, jer samo takav nacrt ove deklaracije može dakle, doprinijeti da, zaista, na području Bosne i Hercegovine, dakle, na čitavoj teritoriji najoptimalnije napravimo ono što svi uistinu želimo i što je uostalom predviđeno Dejtonskim sporazumom.

Gospodine predsjedniče, samo toliko.

Hvala.

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Gospodin Kadić je sljedeći.

RASIM KADIĆ

Dame i gospodo, gospodo predsjedavajući,
Potrudit ću se da ušedim nešto od svojih 10 minuta.

Naime, prije nekoliko dana sam u jednoj drugoj funkciji ministra dobio izjavu Doma za ljudska prava da u Fabrici u kojoj su smještene albanske izbjeglice sa Kosova, temperatura je 6 stepeni celzijusovih i da bi trebalo nešto mijenjati.

U više od pola ove zgrade, Skupštine, odnosno Predstavničkog doma, odnosno parlamenta Bosne i Hercegovine, temperatura je takođe, negdje oko 6 stepeni celzijusovih. Očito je da u onoj prvoj stvari i u ovoj drugoj nešto može promijeniti. U provoj donijeti zakon o azilu i izbjeglicama, odnosno emigraciji, pa bismo onda time riješili, vjerovatno dobar dio problema za ovu državu vrlo važan, a u drugom snažno podupirem pismo Visokog predstavnika koje je upućeno polsaničkim klubovima u kojima se traži efikasniji rad Skupštine, odnosno Parlamenta Bosne i Hercegovine i u kojem se jasno naznačuje da ovaj parlament treba da bude neka vrsta važnog ogledala države Bosne i Hercegovine.

Od Madridske konferencije, bez obzira na sva ograničenja, o kojima nam je govorio gospodin Prlić, očekujem da potvrdi da je Dejton minimum za Bosnu i Hercegovinu. Što se mene lično tiče, obaveze iz Dejtona su minimum za Bosnu i Hercegovinu, a ono što je iznad toga trebalo bi da bude plod svijesti svih nas ovdje o potrebi zajedničkog uspostavljanja i onih elemenata države ili našeg zajedničkog života, o kojima se dogovorimo. Nadam se da će revizijom, odnosno inventurom dosadašnjih konferencija, međunarodna zajednica vidjeti šta od toga minimuma još do sad nije urađeno, ali i da će nam ponuditi vizije za ono što bismo mogli imati kao nadgradnju Dejtona. Ne želim da se ovo shvati kao želja za davanje većih ovlaštenja, ali je nesumnjivo da vrijeme koje je pred nama, pokazaće da ima stvari koje u Dejtonu nisu riješene, a koje su u opštem interesu svih građana Bosne i Hercegovine i do kojih mi možemo doći.

Očekujem takođe, da će se u narednom periodu doći do pomjeranja težišta sa entiteta ka državi Bosni i Hercegovini i da će, u skladu s tim, doći do snažnijeg jačanja centralnih, odnosno zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine. Tom pogledu podupirem nastojanje za uvođenje tzv. odnosno obezbjeđenje granica Bosne i Hercegovine kroz uvođenje tzv. graničnih službi, jer jedna država se između ostalog prepoznaje po granicama.

Kada su u pitanju susjedi. Jasno je da Evropska unija, odnosno Vijeće Evrope ne priznaje za ozbiljne partnere one zemlje koje nisu uredile odnose sa svojim susjedima, ali ministru vanjskih poslova, ovdje postavljam drugo pitanje. Može li Bosna i Hercegovina biti palac politike susjednih zemalja da, eventualno, ne uređuje odnose sa Bosnom i Hercegovinom kako bi je na taj način sprečavale evropskim integracijama.

Što se tiče izbjeglih i raseljenih. Očekujem da će međunarodna zajednica snažno podržati harmoniziranje pravne regulative na prostoru cijele Bosne i Hercegovine u cilju olakšavanja povratka izbjeglog i raseljenog stanovništva. Također, očekujem da će ići ka jačanju političkog, ekonomskog i bezbjednosnog okruženja u kojem je moguće provesti povratak. U tom pogledu, potrebno je utvrditi regionalni pristup povratku, dati veća ovlaštenja SFOR i IPTF-u, jer se pokazalo da tamo gdje SFOR se više angažirao povratku, da je povratak bio uspješniji. Zatim, uspostaviti čvršću vezu između RRTF grupe formirane pri Uredu visokog predstavnika i vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima, a u smislu osiguranja prava na povratak.

Podržavam donošenje zajedničkog ili jedinstvenog plana povratka na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, ali ne sa ciljem da produžimo beskonačnu raspravu i da, eventualno, do njega ne dođemo. Predlažem da se da rok do kada se on mora donijeti i ukoliko se ne donese, da tada Akcioni plan RRTF grupe stupa na snagu kao operativni plan po kojem će se raditi.

I kad su u pitanju izbjeglo i raseljeno stanovništvo- podržavam napore za uvjetovanje pri zapošljavanju na bazi multietničkog zapošljavanja povratnika, a kada su u pitanju ugovori, odnosno donacije Međunarodne zajednice prema određenom regionu.

I, za kraj, kada je u pitanju Brčko, ja moram da kažem da očekujem jasne poruke Međunarodne zajednice kroz Madridsku deklaraciju kada je Brčko u pitanju. Naime, do sada je samo 12,58% objekata u vlasništvu Bošnjaka i Hrvata je odobreno za povratak u gradu Brčko. To je odobreno, toliko još nije vraćeno. Očekujem da se Brčko tretira kao priča o povratku izbjeglog odnosno raseljenog lica, ali ono što želim reći za kraj je sljedeće:

- Očekujem da će se uputiti jasne poruke da je Brčko prvenstveno pitanje mira i stabilnosti Bosne i Hercegovine, odnosno stabilnosti u regionu i da će Međunarodna zajednica voditi aktivnosti u skladu sa ovim temeljnim ciljem. Dakle, da se očuva mir i stabilnost u cijelom regionu.

Za kraju, nadam se da će Madridska konferencija biti i inventura dosadašnjih donesenih a neprovedenih zaključaka, da će dati jasne signale za ono što treba da radimo u Bosni i Hercegovini i uvjeren sam da će biti prekretnica na jačanju dejtonskih obaveza, od kojih mnoge nisu ispunjene, posebno koje se tiču države Bosne i Hercegovine, koje su nam pobrojane od strane prethodnog govornika. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI.

Deretić.

MIODRAG DERETIĆ:

Brčko je spomenuto već nekoliko puta u toku današnjeg dana i uvijek se spominje Brčko, Brčko, Brčko - dakle, to je još jedan dokaz za ono što sam ja upravo maloprije tvrdio da je erozija Dejtonskog sporazuma od nekoga zaista namjerna i svjesna, jer u članu 5. Aneksa koji se odnosi na arbitražu za područje Brčkog, pod tačkom 1. doslovice stoji: "Strane se slažu sa obavezujućom arbitražom za sporni dio granične linije između entiteta na području Brčkog, a koji je označen na karti priloženoj u ovom dodatku, koja karta nikad nije, bar koliko ja znam, nisam bio u prilici nikad da je vidim. Dakle, u pitanju je sporni dio granične linije između entiteta, a ne grad Brčko. To je jedna stvar. Druga stvar, gospodin koji je prethodno diskutovao, spomenuo je procenat od 12,7% kada su u pitanju objekti. Ja samo znam da je u Brčkom taj postupak u toku i ide nesmetano ta procedura. No, međutim, ja bih postavio gospodinu pitanje koliko je takvih objekata vraćeno vlasnicima u Mostaru? Hvala lijepa.

PREDSJEDAVALAČI:

Gospodin Branković.

NEDŽAD BRANKOVIĆ:

Cijenjene kolege i kolegice, zastupnici-poslanici,

Slušajući diskusije nekih prethodnih diskutanata, osjećam se dužan da naglas kažem šta ja osjećam kao predmet rada, kao zadatak kojeg trebam obaviti kao poslanik u Predstavničkom domu Parlamenta Bosne i Hercegovine. Moja izborna baza je Federacija Bosne i Hercegovine, ali moj zadatak je - dakle, moje aktivnosti su u zakonodavnom tijelu Parlamenta Bosne i Hercegovine - u Predstavničkom domu, prema kapacitetu i ovlastima koje su date, ne nekakvoj zajedničkoj, nego državi Bosni i Hercegovini u Aneksu 4. Dejtonskog ustava. Dakle, onaj kapacitet države kako je to propisao Dejton, ni manje ni više od toga.

I, konačno bih predložio da ovaj Dom raspravi o dvije stvari koje se ovdje vrlo često protežu kao nekakva aždaha koja hoće nekoga da proguta, da zaista zauzmemo tu stavove i da budemo načisto šta je to, kako to oni koji se plaće ili zagovaraju nekakvu pojavu pravljenja unutarne Bosne i Hercegovine i da se otvori taj paket i da se kaže šta se podrazumijeva pod tim i da jednostavno tu leksiku ovog Doma zaista prilagodimo svima nama, jer cijenim da smo mi ipak onu svečanu izjavu koju smo dali i potpisali, potpisali na isti Dejtonski ustav i da ga trebamo čitati onako kako je napisano. Što se tiče Nacrta madridske deklaracije Vijeća za implementaciju mira, ja sam pažljivo slušao gospodina Šumahera i on je jasno kazao da u demokratskim navikama ovaj papir nije konačan dokument, nego je Nacrt i da će on uvažavati sve ono što i ovaj Parlament, a i druge ovlaštene institucije kažu kao svoje mišljenje i svoje preporuke i ja ću o tim stvarima kazati nešto konkretno.

Mene posebno raduje što Madridska konferencija nagovještava jedan novi period u kojem će sve ono što se bude dešavalo u ovoj državi biti smješteno unutar dvije granične vrijednosti. Jedna granična vrijednost je samoodrživi mir, druga granična vrijednost je samo država i ekonomija. I, cijenim da i mi, ljudi izabrani u Predstavnički dom, jasno treba da prepoznamo svoja ovlaštenja i svoje odgovornosti na realizaciji onih programa i onih zadataka koji se nalaze u dijapazonu ovog djelovanja samoodrživog mira i samoodržive ekonomije. Ovaj Nacrt deklaracije mislim da bi trebao da sadrži jednu vrlo važnu odrednicu, jer to je ustvari neka vrsta zaključaka Vijeća koje radi u kontinuitetu nekoliko godina i kao što je običaj, mislim da bi Vijeće trebalo da se opredijeli u vezi nerealizovanih zaključaka sa svojih prethodnih sličnih konferencija u Bonu, Luksemburgu, Sintri i sve ono što se drugo dešavalo i doneseno ovakvim deklaracijama, to bi sigurno trebalo da se nalazi odmah u početku, jer mi moramo znati stavove, odnos Vijeća za implementaciju mira prema onim zaključcima koje je ranije donijelo, a nije do sada realizovalo.

Druga stvar koju bih htio da ukažem, odnosi se na poglavlje XII 1) koje govori o vladavini prava. Tu vjerovatno treba malo preciznije dati stavove, dakle Vijeće za implementaciju mira bi trebalo dati svoje konkretnije stavove po pitanjima instrumentarija za provođenje državnih zakona kroz usklađivanje ustava entiteta. To sigurno doprinosi ovome što je namjera Vijeća za implementaciju, to je vladavina mira. U dijelu XII 2) gdje se govori o paralelnim strukturama unutar države Bosne i Hercegovine - ne znam je li to mjesto, ali cijenim da je jedna značajna oblast u kojoj je najviše izražen taj paralelizam institucija, to je oblast koja pripada isključivim funkcijama institucija Bosne i Hercegovine, to je funkcioniranje i uspostava zajedničkih i međunarodnih komunikacija. To je oblast uređenja, odnosno realizacije obaveze po Aneksu IX gdje se govori o osnivanju javnih korporacija Bosne i Hercegovine, a zna se da su osnivači tih korporacija entiteti. Mi imamo jedan slučaj prve korporacije koja je formiranja, to je Bosanskohercegovačka željeznička javna korporacija i u vazi oživljavanja te korporacije već se osjeća zakonodavna praznina za

funkcioniranje jedne takve institucije koju osnivaju entiteti. Cijenim da bi u tom poglavlju, gdje se govori o paralelnim institucijama, a paralelne institucije su najviše izražene baš u oblasti javnih preduzeća, Elektroprivrede, Pošte, Željeznice i svih drugih, trebalo da zauzme mjesto i ova oblast, jer ona sigurno doprinosi svemu onome što znači samoodrživa ekonomija u Bosni i Hercegovini. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVALAJUĆI:

Gospodin Špirić.

NIKOLA ŠPIRIĆ:

Gospodo predsjedavajući, uvaženi gosti, uvaženi poslanici,

Kada bi poslije ove današnje naše rasprave slučajno iza naših leđa sjedila djeca iz pravog razreda ili studenti završne godine studija i dobili zadaću da poslije našeg izlaganja napišu kako vide Bosnu i Hercegovinu, ja sam ubijeden da bi smo na stolu imali prazne papire. Stiče se utisak da je provedba Dejtonskog sporazuma i razvoj demokratskih odnosa unutar Dejtonske Bosne i Hercegovine u verbalnom smislu dosegao maksimum, a oni koji se danas utrkuju da snažno sjednu u vagon Visokog predstavnika, zarad i političkih donacija, kada odu kući onda sasvim druge instrukcije daju svojoj biračkoj bazi. Još dugo ćemo mi, nažalost, biti u toj situaciji, jer i naš izbor je proizvod realnog stanja hlađenja situacije poslije rata koji je vođen na ovim prostorima. Nečudi mene ni ovaj Izvještaj koji smo dobili od Ministarskog savjeta, jer niti su ministri u Ministarskom savjetu, niti mi poslanici, proizvod naše lične volje. Mi smo u ovom Parlamentu proizvod volje naroda, volje građana koji su nas birali, a opet su ministri po tom istom principu birani. I, sve dotle dok gospodin Ibro Spahić i bilo koji drugi poslanik - slučajno to govorim, ne bude držao više do mog izlaganja i međusobno do svojih izlaganja i stavova, nego što drže do stavova visokih predstavnika, Bosna i Hercegovina i njeni entiteti će se nalaziti u bezizlaznoj situaciji, kreiraćemo projekte koji će vješto kontrolisati opšte stanje sirotinje na ovim prostorima. Zato molim da sa mnogo više pažnje slušamo jedni druge i da shvatimo da je ovo realno stanje u kojem se nalazimo. Čitao sam, naravno na brzinu, ove procjene Ministarskog savjeta - vidite kad to čovjek pročita, onda bi stvarno bilo šteta mijenjati takve optimiste. Formirati stopu privrednog rasta od 50% godišnje, stopu zaposlenosti od 25% godišnje, stopu izvoza od 60% godišnje, za pet godina da budemo u situaciji 2,5 hiljade dolara - mogu stvarno optimisti, žestoki optimisti, poslije najžešće katastrofe koja se dešavala na ovim prostorima. Sve su to procjene koje su više proizvod nemogućnosti da se ministri u Ministarskom savjetu usaglase oko bilo čega, nego što je to zasnovano na bilo kojoj realnoj procjeni zasnovanoj na nekim valjanim podacima. Druga stvar, ja mislim da ne postoji nijedan validan argument za mjerenje stepena korištenja kapaciteta na nivou Bosne i Hercegovine. I to je neka proizvoljna procjena u Savjetu ministara. Dakle, ja im ne zamjeram - ljudi su iznijeli nekakav papir da bi smo ga mi imali na stolu. Druga je stvar jesmo li zadovoljni ili nismo i mislim da i naredni Ministarski savjet, bez obzira kako bio koncipiran, sve dotle dok su ovakvi politički odnosi u ovom Parlamentu, neće moći bolje raditi. Moraćemo shvatiti faktičko stanje u kojem se nalazimo. I da krenem, naravno žrtvujući - ne žrtvujući, nego jednostavno da postoji mogućnost da svaki od nas bude tumačen na ovakav ili onakav način, evo ja mislim da gospodin Prlić, kao ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine je rekao jednu notornu činjenicu - istinu. Ispada da je Savjet za implementaciju mira u Bosni i Hercegovini u suštini Parlament Bosne i Hercegovine, da je Visoki predstavnik izvršna vlast Bosne i

Hercegovine ili značajan korektivni faktor te izvršne vlasti. Žrtvujemo na takav način da nam Međunarodna zajednica i na zdravu nogu ponekad gips stavi iz razloga što nismo spremni u ovom trenutku da pogledamo istini u oči i sve dotle dok ovdje bude iz pojedinih stranaka naglašano jačana tendencija ka centralizaciji onoj koja Ustavom nije propisana, dotle će se na drugoj strani prirodno i logično, bez obzira koja vladajuća politička opcija bude, stvarati otpor takvoj koncepciji i voditi ka onome što u suštini imamo, a nismo spremni da priznamo, a to je Bosna i Hercegovina sastavljena od dva ravnopravna entiteta i tri ravnopravna naroda. Kad budemo spremni da prihvatimo tu istinu koja je formirana okvirnim Dejtonskim sporazumom imaćemo manje problema ovdje. Mene interesuje zašto poslanici nisu dobili Aneks a) ove Deklaracije, koji u suštini ima istu pravnu težinu, a tako i piše kao i Nacrta deklaracije. U tom Aneksu, kojeg sam imao šansu da pročitam, stoje mnogo imperativnije stvari od Nacrta deklaracije. Dakle, kao poslanici nemožemo valjano raspravljati o onome što nas očekuje, a onda postavlja se i pitanje šta su u suštini naši zaključci znače sem šta ćemo mi danas kao poslanici pokazati predstavnicima međunarodne zajednice ko je dobar momak ili ko je loš momak u ovom parlamentu. Ja mislim da nije uzaludno Dejtonski sporazum nazvan okvirni sporazum mira u Bosni i Hercegovini, taj okvirni sporazum sada može sadržavati mnogo ovakvih i sličnih konferencija koje u suštini čine djelomičnu reviziju Dejtonskog sporazuma na koju jednostavno vlast entiteta neće pristati i mislim da se i toga moramo i takve nakane riješiti.

Evo počecu od prvog zahtjeva. Zahtjev za usklađivanje ustava entiteta sa Ustavom bosne i Hercegovine po preporuci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Ukoliko se želi stvarno trajan mir, ako to neko dobro za rad nekih ušiju kaže samoodrživi mir, onda ako prihvatamo Dejtonski sporazuum kao bazični dokument što nije sporno, onda moramo za jedno izvjesno vrijeme za rad izgradnje stepena povjerenja i mira staviti van snage svake godine zahtjeve za promjenom ustava entiteta, čak i kada bi one bile logične podgrijaće one političke snage koje će razvlačiti taj ambijent, koliko mi je poznato što se tiče usklađivanja ustava Republike Srpske, tj. entitetskog ustava sa Ustavom Bosne i Hercegovine, venecijska komisija kao komisija pravnih eksperata dala je tumačenje da je to usklađeni ustav. Ponovne težnje za vraćanje na korekciju ustava entiteta budite ubjeđeni vode naglašenoj podjeli nego što je ona sada. Ne zato što to hoće poslanik Nikola Špirić, ili bilo koji poslanik iz RS, nego što je to osjećaj ljudi koji žive u entitetima.

Druga stvar Aneks A tačka 2. Govorim o onome što niste pročitali, tamo se kaže – savjet vjeruje to je ono što govorim da žrtvujemo da nam međunarodna zajednica stavi gips na zdravu nogu nije problem da se lijeći bolestan dio, ali na zdravu nogu da nam stavlja gips. Savjet vjeruje da građani Bosne i Hercegovine treba da mogu, ako to žele imati pasoš koji potvrđuje njihovo BiH državljanstvo bez nametanja defakto razlikovanja entiteta. Mi smo napravili jednu prohodnu šemu u kojoj imamo pasoš sa ozbilježjima entiteta. Koliko vidim građani u Republici Srpskoj ni u Federaciji ne pružaju otpor tim pasošima, to je jedno prohodno rješenje koje mora trajati jedno vrijeme kako ne bismo morali objašnjavati da se naradi na žestokoj unitarizaciji Bosne i hercegovine. Čak ovdje ide preporuka i kaže se, da bi ti pasoši trebali biti po pravilu jeftiniji od onih kako bi ekonomska nudža, ne dakle iskreno opredjeljenje građana uslovlila da ide za tim pasošem.

Nema potrebe, to je jednom riješeno dakle, idemo naone stvari o kojima se slažemo. Dalje, rekonstrukcija Savjeta ministara koje će činiti Vladu Bosne i hercegovine, tako decidno stoji u Aneksu A, moram da kažem da se predviđa

formiranje ukupno šest ministarstava to decidno stoji u Aneksu A, koji uključuju finansije, pravo, transport i komunikacije. Ove promjene je naravno moguće izvesti, ali moramo i tu poštovati Ustav Bosne i Hercegovine koji je jasno propisao nadležnost entiteta, što će reći za ovakvu promjenu mora dati saglansost parlament Republike Srpske.

To je kao parlament entiteta. Avdo Čamapra, džaba se ti ljutiš na mene, izvinite nije Avdo nego Mustafa pamuk. Druga stvar u Aneksu, koja piše, a koja je u suprotnosti sa Dejtonskim sporazumom jeste jedinstvena komponenta odbrane i nazora granice kroz zajedničku gardu Bosne i Hercegovine.

Aneks A, tačka 4. BiH u Evropi stoji ovako – Savjet poziva da je što je prije moguće prije 1999. godine, dade konačna podrška u stanju zajedničke politike bezbjednosti i stvaranja jedne državne dimenzije odbrane. Ja vas pitam da mi kao poslanici kao odgovorni ljudi procjenimo hoće li uvođenje takve dimenzije odbrane pogoršati odnose i stepen povjerenja koji se izgrađuje, a da stvarno odgovorimo to sagledamo. Aneks A, tačka 2.-povratak izbjeglica.

Ja mislim da se na jednoj kategoriji koja je žestoko platila sva zbivanja unutar ove države i onoga što se desilo ponovo pravi nešto što do sada nije viđeno u svijetu, Aneks 7. Dejtonskog sporazuma predviđa četiri moguća prava te kategorije ljudi, to je povratak, nadoknada imovine, zamjena imovine i sve ostalo.

Nije ovdje spornouopšte pravo na imovinu, ali na način kako to kreira dio međunarodne zajednice i dio javnosti unutar Bosne i Hercegovine radi se o najsavremenijem progonu na ulasku u XXI vijek.

Pokušaću da objasnim. Nisu se ovdje tokom pet godina dijelile čokolade građanima BiH nego je bilo žestoko ratno pražnjenje, kako ćete majci u Sarajevu Rasemi nekoj, koja je izgubila tri sina pričati da pored nje treba da se vrati jedan Nikola i da ona to mora da zaboravi da je to logično itd.

Kako ćete majci u Prijedoru koja je takođe Kristina, koja je izgubila tri sina pričati da je logično da jedan Mustafa, recimo dođe pored njene kuće i da zaboravi itd. Je li to ta humanost koju nudimo ljudima koji su najčešće i najžešće stradali u ovom ratu.

Hoću da kažem da je osnovna prepreka povratka kako ga zagovaraju neki upravo Dejtonski sporazumi ni Bošnjaci, ni Srbi ni Hrvati. Podjela Bosne i Hercegovine koju su pristali lideri u to doba na 49:52% je najveća brana povratku, stvara najžešći psihološki osjećaj povratnicima, bez obzira koliko se mi trudili unutar entiteta da stvorimo lagodan prostor za povratak. Dakle, ja predlažem da idemo u ovom smislu da se osnaži postojanje komisije pri Centralnoj banci Bosne i Hercegovine koja će po osnovu međunaordnih donacija itd. uključiti sve segmente Aneksa VII Dejtonskog sporazuma gdje će građanin biti slobodan da izabere mjesto življenja, a imati mogućnost da mu se nadoknadi imovina onima koji žele da se vrate, naravno to je osnovno i temeljno ljudsko pravo ne može niko da to ospori.

Dakle, ostaje nešto što ovdje kao poslanik ne podržavamo, ne treba mi vječito da grahćemo kao gavranovi, da smo zahvalni međunarodnoj zajednici da je posredovala u potpisu Dejtonskog sporazuma, da je došlo do mira na prostoru Bosne i Hercegovine, i da je četvrti realan faktor na ovim prostorima. Često istupanje predstavnika međunarodne zajednice izvan mandata koji je ponuđen Dejtonskim sporazumom se ne može podržati u interesu i Bosne i Hercegovine i entiteta Republike srpske i Federacije.

Nekada će istupati kada je u pitanju entitet Republika Srpska, nekada kada je u pitanju Federacija, mislim da ovaj parlament mora da jedinstveno kaže da li se slaže ili ne slaže sa istupanjem.

Nepodržavamo proširenje ovlaštenja visokog predstavnika čak ni u onom domenu gdje se traže dopunska sredstva za rad izgradnje željenih ekonomskih i političkih tokova.

Ti ekonomski i politički tokovi moraju barem n a ma poslanicima u Predstavničkom vijeću biti jasni. Ja bih volio kada bi nam visoki predstavnik, ako mi to već ne možemo napisati kako to on vidi Bosnu i Hercegovinu i dva entiteta u sklopu Dejtonskog sporazuma pa barem to kao platformu da usvojimo. Otkud ja znam šta je željena politička opcija visokog predstavnika. Ko su to njegovi ljubimci od političkih stranaka, ko su nepoželjni, i hoće li komisija koja predviđa da se bavi ponašanjem političara unutar Bosne i Hercegovine, doprinijeti izgradnji povjerenja. Ja mislim da je političar u entitetu, odnosno RS i F BiH odgovoran svom biračkom tijelu izuzev ako nepoziva na nasilje i na rat.

Nema druge odgovornosti za političara sem što će polučiti rezultate na izborima ili neće. Dakle, njegova baza će reći kada postoji, a kada nepostoji, a ne bilo ko iz međunarodne zajednice. Ako se složimo s tim ond aćemo jednostavno ući u situaciju da se političari na ovom prostoru love kao zečevi zaradi onoga zašto im je narod dao mandat.

Ne podržavamo stvaranje nezavisne nazovi komisije slične venecijanskoj tipa koja će raditi ovo i sankcionirati ponašanje političara, ako podržavamo tu tezu ući ćemo i dalje u jednu situaciju razgradnje onoga što se zove i ovaj dom u kojem sjedimo.

Rekonstrukcija Savjeta ministara u smislu kako je najavljeno u Aneksu a, koji niste pročitali također ne podržavam. Postoji nešto s čim se slažemo naročito se slažemo, dakle, postoji nešto što ne možemo prihvatiti ili ako je to uopšte do nas stoji nešto čime se slažemo. Pitanje rješavanje nestalih lica i zatvorenika unutar entiteta i Bosne i Hercegovine kao cjeline nakon završetka rata se mora privesti kraju. Naglašeno je to i u RS i u F BiH, dakle taj segment za rad tih ljudi za rad njihovih porodica mora da se privede kraju.

Napor međunarodne zajednice pa i vlasti unutar entiteta u BiH ka daljoj demokratizaciji u cjelini i to podržavamo i podržavamo naravno zahtjeve za demilitarizacijom Bosne i Hercegovine i nekih entiteta. Demilitarizacije će voditi uspostavi povjerenja i trajnog mira. Nikakvo dopunsko naoružavanje ni bilo kakvi projekti međunarodne zajednice koji će uspostavljati nekakve ravnoteže unutar nas, dođe li jednog trenutka do debalansa i narušavanja ravnoteže i potrebe da se ona ispolji učiće nam nažalost generacije za koje ne bismo željeli u istu situaciju iz koje smo se mukom i podrškom međunarodne zajednice izvukli poslije potpisivanja Dejtonskog sporazuma.

Toliko hvala.

HALID GENAJC:

Zahvaljujem.

Izvolite gospođa Radenka Balta.

RADENKA BALTA:

Gospodo predsjedavajući, uvaženi poslanici,

Jednako mi je žao što je gospodin Šumaher napustio ovu salu imala bih poruku za međunarodnu zajednicu, vezano za sve ono što je nama valja od nje, i vezano gdje je zovemo upomoć. Pomagala koja su i koja nam je lijepo rekao gospodin Nikola Špirić prošli put, mogu da nam služe do onog momenta kada se mi ne osjetimo dovoljno sposobni pa ćemo uzeti to pomagalo kada nam treba, ali u biti ako nam to pomagalo bude stalna poštapalica neće valjati za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

Pomoć međunarodne zajednice na koju Republika Srpska nije mnogo ni navikla mogu vam reći, većina je davana i u cijelom dijelu Federacije, mislim da neće ni pomoći mnogo u ovoj situaciji ako bude vodila ka onome daćemo pomoć, ali ćemo ucjeniti na ovaj ili onaj način. Od toga nema ništa.

Govorili smo ili iritira naše poslanike možda mene ponaosob, ja sam rođena Sarajka. Pričamo o nesrećijednog naroda koji je u Brčkom, gospodo Sarajevo je veliki grad i ja sam napustila grad koji je imao stotinama hiljada stanovnika. Imala sam svoje ime i prezime i bila viđen građanin ovog grada. Koliko god smatrate da je Brčko puno nesretnog naroda smatrajte da je i puno naroda koji je došao da bi bio nesretan u tom Brčkom, kamo sreće da ja mogu da kažem da svi Srbi koji su boravili u Sarajevu mogud a se vrate po parametrima onakvim kakvim tražite da se vrate u Brčko ili u ostale gradove. Gospodo, ja ću vam reći tri godine poslije Dejtona preksinoć ja sam izvela i sačekala svoju drugaricu koja je živjela u Sarajevu u Hotonju i nakon tri godine poslije dejtona napustila Hotonj jer ne može da živi. Znači, moramo imati iste instrumente za povratak izbjeglih i raseljenih.

Aneks VII strašno mi smeta Aneks VII, svi znamo kada se kaže Aneks VII da je to povratak izbjeglih i raseljenih, sve do onoga trenutka kada gospoda iz Međunarodne zajednice ne bude shvatila da pomoć SFOR-a pri raseljavanju odnosno useljavanju u svoj dio ne mogu pomagati jednu stranu, a drugu odmagati.

Neće moći ni biti rješenje problema .Ako budemo rješavali i ako budemo govorili da ima ili nema militarizacije Brčkog ili dok budemo govorili o azilu ljudi koji treba da se riješe ovdje u ovome gradu u ovoj državi, a ne budemo rješili one stanovnike koji su bili stanovnici do prije '92 godine u ovom gradu, takođe nećemo moći ništa riješiti. Očito ako jedna strana ili druga strana ne bude sazrela u tome da dođe do te mjere da može da uvaži i jednu i drugu stranu da tražu jednako i za jednu i za drugu i da uvažava ovih 14 poslanika RS koji sjede tu znači nema ni donošenja nekog rješenja. Ja sam shvatila ovaj visoki dom da će donijeti velike promjene u odnosu jednih prema drugima, ja neću da limitiram pravo i suzu neke majke, bili koje, jer suza majke je jednako jaka na obe strane, neću da se vraćam na taj period, nego ako pričamo o Madridskoj konferenciji, poruka ili rasprava o madridskoj konferenciji može biti na tu temu, ako kažemo da gledamo jednako ravnopravno sve narode, oba entiteta BiH i da se stalno ne ružimo između sebe da kažemo ovaj entitet, ili ova bosna ili je za nekog cjelovita ili za nekoga nije cjelovita. Činjenica je da je ona BiH i da ne raspravljamo sad, da se vraćaju sad svi poslanici na to da li je ilinije. Jeste, sa dva entiteta i sa tri ravnopravna naroda. Prema tome, dajte da malo rad ovog Parlamenta ne dovedemo u fazu kad treba da raspravljamo o jednoj te istoj stvari i da se vraćamo kako koja tačka dnevnog reda, da se vraćamo stalno na neke druge koje vežu jedna drugu. Zahvaljujem.

HALID GENJAC

Hvala. Replike inače traju do 5 minuta.

SPAHIĆ IBRAHIM:

Nema potrebe za vašim savjetima.

Gospodine predsjedavajući čestitam vam na vašem izboru prošli put za predsjednika ovog Parlamenta.

Dame i gospodo želio bih da vam skrenem pažnju na činjenicu da se ovdje pokušava afirmirati jedan princip da je BiH sačinjena od dva ravnopravna entiteta i tri ravnopravna naroda ili da se manje govori okonstitutivnim. Moram vas podsjetiti da je i u Ustavu i u slovu i u duhu Ustava stoji da je sačinejna od svih ravnopravnih građana takođe BiH, ima Jevreja ima Roma, ima Albanaca, ima Austrijanaca, Slovenaca, Njemaca u BiH, a ima i ljudi koji su bosanci naprosto a ne prijetu vam ničemu. Tako bih vas molio kad već toliko insistirate na toj podjeli jasnih pojmova duha i slova Ustava da se ipak budete inspirisani univerzalnom deklaracijom o ljudskimp ravima o čemu je bilo krasno govora danas u riječi gospodina Bogića Bogičevića i podsjetiću vas na još jednu jednostavnu stvar, kada sam pomenut od gospodina Špirića on je to učinio tako da ja nisam imao potrebe za replikom, ali sada kada sam pažljivo slušao ono što treba biti potvrda na neki način njegove pozicije poslaničke i odnosa prema BiH imao potrebu da kažem nešto i u vezi sa građanima BiH kome ista prava Nadam se da poslije ovoga nema ni u slovu ni u duhu Ustava Dejtonskog neke potrebe za replikom.

HALID GENAJC:

Zahvaljujem gospodine Spahiću. Čaršimamović.

TARIK ČARŠIMAMOVIĆ

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo, ja bih prije svega se zahvalio gosodinu Špiriću što je rekao nešto što ja nisam imao prilike da pročita, pa će mi dati sad prilikud a budem sada dobar momak. Naime on je rekao da liječimo zdravu nogu, da bi trebalo da imamo jedan pasoš u BiH, ja to podržavam, ako to piše tamo i hoću da budem dobar momak. Ovo govorim samo zato da bi gosodinu Špiriću rekao da svi mi poslanici imamo pravo na svojemišljenje. I to mišljenje se sastoji od toga da se o određenim stvarima usaglasimo i podržimo ono što kaže međunarodna zajednica. Ne da oponiramo da bismo se dodvorili našim biračima. Ono što bih htio dakažem prije nego što su mnogi izašli je u stvari suština institucija Bosne i Hercegovine. Mislim da je sad taj dio diskusije mnogo važniji nego na početku kad se javio. Naime za održavanje, za postojanje samoodrživog mira nama su potrebne institucije. Institucije koje će biti garant i instrument za stvaranje mira, demokratije i prava u BiH. Zbog toga predlažem da se u ovaj madridski dokument unese jačanje postojećih institucija, institucija koje su pobrojane Ustavom BiH kao što je parlamentarna skupština, Predsjedništvo, Vijeće ministara, Centralna banka itd. Posebno bih istakao Vijeće ministara jer je to u principu izvršno tijelo, da se kroz rekonstrukciju Vijeća ministara poveća broj ministarstava da bi u skaldju sa njihovim nadležnostima mogli efikasnije raditi. Posebno kad je u pitanju sloboda kretanja ljudi, roba, informacija itd. i posebno kad je u pitanju integracija u Evropu. Normalno trebalo bi uskalditi rad Vijeća ministara sa Ustavom BiH tu posebno mislim na ustavnu funkciju predsjednika Vijeća ministara, broj zamjenika ministara i njihovu funkciju. Međutim, pored ovih pobrojanih institucija, Ustav BiH nije isključio postojanje drugih institucija, jer je mnogo šira nadležnost BiH nego ono što je dato u nadležnosti ovih pobrojanih institucija. Zbog toga smatram da je nužno da se u Madridu donose i neki dokument u kojem će biti riječi o formiranju institucija koje nisu pobrojane u Ustavu. Tu prije svega mislim na nekoliko institucija koje su pobrojane u Bijeloj knjizi doktora

Silajdžića, kao što je državni arhiv, kao što je statistika, kao što je zavod za standardizaciju, sve to što objedinjava uslove života u BiH, bez obzira da li je ona napravljena ovako ili onako ili kako je neko vidi. Posebno bih istakao formiranje javnih korporacija i rekao bih da u Aneksu 9 stoji to u množini, dakle to su javne korporacije, ne jedna javna korporacija. Dosta je rekao kolega Branković o tim javnim korporacijama, ali mislim da treba posebno spomenuti javne korporacije u oblasti transporta, telekomunikacija, pošta i informisanja, kako to stoji u ovom nacrtu emitovanja, jer mi imamo sad situaciju da se prenos ove skupštine vidi samo na jednom dijelu BiH. Ukoliko bismo imalizajedničku korporaciju, ovaj prenos bi vidjeli u isto vrijeme svi u BiH, mislim da je to važno.

Htio bih još nešto da podstaknem. Formiranje tih korporacija, tih javnih korporacija ne bi smjelo niti bi trebalo da bude, bez obzira kako kolega Rakić i Deretić vide BiH, ne bi smjelo biti na principu kako to piše u nacrtu, na principu zajedničke međuentitetske korporacije, jer to po kabularu koji se ovdje koristi ima implikaciju značenja koordinativne funkcije. Međutim, te korporacije trebale bi da se naprave na osnovu samostalnih institucija koje u svom djelokrugu rada imaju ono što je u izvornoj nadležnosti BiH i ja ću reći samo ono što možda malo bolje znam u oblasti telekomunikacija to su zajedničke i međunarodne komunikacije i da entiteti slobodnom voljom prenesu ono što hoće u te korporacije. Na takav način mi ćemo stvarati BiH a kako je neko vidi ona piše vjerovatno. Hvala.

HALID GENJAC:

Slijedeći prijavljeni je gospođa Perkanović.

MARA PERKANOVIĆ:

Poštovano predsjedništvo, dame i gospodo poslanici, uvaženi gosti. Kažete hožete BiH. Kao je hoćete onda morate pokazivati međusobno razumijevanje i toleranciju. Pričajući maloprije o ljudskim pravima lijepo ste rekli da treba poštivati ljudska prava. Osnovno ljudsko pravo je pravo na izbor i slobodu izbora. Aneks 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma podrazumijeva pravo na povratak da živite u sredini u kojoj su živjeli pre iste tako pravo na razmenu imovine i na prodaju imovine, nadoknadu. Mi smo u RS pokazali dobru volju, pogotovo u gradu Brčkom da omogućimo prvo pravo, pravo na povratak. Da je to istina govori povratak oko 5000 hsrpskog stanovništva na opštinu Brčko. Sada pokažite i vi dobru volju da pomognete, ako želite da se i dalje vraćaju nesrpsko stanovništvo na naše područje da se srpskom stanovništvu u gradu Brčkom kao i svim drugim prostorima RS omogućiti da i oni ostvare svoja prava na izbor. Hoću reći, nemojte zloupotrebjavati našu dobru volju, nego nam pomozite da omogućimo i onim ljudima koji žele d ostanu da žive tamo gdje se osjećaju slobodno da bi živjeli u miru i prosperitetu, da im se to pravo i omogućiti da ga koriste. Vršena je anketa na prostorima grada Brčkog 95% stanovnika se izajsnilo da ne želi, jer se plaši, vratiti na područje sa kog je protjerano. Oko 10.000 stanovnika u Brčkom su bivši stanovnici Srpskog Sarajeva, preko 10.000 su stanovnici sa područja opštine Jajce i ostalo oko 10.000 su sa obližnjih opština oko grada Brčkog i svi oni su izrazili volju i želju da žive tu jer ne mogu više da podnesu seobe i život u uslovima koji nije dostojan čovjeku. Hajdemo onda priaćti sa nivoa BiH da omogućimo da se iznađu sredstva da se tim ljudima koji su trenutno ukućama koje nisu njihove ili stanovima čija stanarska prava su onih koji hoće da se vrate, njima riješiti njihovo prvo koje oni hoće. Poštujemo samo volju tih ljudi. Tako ćemo imati BiH. Ne možemo je imati ako insistiramo napravo jednog naroda, pravu koje

ide na štetu drugog naroda. Tako nešto smo imali do '91 i to nas je dovelo dokle nas je dovelo. Ja se nadam da smo izvukli pouku iz toga i da nam se to neće ponoviti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Zahvaljujem. Abdurahman Malkić.

ABDURAHMAN MALKIĆ

Uvaženi predsjedavajući, poštovani kolege zastupnici, predstavnici ili poslanici, poštovani gosti.

Nadam se da madridska konferencija hoće odnosno Vijeće za implementaciju mira u BiH će uvažiti određene naše primejdbе u aktu koji će se zvati madridska deklaracija. Svoje sugestije za Vijeće implementacije daću po pitanju povratka, traženja zarobljenih i nestalih implementaciji općinskih izbora ,izbjegličko, odnosno prognaničko pitanje treba imati osnovnu regulativu na nivou Bosne i Hercegovine, pri čemu ne smije dovoditi princip dobrovoljnosti, jer život građana mora biti zasnovan na općim građanskim pravima, a ne na pravu pripadnosti etničkoj skupini. Smatram da će se masovni povratak ostvariti usklađivanje ustava entiteta sa Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i realizacijom Borskog dogovora, kim se utvrđuje konstitutivnost tri bosansko-hercegovačka naroda na cijelom njenom teritoriju kao države i u oba entiteta. Nedovodeći ni na koji način u pitanje samostalnost i nezavisnost Ustavnog suda Bosne i Hercegovine pred kojim se vodi postupak i po ovom pitanju smatram da se ovom mora dodatno i preciznije izjasniti Vijeće za implementaciju i utvrditi termin za realizaciju istog. Povratak kninskih Srba u Hrvatsku dodatno će pospješiti višesmjerni povratak u Bosni i Hercegovini. Istina, o zarobljenim i nestalim osobama traži mnogo veći angažman Međunarodne zajednice i njenih organizacija i predstavnika u Bosni i Hercegovini. Prognani građani Podrinja i Srebrenice traže zadovoljavanje istine i pravde za sve ono što se desilo i dešavalo oko i unutar zaštićene zone UN Srebrenica i Žepa. Još uvijek nije stigla kazna egzikutorima na nalogodavcima genocida nad Bošnjacima, kao mnogim na savjesti čovječanstva u zaštićenoj zoni Srebrenica i Žepa. A, ovih dana smo svjedoci da se ponovo uznemiravaju kosti nevino nastradalih iz masovnih grobnica, njihovim premještanjem u sekundarne manje grobnice i uništavanje, kako bi se pokazalo da tamo nije bilo genocida ili da se on umanjuje. Narod se ponovo pita hoće li za ovo neko odgovarati? ko i kada? Mi Podrinjci, a pogotovo Srebrenčani nismo zadovoljni sa načinom, odnosno u pristupu Međunarodne zajednice ekshumaciji i identifikaciji. Svjedoci smo da je ekshumirano, prilikom okupacije Srebrenice i oslije toga, negdje oko 1500 osoba. A, svi dobro znamo da je tamo 12000 nestalih osoba. Tražimo i tražili smo i prije Madridske konferencije veći stepen ekshumacije da bi se jasno vidjelo koji je broj nevino nastradalih Bošnjaka prilikom okupacije Srebrenice i Žepe. Implementacija općinskih izbornih rezultata u Srebrenici, a skoro i u drugim općinama Podrinja, gdje su Bošnjaci do okupacije bili u većini nije sprovedena u skladu sa postignutim rezultatima., a o Srebrenici i Arbitražne odluke Visokog predstavnika i šefa Misije OSCE-a, nisu realizovane do ono što je napisano na papiru. Nijedan zvanični sastanak privremenog izvršnog odbora o Arbitražnoj odluci nije održan. S punim pravom prognani građani postavljaju pitanje svrhe izbora i onoga kome su dati amandmani da ih realizuju, kao i onima ko e bio dužan da implementira, kao i onima koji su dužni da implementiraju Dejtonski sporazum. Spomenulo se ovdje maloprije pitanje demilitarizacije Bosne i

Hercegovine. Demilitarizacija neće biti uputna ako se demilitarizira i okruženje, a demilitarizirati Bosnu i Hercegovinu, mi smo prije ove agresije bili demilitarizovani i vidjeli smo šta se Bošnjacima desilo.

Moram se osvnuti na pojam zajednička država. Po meni, pojam zajednička država podrazumijeva da je to nečije vlasništvo dvojice ili trojice ili više, ne država Bosna i Hercegovina - ne zajednička država već država BiH sastavljena iz dva multietnička entiteta, a ne vlasništvo dva entiteta. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI:

Gospodin Silajdžić.

HARIS SILAJDŽIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući.

Ja ću prvo govoriti kao član Vijeća ministara, pa bih rekao da nije bilo korektno, od poslanika koje sada ne vidim ovdje, da Vijeću ministara nalažu da podnesu izvještaje, kada je Vijeće ministara, kao što znate, ponudilo taj Izvještaj i stavilo ga u redovnu proceduru. Dakle, zaradi nekog marketinga nije korektno, nije u redu tako i na taj način dezavuisati Vijeće ministara. Vijeće ministara je to ponudilo. Dakle, postoji Izvještaj i iz tog Izvještaja može se vidjeti šta je Vijeće ministara do sada radilo. E, da bi ovo što je moguće uvrstili u odluke Međunarodne zajednice koja donosi odluke za nas, takva je situacija kakva jeste. Dakle, zato sam rekao. To treba posmatrati u kontinuitetu. Mi se nismo sjetili Madridske konferencije prije dva mjeseca. Mi smo znali da ona dolazi ranije, radili smo na tome koliko god smo mogli, učinili smo ono što smo mogli i, zbog toga smo smatrali da je sasvim dovoljno danas podnijeti materijal a ne Izvještaj, tako je traženo u vašem pismu - materijal u pismu gospodina predsjedavajućeg, mada to nije bio zaključak ove Skupštine. Mi smo ipak podnijeli materijal na šest stranica i ne znam što je loš taj broj 6 stranica. Ko je potpisao koliko treba stranica da bude 8, 12, 16, pa da znamo za drugi put. Dakle, takav odnos prema Vijeću ministara nije konstruktivan i to nije uredu. Mi smo ponudili Izvještaj, ponudili smo materijal, čuli ste gospodina Šumahera - radili smo na tome kontinuirano, mi znamo da je Madridska konferencija važna, znamo da odluke donosi Međunarodna zajednica, nećemo da se zavaravamo i, naravno da smo kao odgovorni ljudi, onoliko koliko smo se mogli usaglasiti, je onoliko koliko se vi ovdje možete usaglasiti - toliko se i mi možemo usaglasiti. Mislim da smo otišli malo dalje od toga.

Ja bih sada, ako mi dozvolite, nešto rekao i kao poslanik. Ovdje je predsjednik Stranke za Bosnu i Hercegovinu.

Vidite, ovaj Izvještaj, ovaj madridski papir će se održavati ... (kratko isključenje snimka) i naš zadatak. Dakle, zaštita Bosne i Hercegovine - integriteta, suvereniteta itd. 14. aprila 1996. godine počeli smo sa kampanjom za zaštitu granica Bosne i Hercegovine i ta kampanja Stranke za Bosnu i Hercegovinu traje do danas i imaćemo zaštićene granice Bosne i Hercegovine koje će služiti svim građanima Bosne i Hercegovine. Danas čujemo, iz opozicije nam se prigovara da mi treba da govorimo o granicama Bosne i Hercegovine. O granicama Bosne i Hercegovine govorimo jako dugo gospodo, na redu je priča o pomorskim granicama Bosne i Hercegovine, a ovo što ćete vidjeti u tom Aneksu i materijalu, jeste rezultat rada Stranke za Bosnu i Hercegovinu, čiji sam ja predsjednik i drugih stranaka koje su za osnu i Hrecegovinu. Tako isto, kada je u pitanju pravna reforma gospodo, to se ovako

radi: Insistiramo na tome jako dugo, smatrajući da nema demokratije bez pravne reforme pravosudnog sistema, nezavisnog sudskog sistema u
13/3

Bosni i Hercegovini. Mi smo se toga danas sjetili. Ovo je materijal o kome govorim i ima mnogo takvih materijala koje ja mogu vama donijeti.

Drago mi je da je danas gospodin Bogičević govorio o ljudskim pravima - obilježavanje 50-godišnjice Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Ni toga se nismo danas sjetili. Ovo je Nacrt zakona, jer se nismo složili u Vijeću ministara o tome, sad da govorim - ponavljam, kao poslanik i predsjednik Stranke za Bosnu i Hercegovinu. Ovo je Nacrt zakona, kao primjena Međunarodni ugovor o ljudskim pravima februar- siječanj 1998. godine. Mi smo ga se danas sjetili. Dakle, ovo što ćete vidjeti u Madridskom dokumentu, kao što sam rekao, u tome su rezultati djelovanja do sada, ne od prije dva mjeseca, nego dvogodišnjeg djelovanja - pošto govorim kao poslanik, imam pravo da kažem od djelovanja, od momenta nastanka Stranke za Bosnu i Hercegovinu od aprila 1996. godine do danas. To su ti rezultati i tako se radi za Bosnu i Hercegovinu. To je valjda i naš zadatak, obzirom da smo stranka za Bosnu i Hercegovinu i nikakva količina izlaženja na ovu govornicu i govora neće pokriti činjenicu da su neke stranke jednostavno preskočile taj period i zbog toga je, recimo, moje djelovanje nazivano Don Kiotskim, bio sam sam. Nažalost, ne vidim mnogo od Koalicije - pravo da vam kažem danas ni ovdje, nema ih, valjda imaju važnija posla od ovoga. Cijenim. dozvolite, istup poslanika gospodina Deretića - mog kolege ovdje u Parlamentu Bosne i Hercegovine, zato što problemi i razlike koje mi imamo, otvorena pitanja koja stoje, ne želim prebaciti kozmetički, marketinški na Vijeće ministara, jer on vrlo dobro zna da Vijeće ministara radi onoliko koliko može i da preslikava manje-više političku situaciju u Bosni i Hercegovini. Prema tome, moj pravi politički razgovor je s gospodinom Deretićem, jer se mi duboko razlikujemo, ali cijenim njegovu otvorenost. Takav razgovor treba da se vodi u Parlamentu ovdje. Dakle, razgovor je između nas. Ja neću imati više vremena za političku kozmetiku ovdje - prebacivanje na Vijeće ministara probleme. Ovaj Zakon o ljudskim pravima itd. i drugi zakoni, ovo je ono što smo uspjeli. Ono što nismo uspjeli kao stranka za Bosnu i Hercegovinu i kao Koalicija, to je zbog toga što smo imali s druge strane ljude koji jednostavno smatraju da to nije Dejtonski sporazum, interpretiraju ga na drugi način, kao gospodin Deretić vrlo restriktivno po mommišljenju. Kada nabraja nadležnosti Bosne i Hercegovine iz Aneksa 7, o kome govorimo, znači trebamo imati Ministarstvo za prognana lica i za raseljena lica u najmanju ruku. To znači to, Aneks 7 znači to. Sve su interencije na nivou države. Pogledajte onu komisiju iz Aneksa 7, kad se ukida ingerencije se vraćaju ponovo na državu Bosnu i Hercegovinu. Mi smo najmanje trebali imati to ministarstvo. Dakle, u godini povratka nemamo zakon o povratku, nemamo ministarstva za prognanike i izbjeglice, ne zbog toga što ja to neću, nego zbog toga što postoje političke snage koje misle drugačije. Ja cijenim njihov otvoren istup ovdje kada je unitarna Bosna i Hercegovina u pitanju. Koliko sam razumio, gospodin Deretić je izašao ispred Stranke radikala, ako sam kolega u pravu. Dakle, Radikalna stranka, ona koju ja znam, čiji sam program čitao, ima koncept jedne unitarne države, ako sam upravu. Ne za Bosnu i Hercegovinu, nego unitarne države u svom političkom programu. Ja ga imam kod kuće gospodine Deretiću, ako ga niste u međuvremenu izmijenili.

(govori s mjesta Deretić - To je velika razlika). Ja sam čitao program Srpske Radikalne stranke. Uvažavam vašu primjedbu Ja sam čitao program, Srpske radikalne

stranke, uvažavam vašu primjedbu. Što se tiče, u redu je, ja znam da ta radikalna stranak ima politički program, taj politički program je čista unitarna država, apsolutno unitarna država, jednodomni parlament itd. i ja razumijem da to ljudi žele i to je vjerovatno dobro u nekim zemljama se da primijeniti itd. Međutim, Bosna i Hercegovina, prema tome, nije unitarna u tom smislu, hoću da kažem. Da se razumijemo, Dejton je ono što jeste, ali jeste država i to tako piše. Ja ne mogu nešto tumačiti nego onako kako piše, ne mogu ići restriktivno u toj interpretaciji do te mjere da kažem da sad nije država ili da dodajem u zagradi mojoj, da kažem da je to država zajednička, ne piše tako. Ona je, naravno, ako se misli na sve građane Bosne i Hercegovine, ona jeste država građana Bosne i Hercegovine, ali ona nije zajednička u smislu kamostet, a to je koncept o kome ćemo još čuti o budućnosti, jer ima, kako imakrugova aneks s kojima se vi ne slažete, tako ima krugova eneks, s kojima se mi ne slažemo, jer ja znam da nas taj koncept čeka i da će se govoriti o zajedničkoj državi itd. uprvo o tom kamostitetu.

Kada ste uputili, obraćam se vama, jer vas uzimam za predstavnika politike s kojom, ja imam problema. Cijenim opet vašu otvorenost. Kada ste govorili o privatizaciji, vi znate da sam ja insistirao na tome, bez učešća, nažansot, nekih drugih stranaka ovdje koje su takođe predskočile taj period i nisu apsolutno učestvovala u tome, niti su mi davale podršku. Ja se ponovim time. Evo, zašto. Zbog toga što taj zakon štiti svakog građanina Bosne i Hercegovine, svakog na svakom dijelu Bosne i Hercegovine i daje mu ista prava. Meni je drago da malo prije izašla i rekla mi se moramo vraćati kući pod jednakim uslovima i ja kažem da moramo. Bez obzira što imaju dva entiteta, tri naroda, gospodo, i to dva entiteta i ta tri naroda i ostali građani, kao što Spahić dobro rekao, građani Bosne i Hercegovine, ja bih volio da se svi sutra, prije svega, tako ponašamo, ali to za sad nije moguće. Svi oni trebaju te zakone, pa mogu biti tri entiteta, mogu biti četiri entiteta, ali oni svi trebaju zakone, gosodo, i svi narodi trebaju te iste zakone. Jednog dana kada ja budem protiv toga da svi uživao isto pravo, onda mi se neko može obratiti i reći vi gospodine pravite diskriminaciju, ali ja sam taj zakon o privatizaciji shvatio kao moju dužnost jednostavno, evo, zašto. Zato što je preko milion ljudi ili do milion ljudi, naravno dobro je da gleda i to vas boli izgleda, jer sad govorim kao poslanik, problem vam je što gledate i što ponovo kažem ne znam da li ste bili ovdje bilo kakvim izlaženjem, bilo kojom količinom govora sa ove pozornice, e neće moći izbrisati činjenicu da ste kao stranka preskočili čitav jedan peirod i da sad pokušavate da nekim tako kozmetičkim pristupom politici to popraviti. To nećete uspjeti popraviti.

Sada molim vas, Zakon o privatizaciji štiti sve građane Bosne i Hercegovine, Zakon na entitetu Republika Srpska, diskriminisao je milion građana Bosne i Hercegovine, vi to vrlo dobro znate i zato je ukinut. Zbog toga je ukinut. Da li taj zakon koji sam ja predložio preskače nekog, ne preskače nikoga. Prema tome, to je za građane Bosne i Hercegovine. Čemu toliki otpor zakonima na nivou države Bosne i Hercegovine, to mi objasnite. Ja s vama razgovaram, vi ste moji politički protivnici, a moramo razgovarati u jednom smo parlamentu. Čemu toliki otpor tome. Je li to otpor zbog otpora. I dajte da sjednemo da se da razgovaramo. Ja sam za to da posvetimo jednu sjednicu Parlamentu tome i da sjednemo i da razgovaramo. Zašto taj otpor, je li to otpor zbog otpora, je li to psihološka barijera. Nikakva ta unitarna Bosna i Hercegovine nije u pitanju nego normalna država Bosna i Hercegovina u kojoj valja živjeti. Te granice o kojima sam govorio, zašto sam insistirao na granicama od aprila 1996. govorim samo o tome. Pa vidite sada da se ne može šverc kontrolisati bez toga, za svakog građanina Bosne i Hercegovine. Svima nama je to u nekoj, ... ja mislim da

svima to korisno, ja to tako gledam, ako nije, onda izađite pa da razgovaramo, Madrid je u pitanju.

Još jedna stvar. Da kažem još jednu stvar, poslanik Lagumdžija je postavio pitanje odgovornosti, ko nije u stanju da nosi odgovornost, neka to prepusti drugima. Birači su mislili da mi možemo, evo ja mogu nositi odgovornost, zato mi i jesu dali povjerenje. Ima jedan mali detalj koji je sada evo, upravo u toku. Govorili ste o socijalnim problemima, bacanjima kroz prozor itd. što sam ja dobro shvatio. Uskoro će se, ako ne već i danas završiti u potpunosti dogovor, recimo kojim se rješava pitanje Željezare Zenica. Dakle, to nije bio predizborni blef. Imate situaciju koja će četiri – pet hiljada ljudi sutra imati prosječnu platu cca 500 maraka i ja sam rekao ako to ne bude, gospodo, ja ću dati ostavku. Ako se sjećate u predizornoj aktivnosti. I još uvijek i danas kažem, ako to ne bude daću ostavku. Problem onih koji su mislili da neće biti, jeste da to biva. To im je problem.

Sutra sam spreman, obzirom na Željezaru Zenica isto to raditi kako god mogu da se to poveže sa Ljubijom, za mene je i onaj drugi entitet Bosna i Hercegovina. Učiniću sve na tome da se putevi prave tako koliko god mogu sa ovog mog položaja, da se fabrike otvaraju bez ikakve diskriminacije, jer je to meni u interesu, moja politička opcija jeste Bosna i Hercegovina. Prema tome, toliko odgovornosti, ako jedan političar kaže da je spreman zbog jednog projekta, ako ne bude dat će ostavku, ja mislim da se ne može više reći o političkoj odgovornosti.

Dakle, sutra ćete vidjeti konačno uvezan sa Slovenijom potpisivanje ugovora o Zenici, prema tome, neću dati ostavku.

HALID GENAJC

Zahvaljujem gospodine Silajdžiću.

Ima replika Deretić, Lagumdžija. Dvije replike.

MIODRAG DERETIĆ

Ja ću gospodine predsjedniče vrlo kratko replicirati prethodnom govorniku koji je doslovce izjavio da mene cijeni kao predstavnika stranke sa kojom ima problema.

Zaista mi je nejasno u kom kontekstu je to gospodin Silajdžić rekao. Ja to jedino shvatam da sam predstavnik stranke koja apsolutno sasvim drugačije mislim nego što misli stranka gospodina Silajdžića i da nije to tako, vjerovatno se nas dvojica ne bi ni našli ovdje. To je jedna stvar.

S druge strane, apsolutno podržavam dio govora koji se odnosi na zalaganje gospodina Silajdžića, sada govorim kao član Ministarskog savjeta, vezano o stavljanju u funkciju Željezare Zenica i u tom kontekstu rudnika željezne rude Ljubija, jer apsolutno dobro poznam tu situaciju, potičem iz Prijedora i to ću u svakom slučaju biti na dobrobit apsolutno naroda i sa jedne i sa druge međuentitetske linije.

No, međutim, ja bih se samo kratko osvrnuo vezano za konsttaciju da postoje strahovite opstrukcije kada su u pitanju donošenje zakona na nivou Bosne i Hercegovine. I vezano opet oko termina unatarizacija. Vi morate da shvatite, kad kažem, ne mislim konkretno na gospodina Silajdžića nego na sve ljude koji približno isto misle, da je u Republici Srpskoj, odsono u dijelu Bosne i Hercegovine, koji je tada bio pod kontrolom srpskih snaga, to je 9. i 10. mislim da je bilo 11. 1991. godine sproveden je referendum, i na tom referendumu su građani srpske nacionalnosti doslovce izjasnili šta žele. Dakle, bilo je pitanje jedno samoopredjeljenje i rezultati su poznati tog referenduma. Poslije toga je došlo odmah neposredno mjesec dva do

priznanja Bosne i Hercegovine i nažalost, svi dobro znamo šta je iza toga slijedilo. Od dešavanja na Bašćaršiji, Prijedoru itd. itd. i do građanskog rata. To je, zaista, jedno zlo i sigurno ni jedan normalan čovjek ne može to koristiti niti mi pada na pamet ovoga momenta da koristim te navode za nekakav politički marketing, nego samo želim da kažem jedan slijed koji se dešavao i koji je doveo do nas ovdje koji sjedimo, dakle, predstavnika svih naroda u Bosni i Hercegovini da smo, zaista, juš uvijek, jer je gospodin Špirić malo prije rekao suviše je malo vremena prošlo da bi mi okako mogli preći preko nekih stvari.

Diskusija uvaženog kolege poslanika, ja ne znam kako se zove kod gospođice ili gospođe sjedi, koj je diskutovao, zaista je potegnuto vdeć pod rugu put još na zadnjoj skupštini potegnuto je pitanje Srebrenice, žrtava masovnih otkopa. Pa gospodine, znate šta se i u Sarajevu ovih dana dešava i isto tako treba i zato neko da odgovara, apsolutno sam za to i slažem se s vama da treba da odgovara koji je počinio najmonstruoznije zločine na civilnim stanovništvom, znate, ali ne smijemo polaziti u startu od jednostranosti, biti jednostran, ne možemo spomenuti samo jedan grad, a ne spomenuti drugi, ne spomenuti zlo, niti spomenuti dešavanja tamo u zapadnoj krajini itd. itd. Prema tome, u tom kontekstu, ja bih aposlutno se pridružio onim kolegama poslanicima koji, zaista u svakoj svojoj diskusiji nastoje da budu dovoljno korektni i da, zaista, aršini budu bar približno identični.

Hvala lijepo predsjedniče.

HALID GENJAC

Gospodin Lagumdžija.

Dakle, nije gospodin Lagumdžija nego.

ABDURAHMAN MALKIĆ:

Žao mi je gospodine Deretić, ja se izvinjavam što nisam spomenuo Bratunac, žrtve bošnjačke, zvornik, Prijedor i ostala mjesta, a isto tako i upravo ako je bilo genocidnih elemenata u Sarajevu, zašto ih nisam pomenuo.

Ali prije svega, Bratunac, Zvornik, Prijedor i ostala mjesta.

HALID GENAJC:

Hvala.

Gospodin Lagumdžija.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

Cijenjene kolege, dame i gospodo,

Ja moram priznati da ni na koji način ne bih želio da nastavljam ovu raspravu da sa daljim replikama koje nas neće nigdje odvesti. Ja sam dužan samo par riječi reći o neistinama, tvrdnjama koje nemaju veze sa životom, koje su u krajnjem slučaju uvredljive za političku partiju iz koje ja dolazim. Uvredljivo za partiju koju ja predstavljam SDP. Reći da smo preskočili mi kao partija bilo koji period borbe za izgranju jedne normalne Bosne i Hercegovine. To, što se izgleda mi nismo borili za istu Bosnu i Hercegovinu, to je drugi problem, ali kako vrijeme odmiče sve mi se više čini da u ovoj sali ima nekoliko različitih Bosna i Hercegovina koje plutaju i koje nikako da se usaglasimo oko toga šta su, kakve su, gdje su i ko je za njih zadužen za šta.

Ja vam samo mogu reći, da što se tiče političke partije iz koje ja dolazim, niko nema ekskluzivno pravo da svojata bilo šta što je baština ljudi kojima to pripada,

a ni jedne političke partije, ni jednog pojedinca, ni jedne koalicije. Da ne bi količina izlaska na govornicu bila mjerilo patriotizma, a još više pameti, ja ću skratiti.

Mi ne sporimo, cijenjene kolege koji ste dobili na izborima više glasova od nas da ste to dobili i da imate pravo da se dogovarate, usaglašavate i da vodite vlast, ovu zemlju, entitet jedan, drugi, narode i sl. Mi ne sporimo vam to, mi smo vam čestitali, a mi nikome ne dozvoljavamo da ekskluzivno govori u ime bilo kog naroda u ovoj zemlji, a da nema u vidu da postoji članova stranke kojoj ja pripadam i poslanika u ovom parlamentu i širom Bosne i Hercegovine pripadnika svakog naroda i građana Bosne i Hercegovine.

Takođe bi molio, da ne bi nesporazum nastupio sutra, vezano za ovu Željezaru. Jer, to je, možda najkrupnija stvar o kojoj smo danas govorili. Ovdje ima jakopuno retorike koja neće ništa nikakav rezultat imati, ali o Željezari se radi i radi se, kako sam sada čuo da li sam ispravite me, o nekih četiri pet hiljada ljudi koji će imati 400, 500 maraka platu. Ja hoću da se ovdje konstatuje s ove govornice. Ja ću vam, kolega Silajdžiću, vama, rukovodstvu Željezare, svima čestitati unaprijed vam čestitati, bravo, za to što ste to postigli. Ja bih samo volio da tih 4, 5 hiljad ljudi ima tih 400, 500 maraka platu ne za ovom govornicom, nego u svom životu i to kao što sam sad čuo danas. Danas je nešto potpisano, potpisano je danas ono što je potpisano prije pola godine, pred izbore, pa je onda rečeno daće do kraja godine da bude realizovano, pa ste onda vi rekli, nisam vas ja vukao za jezik, da kažete da ćete do proljeća do marta, aprila to ponovo da pokrenete i da je sve završeno. Vaše kolege iz vaše koalicije sad nam obavještavaju da će to biti za Novu godinu, onu tamo. Ja uopšte ne ulazim ut o, kada će, vrijeme će sve pokazati. Ja bih volio da vi ne date ostavku radi Željezare Zenica. Ja bih vjerujte, bio najsretniji da to što ste vi sad rekli da sutra ljudi počnu da idu tamo i da tih 5 hiljada ljudi ode po 500 maraka koje su zaradili. I ja hiću da se to vrlo jasno zna da ne bi bilo manipulacija poslije da ste vi nešto, ko biva obećali, eto, mi sad nešto to, ne Bože sačuvaj. Naša je želja da koliko sutra to što ste vi rekli da ste potpisali danas, bude naša stvarnost. I ukoliko sutra, stvarno, ti ljudi odu tamo po te papire, ja ću odmah vas predložiti da ispred naše stranke sutra ubde mandatar za sve što hoćete. Vidim ja da imate stranku, ali pošto se kod vaše stranke često nezna, kad vi već o mojoj stranci pričate, kod vaše stranke ne znam baš često za kakvu ste vi to Bosnu i Hercegovinu. Onda mi često imamo komunikacijskih problema, izgleda. Jer, izgleda da vaša Bosna i Hercegovina, naša Bosna i Hercegovina je, nažalost, različita. Ali, imamo okvir koji nam je svima zadat i ... nam svima lako.

Dakle, ponavljam za Željezaru Zenica, moje vam čestitke vama i vašoj ekipi za to što ste rekli da je danas potpisano, da će sutra krenuti, a nemojte mene pitati na proljeće i nemojte meni objašnjavati šta ste vi sami rekli, nego napravite, izvucite konsekvence, ali ne zbog Željezare, nego izvucite ovih 15 dana konsekvence iz onoga što nam je svima zajedno, pokušati učiniti poslije ovog Madrida, da stvarno ovo ne bude prazna retorika i obećavanje s ove govornice. Ponavljam gospodine Silajdžiću, nemojte, nemojte niti vi niti bilo ko uzimati nama ono što nam uzeti ne možete, a to je borbu za jednu normalnu Bosnu i Hercegovinu. Ni ja vam neću to da uzmem, niti bilo kome u ovoj sali, niti borbe za demokraciju, niti borbe za svoj narod, niti borbe za, kako je kolegica rekla vrlo lijepo, za jednu državu, za dva entiteta ravnopravna, za tri ravnopravna konstitutivna naroda i, nažalost, četiri miliona unesrećenih Ibrinih građana, četiri miliona.

Mi svakome njegovo, nemojte nas ovdje paušalno, nismo mi mede, pa da spavamo, da prespavamo, ili da preskačemo, a vi kad se probudite na proljeće, ja bih volio da u Željezari Zenica radnici vas tamo dočekaju, još već tri mjeseca grickajući tih 500 maraka i tako njih pet hiljada. Imajte u vidu to je dva i po miliona dolara ili maraka, nisu to male pare.

HALID GENJAC

Hvala.

Ima replika.

Ja samo da iskoristim priliku da zahvalim Lagumdžiji što želi dobro Željezari i da zahvalim gospodinu Silajdžiću što čini za Željezaru.

Ima replika, gospodin Silajdžić.

HARIS SILAJDŽIĆ

Hvala. Reci kako ima koalicije, ma da ovdje neko, dovoljno nas je, je li tako.

Dakle, da ponovim u vezi sa Željezaram, danas su se dovršili dogovori, sutra se potpisuju. U prosjeku plata sam da se dobro zna o čemu govorim, u prosjeku plata, tehnološki kada će zaživjeti, to sam napisao i potpisao gospodine Lagumdžija, i rekao iza toga stojim, stojim iza ostavke. Nikakvo vam pravo ja ne oduzimam što se vaše stranke tiče. Vi ste sebi oduzeli pravo da nam pomognete u izgradnji demokratske cjelovite Bosne i Hercegovine u koju ja vjerujem. Ovi nacrti zakona koje sam vam pokazao, koje smo mi inicirali, a ne vi, pokazuje kakvu mi to Bosnu i Hercegovinu hoćemo.

Ja sasvim jasno ponovo kažem, ne želim se više baviti marketingom i kozmetikom, razgovaraću sa ljudima sa kojim imam one ozbiljne političke probleme, a to je interpretacija Dejtonskog sporazuma, da li je Bosna jedna, jedinstvena zemlja, ili je, kako rekoše konfederacija, federacija, nešto ne određeno, to je prvi problem. To je pravi problem.

Još nešto u vezi sa Željezaram Zenica, sa Ljubijom se gospodine Deretiću već razgovara. Dakle, ovo što Genjac reče, mi to radimo, a drugi žele i tako je.

Zahvaljujem se na čestitkama.

HALID GENJAC

Replika jedna ima. Dakle, gospodin Tokić, pa gospodin Špirić i gospodin Spahić, to su tri replike i imamo još tri diskutanta.

SEJFUDIN TOKIĆ

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo poslanici i zastupnici,

Ja mogu shvatiti egocentričnost svih političara, ali zaista, ne mogu shvatiti taj stepen neozbiljnosti da se u pripremi Madridske konferencije maše koje kakvim ostavkama. Što se tiče poteza Silajdžićevih i ostavki, poput one ja dajem samo jedanput ostavku, pa povlačenja ostavke, ljudi koji se uzrujavaju zbog toga ne znam da li se Izetbegović uzrujava zbog toga ili neko u CD koaliciji, ali ja vas, kao poslanik ovog visokog doma pitam na šta vi dajete ostavku? Vi ste kopredsjedavajući Ministarskog vijeća koje je već trebalo da bude razriješeno dužnosti. Kao što neko reče u ovoj sali, koje elementarno proceduru demokratije treba da ispoštujemo kroz podnošenje izvještaja šta ste uradili.

Dalje, ne želeći ovdje otvarati o ovoj tački dnevnog reda. Vi kao i mnogi ljudi koji se kunu u Bosnu i Hercegovinu, spremni su uraditi sve drugo, samo ne raditi svoj

posao. Morte mi malo pojasniti šta je vas kao kopredsjedavajućeg Ministarskog vijeća, sa vaše funkcije to ponukalo da se vi bavite pitanjem Željezare Zenica, a ne recimo Bičakčić. I što Željezare Zenica, što eto, ne te Željezare u Ljubiji ili negdje drugo. Vi očito ovdje prenosite permanentno jednu vrstu privatizacije države i funkcije koju ste prenijeli iz rata. Ja vas molim i vas predsjedavajući molim, da na temu pripreme za Madridsku konferenciju, ostavka potencijalna ostavka, mahanjem ostavkom koje je postalo popularnom.

Evo, sad za arbitražu Brčko. Ljudi koji su potpisali arbitražu za Brčko, potpisali. Prihvatam arbitražu Brčko. Sad negiraju arbitražu, mašu ostavkom, daćemo ostavku, ako ne bude kako bi neki ljudi želili da se donese odluka o Brčkom. Ta vrsta političke nezrelosti ne bi se smjela pojavljivati u ovom domu. I ja vas molim, ovdje kad diskutujete, da u principu diskutujete kao kopredsjedavajući Ministarskog vijeća i da diskutujete kao poslanik, to mahanje, skakanje s teme na temu, pravljenje od ovoga vašar, ne priliči ni vama, a pogotovu ne vama predsjedavajući koji ste u vođenju ove sjednice spremili dosta ozbiljno i u tom kontekstu i čestitka koju je Spahić dao, bila je sasvim utemeljena. Ja vas molim vodite Skupštinu, ostavka, potencijalna, ko zna koji put izrečena, obećana, ko zna zbog kakvih razloga, nije tema o kojoj trebamo analizirati i raspravljati.

Hvala.

HALID GENJAC

Dužan sam da pojasnim. Dakle, postavljeno je pitanje odgovornosti i u kontekstu političke odgovornosti i osjećaja za političku odgovornost inicirana je rasprava i, naravno, ako dozvolimo poslaniku jednom da iznese svoj stav, moraju svi poslanici imati priliku da iznesu svoj stav.

Gospodin Špirić.

NIKOLA ŠPIRIĆ

Dame i gospodo,

Ja ću pokušati da ovu situaciju nekako, mi iz Republike Srpske da pomognemo da završite, da u svakoj sjednici imamo tačku dnevnog reda želje i pozdravi, potšo se izgleda, ljudi rijetko viđaju, pa eto predlažem novu tačku dnevnog reda kako bi ili uozbiljili ili malo da opustimo ambijent.

Hvala vam.

HALID GENAJC

Hvala.

Gospodin Spahić.

IBRAHIM SPAHIĆ

Ja sam davno vježbao u princip kako se treba replicirati, ne direktno, nego sačekati da vidimo da li ima u toj demokratskom ambijentu Parlamenta zaključak o BiH. Još nešto ko bi direktno reagirao na riječi koje implementiraju praktično nešto u ovaj saziv ovog parlamenta, što nema nikakvog smisla. Šta smo mi čuli prije sat, prije 25 minuta. Čuli smo od gospodina Deretića u jednoj od replika da je Bosni i Hercegovini vjerovati da je to saopćeno bio građanski rat. Nema takve konstatacije u odnosu na Bosnu i Hercegovinu i unutar Bosne i Hercegovine. To ovaj parlament ne može da primi ni na koji način kao osnov za svoje djelovanje, jednako kao što moramo preispitati naše djelovanje u budućnosti u vezi sa integracijom u Evropu,

volio bar respektirati ono što se zove Opšti mirovni sporazum a ne Opšti sporazum za mir, postoji velika razlika, ne samo u konstrukciji rečenice, nego i u onome što je i došlo kao posljedica toga da, recimo, Ustav Bosne i Hercegovine bude jedan od aneksa tog Opšteg mirovnog sporazuma. To je prva stvar. Dakle, to ne prihvatam kao alokaciju, ako bude otvorena rasprava, onda ćemo o tome diskutirati.

Druga stvar, ne prihvatam da se neprekidno ovdje drži predavanje o poziciji dobrih i loših momaka, i da neko nekome odobrava i odobrava pristup, ti se meni primjeri ne sviđaju i od strane međunarodne zajednice i domaćih ovih novoprodučenih, novokomponiranih, nominiranih ny svoj način političkog blišmenta koji izgleda zaboravljaju elementarnu činjenicu da do 2002.godine sve institucije Bosne i Hercegovine su direktno vezane za međunarodnu zajednicu, koja ima konkretno svoje jasno određenje u Opštem mirovnom sporazumu. Bilo bi dobro da, da oni koji vrše određene funkcije u vlasti i oni koji vode računa o odgovornosti za svoje djelovanje, kao poslanika, recimo u ovom slučaju, vodi računa o sadržaju Opšteg mirovnog sporazuma i o vremenu do kada je predviđeno da će centralne institucije, uključuju Centralnu banku, različite sudove itd. visokog predstavnika sa svim nadležnostima za sprovođenje implementacije mira u Bosni i Hercegovini, vrši do tog perioda.

I treće, očito je da je ključ za naš ozbiljan razgovor, demokratski razgovor, unutar u zemlji i za vanjsku politiku, jedno ekonomsko preispitivanje budućnosti Bosne i Hercegovine. I nije slučaj što su tu najžučnije polemike, bez obzira iz kojih političkih opcija one dolaze. Zato mislim da bi bilo dobro da se skoncentrišemo u susret Madridu na ono što je tamo najbitnije, a to je kako da se dođe do stvarne šanse za građane Bosne i Hercegovine. U ovom slučaju oni su, prije svega, sami svoji, prije svega, građani Bosne i Hercegovine. Ne može ih niko svojatati, pa čak ni Ibrahim Spahić.

HALID GENAJC:

Zahvaljujem.

Gospođa Čolo. Još jedna replika, gospodin deretić, a sljedeći diskutant je Alma Čolo.

MIODRAG DERETIĆ

Replika samo na diskusiju kolege Spahića da se on ne slaže sa mojom konstatacijom da je od 1992.godine pa do 1996. dakle, do potpisivanja Dejtonskog sporazuma, na području bivše Bosne i Hercegovine bio građanski rat, to je moje duboko mišljenje, ne samo građanski, nego to je bio čisti vjerski i etnički rat, s jedne strane, a posebno repliciram i dijelu gdje gospodin Spahić sebi daje za pravo da, bez pardona, kaže da to ovaj parlament ne može da prihvati, ne može gospodin Spahić u ime čitavih, ne znam 42 poslanika u Predstavničkom domu zastupati jednu takvu tezu. Ja dozvoljavam da on taku tezu može zastupati kada su u pitanju poslanici iz Federacije Bosne i Hercegovine, a nikako poslanici iz Republike Srpske. Hvala.

I.SPAHIĆ:

Prvo, Mirovni sporazum nije potpisan 1996. nego 1995. godine, a ratificiran i konačno potpisan u Parizu, kao što je dobro poznato. Ipak je važno da ovaj Parlament ima činjenice.

Drugo, što se tiče karaktera rata - ja sam rekao da je karakter naše budućnosti bitka za drugačiju ekonomiju u Bosni i Hercegovini, i drugačiji odnosi među nama.

Nisam rekao da se pozivam u ime svih poslanika na tumačenje karaktera rata ili ne. Rekao sam samo ukoliko neko ima pretenziju da to ostane prešućeno i prihvaćeno zapisniku, s obzirom da je ovo državna institucija od posebnog značenja, ne bih mogao prihvatiti ja lično, a nadam se da bi i ostali članovi dobro preispitali savjeremenu povjest u Bosni i Hercegovini. Zato smo i pripravnici iduće godine raditi na procesima koji će donijeti zajedno sa Amerikom Komisije za pomirenje, istinu i za uređenje nekih odnosa među nama o čemu sa govorio na početku kad sam pozvao cijeli Parlament da preuzme sam inicijativu u tom pogledu, da ne čeprka po prošlosti previše, nego da se ozbiljno uhvati u koštac sa onim koji dolazi. A, dolazi nam ili šansa za Bosnu i Hercegovinu ili nova bijeda građana Bosne i Hercegovine. Prema tome, mislim da treba obratiti na to pažnju. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI:
Gospođa Čolo.

A.ČOLO:

Poštovane dame i gospodo,

Ja ću se vratiti na Deklaraciju. Mislim da je jedan od osnovnih ciljeva Madridske deklaracije uspostava vladavine prava i Međunarodna zajednica je precizirala na koji način planira da to postigne u narednom periodu. To je uspostava multietničkog, nezavisnog i nepristrasnog sudstva u skladu sa Rezolucijom UN, zatim jačanje Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i osnivanje pravosudnih institucija na nivou države Bosne i Hercegovine, zatim stvaranje multietničke profesionalne policije i jačanju institucija za zaštitu ljudskih prava. Što se tiče osnivanja ovih pravosudnih institucija na nivou države, ja bih iznijela svoje mišljenje da je potrebno na nivou države što prije konstituisati - osnovati sud države Bosne i Hercegovine i donijeti Zakon o sudu države Bosne i Hercegovine, kojim bi se definisale ovlasti tog suda, a prije svega mislim da je potrebno da taj sud rješava određene sukobe nadležnosti između sudova sa područja različitih entiteta, da rješava upravne sporove na nivou države Bosne i Hercegovine, znači da pruža pravnu zaštitu protiv upravnih akata koje donose državni organi kao što je Vijeće ministara i drugi nadležni organi. Sada nemamo nikakve institucije koja bi pružala zaštitu protiv konačnih upravnih akata. Isto tako, ovaj sud bi trebao da obezbjeđuje zaštitu garantovanih prava međunarodnim konvencijama, pogotovo Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i sloboda. Međutim, ako se osnuje sud države Bosne i Hercegovine, neophodno je ovaj sudski sistem konstituisati u cjelosti, znači definisati i tužilaštvo države Bosne i Hercegovine, koje će postupati pred nadležnim sudom, a takođe ustrojiti Pravobranilaštvo države Bosne i Hercegovine, jer ako država Bosna i Hercegovina ima svoju imovinu, onda tu imovinu treba prema našim pozitivnim propisima da štiti nadležno pravobranilaštvo. Osim toga, iz nadležnosti države Bosne i Hercegovine proizilazi regulisanje krivičnih propisa. Mi nemamo krivičnog zakona na nivou države Bosne i Hercegovine. Nedavno je Federacija donijela svoj Zakon o krivičnom postupku i Krivični zakon. Međutim, djela kojima bi se štitile najviše državne vrijednosti nisu sadržane u ovom Zakonu. Mi konkretno nemamo krivičnog djela do prelaska državne granice, sada ga nemamo definisanog, a znate da svakodnevno ulaze kamioni robe koja se krijumčari preko granice, sada može ući preko državne granice kako ko hoće. To djelo nije definisano na nivou države Bosne i Hercegovine. Takođe, ovim krivičnim zakonom, po mom mišljenju, trebalo bi regulisati i neka djela kojima se štite najviše državne vrijednosti, kao što su zaštita ustavnog poretka države Bosne i

Hercegovine, koja sada nije ničim zaštićena. Zatim, neka djela koja su pripisana u međunarodnim konvencijama, kao što su upotreba nuklearne energije, krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i sva druga krivična djela koja treba da budu na nivou države Bosne i Hercegovine. Vjerujem da i Republika Srpska ima svoj krivični zakon, Federacija ima svoj. Međutim, moramo imati krivični zakon države Bosne i Hercegovine, koji prevazilazi ovlasti, zato prozilazi iz člana 3. Ustava Bosne i Hercegovine. Donošenjem krivičnog zakona potrebno je istovremeno donijeti i Zakon o krivičnom postupku kojim bi se regulisalo pitanje pravne procedure u postupanju između sudova sa pojedinih entiteta. Mi smo nedavno imali jedan materijal - Memorandum o stalnoj pomoći između entiteta. Taj Memorandum ne bi mogao obavezivati sudove, ukoliko ga potpišu ministri pravde jednog i drugog entiteta, nego treba ta pitanja dići na nivo države Bosne i Hercegovine, znači pitanje pravne procedure, saradnje, prilikom saslušanja okrivljenih u jednom i drugom entitetu, svjedoka itd. da imamo to pitanje jednoobrazno regulisano. U pogledu uspostave vladavine prava još jedno značajno mjesto je jačanje centralnih institucija države Bosne i Hercegovine, kako je navedeno u Madridskoj deklaraciji. To je znači donošenje Zakona o Vijeću ministara, ali urediti i neka druga pitanja. Potrebno je donijeti prije svega Zakon uprave, kojim bi se definisale određene nadležnosti državnog aparata na nivou države i mi imamo određene administrativne službe na nivou države koji nemaju Zakon kojim se definiše njihovo ustrojstvo, njihova nadležnost i određene kompetencije. Znači, na nivou države regulisati i ta pitanja da bi smo u narednom periodu mogli realizovati ovo načelo za koje se zalaže Međunarodna zajednica, a to je vladavina prava.

PREDSJEDAVALAJUĆI:

Gospođa Rađević.

DESANKA RAĐEVIĆ.

Dame i gospodo,

Evo, već nekoliko časova, na dnevnom redu je jedna tačka Nacrt madridske deklaracije. Usudila bih se reći - nažalost, najmanje smo o njoj pričali. Na samom početku ,stavljanja ove tačke na dnevni red, čuli smo ovdje dvije izjave najodgovornijih ljudi koje su dijametralno suprotne. Jednu je izrekao gospodin Jadranko Prlić, ministar vanjskih poslova države Bosne i Hercegovine, a koja otprilike izražava misao da tamo u Madridu mi ne možemo mnogouticati na Deklaraciju, pa prema tome i na ovaj Nacrt.

Druga misao je izrečena od gospodina Šumahera i on je rekao da je ovo Nacrt, radni je materijal i čak preporučio da utičemo na elemente tog Nacrta, da ga izmjenimo, da se dogovorimo, da se usaglasimo i sl. tome. Od tada, ja se stalno pitam za koju misao da se opredijelim, šta da radim? Srce bi mi htjelo da je gospodin Šumacher u pravu, a nekako imam nekakav instikt prirodni da je nažalost gospodin Prlić u pravu. I, kad sam se konačno opredijelila da je, nažalost, gospodin Prlić u pravu, onda se stalno pitam, a na koga je mislio, odnosno ko smo to mi da tamo ne možemo ništa promijeniti i uticati. I, nakon što sam saslušala sve ovolike diskusije i replike i replike na replike, čini mi se da se ipak nešto iskristalisalo. izlazili su predstavnici političkih snaga koji su 100% saglasni sa Nacrtom madridske deklaracije, nemaju čak ni jedno slovo da bi predložili da se promijeni, izlazili su predstavnici političkih snaga koji su iznosili sa čime se ne slažu, zaobilazeći ono sa čime se slažu. Ja mislim da je jasno koje su snage koje se 100% slažu sa Nacrtom, a

koje se ne slažu. U tom kontekstu, rekla bih gospodinu Rasimu Kadiću - svaka mu čast, konačno je jednom neko ovdje iskreno izašao i imenovao ono što zastupa. On je lijepo rekao da postoji Dejtonski sporazum, ali je lijepo i pošteno rekao da se on i njegova politička snaga bori da bude revizija Dejtona. Jedino, ili je zaboravio ili misli da je to rješivo, nije rekao da su za dogovor potrebne dvije - najmanje dvije strane. A, kad je Bosna i Hercegovina u pitanju, onda je to svakako više nego dvije strane. Prema tome, trebalo bi već jednom da se rasčisti šta je nama ovdje cilj. Rasturanje Bosne i Hercegovine ili prihvatanje onakve kakva je Sporazumom dogovorena u Dejtonu. Dozvolite mi u tom kontekstu da kažem i sledeće:

Neko je ovdje postavio pitanje nerealizovanih zaključaka prethodnih konferencija, nabrajajući ih decidno itd. Evidentno je da nisu provedeni svi zaključci sa tih konferencija. Ali, razlog je samo jedan. Na tim konferencijama, o tim zaključcima mi se nismo dogovorili. Pa, izvinite - ono o čemu se nisu dogovorili Srbi, Hrvati i Bošnjaci i u ime svih ostalih građana Bosne i Hercegovine, teško je vjerovati da će ikada iko, ikakva sila provesti. Znači, moramo se dogovoriti, pa će onda biti sve provedivo. To je osnovni problem. Imam utisak da se nalazim u nekom ringu u kome su čak i četiri ugla malo da se svrstaju sve strane koje su suprotstavljene tako da baš ni jedan korak nisu spremne da učine ka približavanju tih uglova. Ja odgovorno tvrdim da je Republika Srpska zaista učinila veliki iskorak ka sporazumijevanju, ka dogovoru, ka prevazilaženju suprotnosti. Čak, možda i više nego što su njeni građani bili spremni da prihvate samo dvije-tri godine nakon krvavih sukoba i ubijanja, koja su bila svestrana, a ne jednostrana.

Ovdje je jedan diskutant, govoreći o Nacrtu madridske deklaracije rekao da se zalaže za jačanje zajedničkih institucija. Ja, stvarno, uz najviše volje i napora, nisam apsolutno sebi mogla da objasnim šta znači jačanje. Da li da se u te institucije dovedu Srbi, Hrvati, Jevreji i Austrijanci, Slovenci, da li da se njima izgradi neka zgrada u kojoj će oni postojati. Jednostavno, ja ne znam šta znači to jačanje. Stvarno ne znam iskreno, ovo nije retorika .

Neko je takođe rekao da mu je cilj da se u Bosni i Hercegovini naprave dva multietnička entiteta. Pa, molim vas što će dva, ako su jednaka. Ne trebaju uopšte entiteti. Ako s s tim složimo - što će dva jednaka entiteta. Čim su dva bilo šta, po nečem se razlikuju, ali to nije tema ove tačke dnevnog reda, samo sam to kao repliku ovdje iznijela. Ja vas zamoljavam da se vratimo Nacrtu madridske deklaracije, da se opredijelimo za to možemo li išta da učinimo na tom Nacrtu i šta je to sa čime se ne slažemo i možemo li to sa čime se ne slažemo da dogovorimo da se složimo i da zajedno tamo tražimo. Ako tamo ode kao što je ovdje - tri ministra, tri stava, deset stranaka, deset stavova. Taj neko drugi će donijeti Madridsku deklaraciju. Mi sa njom nećemo imati veze, a po našim leđima će ići njeno sprovođenje, odnosno ne sprovođenje. I, na kraju sam i otkrila zašto je gospodin Šumaher tako glatko i lako rekao da mi možemo na to sve uticati. Prosto zato što je znao da se ništa ne možemo dogovoriti i prema tome, ni na šta ne možemo uticati. Hvala.

PRESJEDAVAJUĆI:

Zahvaljujem.

Gospođa Pašalić.

PAŠALIĆ.

Gospodo predsjedavajući, dame i gospodo zastupnici,

Zastupnici Hrvatske demokratske zajednice u svezi Madridske konferencije zauzeli su stajalište.

Naši stavovi su sljedeći:

Zalažemo se za dosljedno tumačenje Ustava Bosne i Hercegovine, kao najvišeg pravnog akta u svakoj zemlji i usvojenih zakona kao preduvjeta za funkcioniranje pravne države za dalju provedbu Mirovnog sporazuma i funkcioniranje zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine. Nezaobilazna je vladavina Ustava i zakona za sve u Bosni i Hercegovini od međunarodnih predstavnika do institucija vlasti.

Naše stajalište je da su ovlasti čimbenika, prije svega Visokog predstavnika i pojedinih njegovih tijela, prešla granicu ovlasti iz Mirovnog sporazuma, te dostigle kritičnu točku, na kojoj počinje djelovati, umjesto mehanizma domicilne vlasti utemeljene na rezultatima više puta ponovljenih izbora u poratnom razdoblju, nepromovirani, ali primjenjeni protektorat. Stoga, smatramo da bi se Visoko predstavnik treba suzdržavati od nametanja zakona i drugih propisa za zadržavanje prava suspenzije i njihove primjene, ukoliko ocijeni da su pojedina zakonska rješenja u suprotnosti s Mirovnim sporazumom. Ovakve tendencije u provedbi i tumačenju Mirovnog sporazuma nisu na tragu uspostave trajnog i održivog mira u Bosni i Hercegovini. Smatramo da bi se trebala pokrenuti inicijativa za određena unapređenja u preustroju postojeće županijske i općinske mreže u Federaciji Bosne i Hercegovine, što je u skladu sa Vašingtonskim i Dejtonskim sporazumima. Smatramo da su, zaživljavanje i funkcioniranje postojećih zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine u skladu s ustavnim nadležnostima, kao i prelazak na tržišno gospodarstvo, te brz i efikasan proces privatizacije i stvaranje samoodržive ekonomije i međusobno uvjetovani aspekti učvršćivanja mira u Bosni i Hercegovini. Inzistiramo na utvrđivanju obveza i izradi jedinstvenog programa povratka prognanih i raseljenih za 1999. godinu, na načelima povratka svih na svoje, uvažavajući do sada postignute rezultate o manjinskim povracima. Takođe, inzistiramo na dosljednoj i žurnoj provedbi Sarajevske i Banjalučke deklaracije o povratku. Tražimo da sud u Hagu ubrza i okonča započete procese osobama osumnjičenim za ratne zločine, što će potvrditi njegov kredibilitet, te istodobno povećati povjerenje u tu instituciju i osigurati potpuniju i efikasniju saradnju nadležnih vlasti s Tribunalom. U svezi s tim, zalažemo se za potpunu transparentnost u razrješavanju ove problematike i smatramo nužno potrebitim utemeljenje nadležnog tijela na razini Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za odnose s Tribunalom. Smatramo da bi, pored neravnomjerne zastupljenosti etničkih grupa u strukturi pučanstva Bosne i Hercegovine, novi izborni zakon trebao izraziti nego do sada uključivati nacionalni kriterij. Takođe, smatramo da su se stekli uvjeti da buduće izbore organizira stalno izborna povjerenstvo. Zalažemo se za uspostavu slobodnih i demokratskih medija u cijeloj Bosni i Hercegovini, te u tom okviru zauzimamo se za transformaciju Radio-Televizije Bosne i Hercegovine na dva nacionalna kanala. Smatramo da je i dalje potrebna nazočnost ESFORA I AIPI TIEF-a, kao i jasno osiguranje uvjeta za dovršetak potpune provedbe civilnog dijela Mirovnog sporazuma. Takođe se zalažemo za smanjenje vojnih ... na području Bosne i Hercegovine i uključenje Bosne i Hercegovine u Euroatlanske integracije. Zalažemo se za osiguranje jedinstvenog postupanja na granicama Bosne i Hercegovine, te s tim u svezi donošenja Zakona o imigraciji i azilu. Očekujemo od Madridske konferencije nova pozitivna stajališta u provedbi Mirovnog sporazuma koja će polaziti od do sada postignutih rezultata

provedbe i realnog stanja na terenu u cilju ostvarivanja samoodrživih institucija vlasti i samoodrživa mira. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Kolega Banjac.

BANJAC:

Poštovana gospodo poslanici,

Mi smo se danas dobro ispričali. Međutim, ono što mene pomalo zabrinjava to je - ima li ovaj Parlament pravo da argumentovano utiče na sudbinu građana i naroda koje predstavlja? Ovdje na to pitanje danas imamo dva odgovora. Jedan - predložite nešto, a niste član tijela koje bi to moglo da uradi - i drugi, nemate pravo, odnosno nemate mogućnost. Mislim da je ovdje još nešto, ja ostavljam to kao otvoreno i ne želim da otvaram ni diskusiju, ni repliku na tu temu, ali je činjenica da stoji.

Drugo, ovdje se danas dobio utisak, što ja ne želim da se pojavljuje u Parlamentu, a to je da imamo napad i odbranu, a fali nam sredina terena. Jer, činjenica - kao jedni se bore za Bosnu i Hercegovinu, a drugi - kao napadaju Bosnu i Hercegovinu. To bih ja nazvao napad i odbranu, a mislim da je rješenje u sredini terena, jer kažu da uvijek taj dio dobija utakmicu. Tog dijela mi nemamo, a moraćemo napraviti taj dio ako hoćemo da imamo riješen i taj problem. Mislim gospodo da se moramo više uvažavati. Ja bih volio da se slušamo na taj način kao kad bi sebe slušao da to govoriš. Jer, tako možemo doći do rješenja. Ima jedna čudna stvar, a to je - mi se razlikujemo i to je notorna činjenica, jer kaže Šušić - ako se ni po čemu ne razlikujemo od drugoga, onda mi je svejedno da li postoji ili ne, jer me drugi u svemu nadoknađuje. I, sad pazite - vrijednost se stvara u različitostima i to treba poštovati, a ja ne bih htio da me drugi nadoknađuje ni da ja druge nadoknađujem. U prošlost se treba vraćati samo pod jednim uslovom, imajući u vidu sve ovo što se događa, kad želimo unaprijediti sadašnjost i budućnost. Budemo li se iz drugih razloga vraćali u prošlost, nećemo imati budućnost. Čudi mi tvrdnja, neću imenovati, da se uvažava ovaj Parlament, a kod donošenja ključnih odluka o sudbini građana i naroda ovaj Parlament ne zna ima li pravo i na sugestije. Jedna situacija koja je ovako malo - gdje je, tog momenta se pojavljuje pitanje gdje je dignitet tog Parlamenta? Da li smo mi stvarno krivi za ovu konfuziju koja je ovdje nastala ili nas je neko gurnuo u tu konfuziju, ostavljam da sami odgovorimo zavisno od iskustva. Da vam kažem - mira i prosperiteta u Bosni i Hercegovini će biti kad se o tome dogovore građani i narodi. Ja namjerno kažem građani i narodi, jer mislim da nema građanina ako ne pripada narodu i da nema naroda koji u sebi nema građanina i da u Nacrtu madridske deklaracije spominje se samo riječ građanin, kao da narod ne postoji, a ja mislim da je to jedno s drugim vezano neraskidivo i ne bih nikad rekao da ima jedno, a nema drugo. Kako ćemo živjeti na ovim prostorima, trebamo se i moramo dogovoriti, jer potrebe treba da izlaze iz nas i od nas, a zasada kažu neki drugi da više znaju šta nama treba nego mi sami. To je situacija koja je u najmanju ruku čudna. Kako neko može da zna bolje od mene šta meni treba, odnosno kako neko zna šta nama treba bolje od nas. Naše je opredjeljenje, uvažena gospodo, treba da bude mir i to trajan mir, a ne stvaranje potencijalnih opasnosti za neki budući novi sukob i to mora da bude prisutno kad se radi, govori i dogovara u ovom Parlamentu. Mora se učiti na iskustvu, jer ko se ne uči na iskustvu, ponavlja mu se prošlost. Dalje, ja sam mislio da će se u ovom dokumentu, ja imam niz primjedbi, da budem iskren, konkretno tačka po tačku,

gdje bih ja nešto, a ne znam hoću li ja samo izgubiti vrijeme, šta ću onda predlagati ako ću izgubiti vrijeme, kad ne znam sudbinu tog. Na kraju krajeva, volio bih kada bi to bila i sugestija, pa od vas primit kaka valja, valja li ili ne valja. Ja sam mislio da će se u ovom dokumentu, uvažavajući nas, naći jedan zaključak koji bi otprilike glasilo ovako: Zemlje članice Savjeta za implementaciju mira imaju puno povjerenje u opredjeljenost građana i naroda u Bosni i Hercegovini za implementaciju Dejtonskog mirovnog sporazuma i razvoj demokratije, međusobnog uvažavanja i tolerancije”. Ja bih volio kada bi se ovakav jedan zaključak našao, da ja znam da neko ne misli da ja neznam ništa. Ja imam osjećaj da stvarno niko ne kaže ko vjeruje nama, koliko vjeruju nama da mi želimo vratiti svoju sudbinu. Kad bih ja to znao, vjerovatno bih drugačije o tome razgovarali. Obzirom da imam konkretne prijedloge, neznam njihovu sudbinu, a nema niko da mi na to odgovori neću vam dalje oduzimati vrijeme. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI:

Obzirom da nema prijavljenih diskutanata, predlažem da ovu tačku privodimo kraju. Dakle, izneseno je dosta mišljenja, dosta sugestija i prilično su raznoliki stavovi, pogledi i mišljenja i očekivanja od Madrida i gledanja na pojedina rješenja i prijedloge.

Sve ovo što je ovdje danas rečeno i sve što su poslanici iznijeli, mislim - držim na kraju, da je ipak korisno, prije svega i kao mogućnost da poslanici kažu svoj stav i kao mogućnost da oni koji će učestvovati u radu Madridske konferencije i oni koji će odlučivati da ovo kao sugestije imaju u vidu. Da budemo realni - dosta su različita stanovišta, dosta su raznolika gledišta i teško da bi se mogli usaglasiti nekakvi stavovi i zaključci koji bi možda bili nekakva osnova i obavezujuća za nastup delegacija u Madridu, pogotovo što mi u kontekstu i načinu odlučivanja u Madridu nemamo ni prava na to. Dakle, ja predlažem da, uvažavajući sve ove diskusije koje smo čuli, nekoliko zaključaka koji su predloženi da se donesu, da diskutuju i ovu tačku dnevnog reda završimo sa nekoliko zaključaka koji bi otprilike glasili na sljedeći način:

- da se što prije, a najdalje u roku od mjesec dana, neke prijedloge koji su dati pokušavam vremenski reaktivirati, a suštini podržavajući prijedloge na način kako su izneseni, dakle što je moguće prije u roku od mjesec dana konstituišu radna tijela Predstavničkog doma, što znači da se izaberu predjedavajući zamjenici predsjedavajućih, da Vijeće ministara sačini nekakvu inventuru obaveza iz ranijih sastanaka, sa ranijih sastanaka Vijeća za implementaciju mira, dakle, Bon Sintra, Luksenburt, da se sačini inventura što nije provedeno i da se predloži operativni plan kako bi se mogle te zaostale tačke realizirati i to u roku od mjesec dana, da nakon povratka iz Madrida, Ministarsko vijeće takođe sačini jedan operativni plan realizacije obaveza iz dokumenta u Madridu i da, na osnovu toga, ova radna tijela sačine svoj operativni plan rada i predlaganje Predstavničkom domu.

Dakle, to su od prilike tri, četiri zaključka koja bi formalizirala rad radnih tijela Parlamenta i dovele radna tijela ovog Predstavničkog doma da bude u poziciji da Predstavnički dom pripremi sve ono što je vezano i za Madrid, a i za ranije sastanke Vijeća za implementaciju mira u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko se slažete, mislim da je vrijeme od mjesec dana realno, dakle, najdalje može, ako mi uspijemo i ranije, ali u roku od mjesec dana, pri tome, imamo u vidu i nastupajući period i praznika. Dakle, mislim da je to nekako objektivno i realno vrijeme.

Ukoliko se slažete i ukoliko nema neka dopuna ja bih ovaj prijedlog zaključka stavio na glasanje.

Ko je za ovakve zaključke, molim vas da dignemo ruke i da privedemo kraju. 22 za.

Ima li neko protiv, možda?

Ko je uzdržan? Tri uzdržana.

Dakle glasalo je 26 ukupno, 23 za, mislim dakle, i kvalificiranom većinom većinom, dakle, prostom većinom, usvojeni ovi zaključci.

Prema tome, predlažem naravno o realizaciji zaključaka, dok se komisije ne konstituišu, Kolegij i predsjedavajući vodiće računa o realizaciji ovih usvojenih zaključaka.

Predlažem sad da pređemo na 3. tačku dnevnog reda:

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O PUTNIM ISPRAVAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Pozivam predstavnika Vijeća ili nadležnog ministarstva iz Vijeća ministara da da uvodno obrazloženje.

Gospodin Bosić.

BORO BOSIĆ

Dame i gospodo,

Kada smo donosili zakon o putnim ispravama kojeg je već počela implementacija, uveliko počela, ja sam ovom činjenicom da imamo već putne isprave koje se izdaju i sa kojim normalno putujemo. Normalno, da je bilo predviđeno po tom zakonu i do koga će vrijediti stare putne isprave, kad se misli na stare, misli se i na ove putne isprave, bolje rečeno pasoše, koji su izdavani od strane bivše Repbulike Bosne i Hercegovine. Po tom zakonu je bilo predviđeno da to bude do kraja ove godine, smatrajući da ćemo u tom periodu moći da do kraja primijenimo novi zakon i da se izdaju po novom zakonu nove putne isprave.

Objektivno, tu postoje, postojali su odgovarajući problemi. Mislim da je bilo u jednom trenutku malo i neshvatanja, potrebe da se to možda, brže radi itd., itd. Upravo, zbog toga, da ne bi jedan veliki broj naših građana u inostranstvu ostao,

18/2 vr

odnosno došao u probleme oko važnosti putnih isprava i svega ostalog, negdje prije mjesec do dva dana, mi smo na Savjetu ministara predložili da se samo taj dio Zakona, koji govori o tome roku promijeni i da se predloži Parlamentarnoj skupštini da, znači, se napravi izmjene i dopune toga zakona u smislu da se, znači, umjesto 31. decembar ove godine prolongira važnost postojećih starih putnih isprava, zaključno sa 30.6.1999.godine.

ja predlažem, zbilja, Predstavničkom domu da to prihvata, s tim da čvrsto obaveže sve nadležne resorne organe da do navedenog roka moraju do kraja implementirati postojeći zakon, pri čemu objektivno možemo pričati, zbog čega se to nije desilo, ali ne treba da zbog toga trpe građani u inostranstvu.

Evo, toliko.

Hvala.

HALID GENJAC:

Zahvaljujem gospodinu Bosiću.

Mislim da nije potrebno isticati od kolike je ovo važnosti, za jedan veliki broj građana Bosne i Hercegovine, pogotovo one koji se nalaze širom Evrope, jer bi nedonošenjem ovoga amandmana došli u poziciju da im istekne važenje putne isprave, a nisu još u prilici da ostvare novu putnu ispravu.

Ja otvaram raspravu o ovom amandmanu, koliko ima potrebe?
Gospođa Suada.

SUADA MUMINAGIĆ

Ja ću glasati za donošenje ovog zakona iz jednostavnog razloga da građani ne bi trpili ono što mi ili organi koji trebaju da odgovaraju ovom parlamentu, nisu uradili na vrijeme.

Ali, molim vas, da se ne dovedemo opet u situaciju da za ovo pitanje ili za neko drugo pitanje, opet pomjeramo rokove. Upravo je poenta na tome da mi programiramo svoj rad, da programiraju organi i da sagledaju obaveze koje proizilaze iz donesenih zakona, kako bi mogli na vrijeme obezbijediti sve da se zakoni provedu.

Ja ovdje ne vidim nikakvog opravdanog razloga da ovo nije moglo biti urađeno do kraja godine, ili bar nam niste rekli. Prihvatam da ste procijenili situaciju i da sad nemamo gdje, ali to ne znači da moramo prihvatiti ovakav metod rada..

HALID GENJAC

Zahvaljujem.

Ima li još neko potrebu da se po ovom izjašnjava, koliko vidim nema prijavljenih i molim poslanike da se izjasnimo o usvajanju Prijedloga zakona o izmjeni zakona o putnim ispravama.

Molim poslanike da dizanjem ruku, izjasne se ko je za usvajanje Prijedloga zakona?

Ima li neko protiv?

Uzdržanih, možda? Hvala.

Konstatujem, dakle, da je od 30 prisutnih jednoglasno usvojen Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o putnim ispravama Bosne i Hercegovine i zahvaljujem se poslanicima na glasanju.

je li vezano za ovu tačku?

Na ovaj način, ja završavam ovu tačku.

Ostaje još tačka Poslanička pitanja.

Ukoliko ima potrebe, a javio se gospodin Špirić.

NIKOLA ŠPIRIĆ

Dame i gospodo,

Nije pitanje, no jedna sugestija, s obzirom da smo danas završili 2. zasjedanje Predstavničkog vijeća Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, poslanici iz Republike Srpske će zahtijevati da se 3. održi po principu 2 + 1 u Lukavici, zato molim Kolegij da o tom vodi računa. Molim one koji pripremaju ovaj parlament i zasjedanje, da nam na vrijeme dostavljaju materijale, onako kako to treba i molim, naravno, da dnevni red, jednostavno bude usaglašen, da ne bismo kasnili sa zasjedanjem. Dakle, da se pomjeri ta sjednica na kojoj će biti raspravljano dnevni red usaglašen, sat unaprijed, kako bi zasjedanje počelo na vrijeme.

Dakle, narednu sjednicu ćemo, tako je i do sada bilo, ne vidim razloga za promjenu 2 +1, dakle, održati na prostoru entiteta Republike Srpske. To je sugestija i molim da se jednostavno zna.

Hvala vam lijepo.

HALID GENJAC:

Naravno, oko ovoga će Kolegij predsjedavajućih imati razgovore, da sad ne otvaram raspravu i ne politiziram pitanje. Pismo oko ovoga pitanja, uslijedila je reakcija OHR-a, imaju zaključci određeni iz bona i naravno, imaćemo to u vidu i po Privremenom poslovniku, koji je bio do sad, zbilja je bilo 2+1, međutim, zgrada institucija Bosne i Hercegovine je obnovljena i mislim da je to novi momenat ostvaren je prostor adekvatan za rad Parlamenta Bosne i Hercegovine. Sve ove elemente i vašu sugestiju imaćemo u vidu na Kolegiju predsjedavajućih.

Zahvaljujem.

Molim vas, ukoliko ima pitanja za govornicu.

Gospodin Mirković se javio.

DRAGAN MIRKOVIĆ:

Gospodo predsjedavajući,

Moje prvo obraćanje ovom skupu je jasno zbog očitih i vidljivih razloga što je teško doći za ovu govornicu, od prethodnika koji su se dva, tri i četiri puta javljali i uzimali riječ, odnosi se na poziciju jedne pohvale, do sad su bile, jasno, kritike, a sad evo jedne pohvale. Pozdravljam inicijativu da se ovi stolovi postave, jer smo prošli put na koljenima pisali.

Što se tiče kritike, kritikujem predsjedavajućeg iz razloga, što nisu razdvojili poslanike od ostalih prisutnih u ovoj sali, bedževima, oznakama ili nečim, jer ja, zaista ne znam ko je poslanik ovdje, a ko je gost ili su pridruženi neki članovi ... To po tom osnovu.

A po osnovu nekog budućeg rada, smatram da je ovo, zaista, cajtung koji stvara međunarodni faktor i ljudima koji organizuju ove sastanke i nama poslanicima, vezano za dostavu adekvatnih materijala za pripremu ovih sjednica.

Stoga, ako je ikako moguće, da se ovi materijali uredno dostavljaju, bar dva dana prije ovih sjednica, a ne uoči sjednica, dan prije, ili n samoj sjednici.

Što se tiče inicijative da ispoštujemo Poslovnik iz prethodnog perioda rada, dvije sjednice u Sarajevu, jedna sjednica u Lukavici, smatram da bi zaista trebali to ispoštovati.

Hvala lijepo.

HALID GENJAC:

Hvala.

Ima li još neko pitanje poslaničko?

Gospodin Spahić.

IBRAHIM SPAHIĆ:

Prvo bih htio da pitam gospodu koja predsjedavaju Parlamentarnom skupštinom da li imamo određenu radnu grupu za stalni poslovnik i da li ima rok kad će stalni poslovnik biti ponuđen na raspravu. Mogu li dobiti odmah dogovor ili čekati proceduru na idućoj sjednici.

Ima li, dakle, radna grupa formirana od strane Zastupničkog doma da narpavi novi poslovnik, stalni? To sam pitao na prvoj sjednici.

HALID GENAJC

Novi stalni poslovnik će uraditi Komisija o administrativnim pitanjima, koja je upravo danas imenovana i u skladu i sa sugestijama gospodina Vestendorfa, iz pisma, to će biti jedno od prioritetnih pitanja.

I. SPAHIĆ

Znači, ima li rok neki koji predlažemo, 15 dana, mjesec dana.

HALID GENAJC:

Nismo razgovarali o tom roku, a znate hoćemo da to bude što prije.

I. SPAHIĆ:

Dobro, S obzirom da Parlament mora raditi po demokratskoj proceduri, predlažem da i taj rok bude najkasnije za mjesec dana, kako ste vi predložili, povodom rada drugih komisija, njihovo konstituisanje i početak rada. Da li bi vi to mogli staviti na glasanje.

HALID GENAJC

Stavićemo. Nema sugestija.

Molim vas, dakle, dovoljno je reći da će Komisija konstituisati se i da će u roku mjesec dana, kao što smo rekli, iz domena svoje oblasti raditi poslove.

I. SPAHIĆ

Ja sam zadovoljan s tim da će biti do mjesec dana kao i ostale komisije konstituisane, da ćemo dobiti Prijedlog poslovnika, stalnog za Parlament.

Drugo, što bih želio reći, podržavam gospodina Mirkovića za razgraničenjem poslanika ili službi, posebno da ih treba konstituirati, i s obzirom, na demokratsku proceduru, imunitet, koji je ovdje ovako predložen.

Htio bih da vam skrenem pažnju na Službeni glasnik, nedjelja, 15. novembar 1998. godine OSCE Misija u Bosni i Hercegovini, privremena komisija izborna komisija, potvrđeni izborni rezultati, opć izbora 12. i 13. septembar 1998. godine. Od početka do kraja u ovaj Parlament su ušle pod odgovarajućim imenom po zakonskoj proceduri koju je utvrdila Privremena izborna komisija, između ostalog različite partije, koalicije, savezi itd., a Koalicija CD BiH je ušla pod imenom od početka do kraja ovog dokumenta. Prilažem ga u zapsinik, ako nema parlamentarne službe da su konstituisane, da ne bi to prekucavali. Koalicija za cjelovitu i demokratsku Bosnu i Hercegovinu (SDA BiH, Stranka za BiH, Liberali BiH i GDS) prelažem da se drži se imena koji ima Koalicija CD BiH, jer ovo što se čini u zagradi predstavlja četiri različite političke partije koje čine Koaliciju i koje imaju takvo službeno ime. Ne postoji službeno ime KCDBiH. Imajući u vidu moguće, naravno, proces demokratski ubuduće.

HALID GENJAC:

Hvala.

Ima li još neko potrebu da postavi poslaničko pitanje? Koliko vidim nema.

Ja vam se zahvaljujem i završavam ovu sjednicu.

Sjednica je završena u 17.40 sati.

K r a j